LASER



LASER

fanzin SFK Laser 1 /6/ 1987

Obsah:

str. 1	-	Obsah
str. 2	-	Redakce
str. 3	-	Pavel Amnuel - Po 20 000 000 000 let
str.18	-	Václav Kajdoš - Výhledy a autoři /pokračování/
str.21	-	Pavel Kosatík - Kam jdeme, proč a odkud
str.23	-	Eva Hauserová - Kmínkovo pojetí Utopie
str.34	-	Anna Rinonapoli - Noční ministr
str.45	-	Ze světa filmu - Starman
str.50	-	A.C.Clarke - 2010-Odysea 2 /6.pokračování/

A co najdete v příštím čísle?

Opět pokračování Odysey 2
povídku od F.Pecinovského
povídku od J.Wyndhama
a další zajímavosti

Určeno pro vnitřní potřebu SFK Laser
Toto číslo neprošlo jazykovou úpravou
Uzávěrka: 5.2.1987
Adresa redakce: Tomáš Jirkovský, Obránců míru 942
413 01 Roudnice n.L.

Vážený čtenáři!

máš před sebou první číslo Laseru letošního ročníku. Jaký ten ročník bude? Doufáme, že přinejmenším tak dobrý, jako loňský. A na co se můžeš těšit? Něčeho sis jistě již všiml. Toto číslo je přibližně stejně silné, jako poslední číslo loňského ročníku. A přibližně v takovémto rozsahu se bude náš fanzi s tebou setkávat pravidelně. Doufáme, že je to příjemné překvapení. Toto "ztloustnutí" nám umožní zavést novou pravidelnou rubriku kterou jsme nazvali Parconské ozvěny, ale o ní podrobněji uvnitř čísla.

Jinak námětově bude letošní ročník vycházet z loňského, tj. opět se budeme snažit předkládat díla jak našich autorů, tak i autorů ze socialistických zemí a zemí západních. A to pokud možno díla zajímavá, poutavé. Občas se pokusíme i o některé nové experimenty, ale nechceme předbíhat.

Doufáme, že i v letošním roce každého něčím zaujmeme, něčím mu uděláme radost.

Redakce

Aktualita - aktualita - aktualita

Vladimír Veverka oznamuje, že 4.4.1987 proběhne v Praze velká burza knih a podle zájmu je možné zajistit i program. Začátek - 8.00 v UKDŽ v Praze.

P A V E L

[illegible]

P O 20 000 000 000 L E T

Je podivné, že ještě žiji. Podivné, že mohu ještě cítit, že si mohu něco přát.

Jsem starý. Moje cesta je cestou umírání, cestou k nicotě.

Ale vždy jsem byl starý, vždy jsem žil a věděl, že budu vždy starý, protože prostě vždy budu. Stále a stále se vracím k této myšlence a moje neschopnost ovládat vědomí znamená, že přišel konec. Nyní? Konec se blíží od doby, kdy vzniklo pořadí událostí - čas. Neuprosný, nemilosrdný čas, který je silnější než já a nese mě tam, kde nebudu.

Konec. Ale co bylo začátkem? V minulosti jsem o tom nepřemýšlel. Byl jsem nesmrtelný, k čemu by mi bylo měřit čas ohraničenými úseky?

Tak bych si chtěl vzpomenout, pochopit, jak jsem žil dřív, ale vím, že to není možné, protože můj tehdejší život byl nekonečně složitější než si dokážu nyní představit. Umírám, s tím se nedá nic dělat. Nyní znám a chápu pouze nepatrnou část toho, co jsem mohl poznat a pochopit v předchozím životě. Kdy jsem nebyl sám.

Pamatuji si ale to hlavní a nezapomenu to, pokud budu existovat. Poslední myšlenka bude patřit jim. Jim, kteří mi byli rovni vědomostmi a moudrostí.

Proč? Proč hráli hru, která byla jejich - a mým - koncem? Objevili se mně když jsem chtěl...

* * *

...Objevily se, když si Jeff chtěl vypít kávu. Viděl na pulty, které se od něho polokruhovitě táhly dolů a také na ostříhané zátylky operátorů. Byli to lidé, ale nyní byl každý z nich pouhým číslem, bez kterého by se neobešel tento složitý systém. Ale on, Jeff, byl dnes hlavním číslem a měl pocit pána stojícího nad nevolníky. Chvilkový příjemný pocit, zajisté. Teď by si dal šálek kávy.

Kávu už nesou a není v tom žádné telepatie. Za hodinu bude myslet na oběd a přinesou oběd. Systém.

Vzal si z tácu koflík, postavil jej před sebe na trochu nakloněný povrch pultu a uviděl, jak v dolní řadě monitorů - druhý pult zleva, operátor José - zamrkal žlutý signál. Jeff se podíval na obrazovku celkového přehledu, které byla přes celou přední stěnu sálu operátorů. Na obrazovce byla obrovská míchanice ze stovky bílých hvězdiček, pohybujících se po kruhových drahách, které jsou pro družice obvyklé. Všechny objekty byly určeny, klasifikovány; chovaly se normálně, ale žlutý signál stále svítil, proto Jeff stiskl vypínač selektoru.

"Prvý," řekl.

"Čtyřicátý druhý," ohlásil se José a Jeff ze shora viděl, jak se José naklání dopředu, blíž k displeji. "V sektoru přehledu se objevilo několik neidentifikovatelných objektů."

Sektory přehledu střežily vzdálené přístupy k Zemi. Nejvzdálenější byl až na hranici možností radarů stanice Pittsburg.

"Přesněji, čtyřicátý druhý," nespokojeně řekl Jeff. "Kolik?"
"Bylo jich sedm," klidně odpověděl José,"nyní už osm."
"Hvězdičky?"
"Ne, křížky. Už jich je devět."
Hvězdičkami se na displejích označovaly aktivní objekty, které se zachycovaly podle jejich radiových signálů. Křížky byly objekty pasivní, které se podařilo zachytit odrazem signálů. To je složitý úkol, zvláště když jsou družice speciálně udělány ze slitin, které špatně odráží radiové vlny.
"Přebírám obraz," řekl Jeff.
Obrazovka monitoru před ním zčernala, v pravém horním rohu se objevila čísla, udávající pořadí čtverce a velikost úhlu. Ve středu byly nejasné bílé křížky, bylo jich deset / už deset, pomyslel si Jeff/. A ležely dost hustě. Nový křížek se objevil přibližně uprostřed nepravidelného oválu, který tvořilo ostatních deset.
Nespouštěje oči z monitoru, dopil Jeff kávu. Dvanáctý křížek se objevil na hranici oválu. Jeff na klávesnici vytukal kodové označení, pomocí něhož se spojil s centrálním počítačem Pentagonu. Následovala minutová odmlka - systémy spojení základny s hlavním městem se prověřovaly na odposlech, potom se ověřovaly kody zároveň s pravomocí a ještě několik standartních prověrek, které předcházejí před vydáním tajné informace centrálním počítačem. V té době se v oválu rozzářil třináctý křížek. Jeff položil otázku a vypuštění kazetových družic.
Odpověď, která se objevila na displeji, ho donutila přestat krčit rameny. "Starty, odpovídající položené otázce, nebyly provedeny," běžela písmena. "Oznamte příčinu otázky."
Jeff zavolal odpočinkový sál. Jeho střídající, major Conway, určitě nyní četl noviny rozvalený na gauči. Na rozdíl od Jeffa byl Conway potomkem vojáků a měl vysoký cíl: dotáhnout to na generála. Nebyl špatný důstojník, ale jeho vnitřní nekázeň dané spíše hbitou povahou než výchovou, mu nedovolila dosloužit se ve svých třiceti osmi letech ani na plukovníka. O otci Conwaye se říká, že si nevedl špatně v Koreji, děd se plavil na jakémsi plavidle v Atlantiku, dokud ho nepotopily německé ponorky a jeden z pradědů prý bojoval pod velením samotného Granta.
Conway se objevil dříve než za minutu. Jeff stihl pouze položit otázku stanicím na Aljašce a Havaji. Conway mu mlčky stál za zády a dělal své závěry. Jeff se trochu uvolnil. "Nyní," pomyslel si, "Se vše vyjasní a ukáže se, že některá z civilních organizací vypustila vědecké přístroje bez koordinace s Pentagonem. I taková věc se stává."
Tak, Aljaška odpověděla. Základna Dillingem na břehu Bostonského zálivu je tisíc mil severozápadně od základny Pittsburgh. Družice musely proletět nad nimi, ano a ještě nyní musí být vidět. Ovšem, jsou vidět. Třináct. Uhly, azimuty. Čísla. To je k ničemu, ať to prověří počítače. Na Havaji to bude špatné, seskupení je u nich nízko nad obzorem. A tady je odpověď: dokonce nemohli fixovat všech třináct. Dobré. Ihned bude orbita.
Jeff si dodával odvahu, ale v jeho mozku už vrtal červíček pochybností. Nelíbilo se mu to. Ten pocit byl prchavý a zmizel, protože Jeff uslyšel tenký signál poplachu, téměř neslyšný, ale výškou svého tónu rvoucí ticho. Křížky, představující systém družic, se zabarvily do oranžova a zalulzovaly, pak se objevily na přehledovém monitoru obklopeny mihotajícím se oválem. Když se nanesl na obrys pevniny, zakryl území na hranici Aljašky a Kanady.
Čísla, která se objevila na displeji, nemohla, jak se zpočátku zdálo Jeffovi, mít k dráze systému žádný vztah. Conway, zkušenější, vzdychl a Jeff pocítil na rameni jeho tvrdé prsty. Dráha byla slepá

a otevřená. Začínala v nekonečnu a končila dotýkajíc se povrchu planety kdesi na východě a tento bod dopadu počítače zatím nechtěly určit jednoznačně. Jedno bylo jasné: družice dopadnou. A to znamená, že to nejsou družice, ale balistické hlavice, vypuštěné s jasným a zjevným cílem.

Jeffova hlava se nečekaně projasnila, jako oceán po bouři, a v ní, jak tomu bylo zřídka, plynulo, aniž by si překáželo, najednou několik myšlenek. Vzpomněl si, jak se loučil s Davy v Bostonu před měsícem, vzpomněl si na svoji matku - jak s ní jel autem z Ontária do Bostonu a ona, už tehdy smrtelně nemocná, mu dávala kvapné a nepotřebné rady. A třetí myšlenka byla jediná potřebná ted. Instrukce.

Jeff podle této instrukce převedl rezervní terminály do pohotovosti. Celou první řadu displejů - osm pultů. Každý operátor nyní zpracovával určenou část parametrů systému a Jeff prováděl všeobecnou kontrolu a byl povinen přijímat rozhodnutí.

Conway seděl soustředěn za rezervním pultem vedoucího směny vpravo od Jeffa. Mlčel a nevměšoval se. Pomůže, jestli to bude třeba.

Čísla na displeji se nepřetržitě měnila, kroužila okolo už prokázaných údajů. Zastavila se.

Dráha. Ne, není otevřená. Má velmi vysoké apogeum. Velká osa - stopadesát tisíl mil: Téměř parabola. Střed elipsy dopadu leží kdesi ve státě Jižní Karolína, ale rozptyl dosahuje na západě Arkansas a na severu stát New York. Na východě je oblast dopadu v Atlantiku. Celé Atlantické pobřeží bylo ohroženo. Ale ohroženo čím?

Výběr možností není velký. Meteory. Mimozemštané. Rusové. Ale on, Jeff, nemá analyzovat. V podstatě je to jasné. Železný meteorický roj takové hustoty a tak vysokého obsahu kovu, soudě podle odraženého signálu, je nesmysl. Ostatně není astronom. Ale copak tam, v Pentagonu, jsou astronomové? Ne, oni se také usmějí, když jim řekne o meteoritech nebo zelených človíčcích spěchajících k Zemi v létajících talířích. To znamená...

Myšlenky zpočátku zřetelné a jasné se spletly a rozběhly se mozkem. Je povinen vyhlásit všeobecný poplach. Ten byl vyhlášen, pokud si vzpomíná, pouze jednou a to byl cvičný poplach, který řídil sám generál Dewlkowski, velitel základny. Jeff kontroloval starty na svém pultu. Bylo jich mnoho. Strategické bombardéry z evropských základen. Vlna za vlnou. Rakety. Odtud, z východních států ale především z evropských základen. A ještě z paluby ponorek. A to vše se nazývalo inscenování odvetného úderu. Není žádné záchrany. Žádné. Generál není na základně, rozhodnout musí on, Jeff, a tehdy se řetěz uzavře. Vše bude jako při výuce, pouze s jedním rozdílem - vše bude doopravdy.

Jeff se domníval, že jeho prsty udělaly samy vše nezbytné, zatímco váhal, přemýšlel o následcích. "Všeobecný bojový poplach," běžela po displeji jasně červená písmena. Nezadal kod! Jeff se podíval na své ruce. Podíval se na Conwaye. Majorovy prsty klidně ležely na klávesnici. "To on," pochopil Jeff. "Pane," pomyslel si. "Pane... Jeli mi souzeno zůstat na živu... zapamatuji si navždy... ruce Larry Conwaye... klidné gesto..."

Jeff věděl, že majorův čin neurčí v konečném součtu osud planety, ale že ještě mnoho velitelů a politiků se tam, na samém vrcholu, bude v nejbližší době zabývat dilematem války a míru. Ale pro něho válka začala a končila zde a nyní.

"Žít," pomyslel si, "žít..."

* * *

...Žít. Zemřu, ale ještě ke čas. Musím si vzpomenout. Prozkoumat se. Nyní mohu pouze vytvářet hypotézy. Hypotézy o vlastní minulos-

ti! Bude hůř. Zapomenu i to. Zmizí logika, zůstanou pouze pocity a potom...

Vím, že jsem byl jiný. Ale jaký? Ovládal jsem hmotu pomocí zákonů, které jsem i sám vytvářel. Podřizoval jsem těm zákonům pohyb atomů... Atomů? Cožpak tehdy byly atomy? A byl pohyb?

To ve mně nynějším, pokaženém výbuchem, jsou atomy, částice, pole. Je pohyb, protože je posloupnost událostí. Čas. Už nemohu existovat mimo čas. Co bylo, když čas prostě neexistoval? Nemohu si to představit. Byl jsem já. A byli Oni - moudří, plod mé fantazie, můj výtvor. To bylo skvělé. Asi jsme diskutovali. Museli jsme diskutovat, proč bychom se jinak stýkali? O čem jsme diskutovali? O bytí? O dějích? Co jsme věděli o dějích? Děj probíhá v čase. Ale čas se objevil až když explodovali svůj svět. Mě.

Jediné, co spojuje mě současného s tím, který byl a zahynul, je hmota. Ta byla, je a dokonce bude i tehdy, až můj rozum definitivně zanikne *Ostatně sama podstata hmoty mohla být - a jistě byla!* jiná. Elektromagnetické, jaderné a gravitační síly - to vše vzniklo po výbuchu a stalo se symbolem mého zanikání...

Skutečně nikdy nemohu pochopit, proč to udělali? Proč svojí vůlí zničili sebe, zničili mně, zničili svět? Možná, že to byla jedna z našich her, v kterých se vytvářely různé logiky a zákony a tak se stalo... Oni, žijící mimo čas, chtěli čas vytvořit a ovládnout ho...

\+ + +

Generál Haylword důsledně organizoval svůj čas a řídil ho. Ve svých šedesáti letech vypadal na čtyřicet, ale cítil se ještě mladší. Doposud se ještě nezbavil mnoha zvyků, vlastních spíše mladému věku.

Dnes se chystal se ženou do divadla na Potomaku - nové módní budovy, o které se říkalo, že každou chvíli zbankrotuje a takto bankrotovalo už třetí sezonu, dělaje si reklamu svým očekávaným bankrotem. Haylword netrpělivě přebíral košile. Margareta ostatně také ještě nebyla hotová, ale nebude na ní muset čekat. Už dávno se naučila, že žena vojáka musí být ve všem přesná.

Vybral si jasně zelenou košili s oranžovými proužky a pro kontrast kravatu strohých tonů. Nízko, basem, jako loď v mlze, zazvonil telefon. Byl to telefon speciálního spojení, sice už nezvonil tak často, ale vždy nevhod.

Haylword vzal sluchátko, druhou rukou si přidržel nezavázanou kravatu, ale mluvit nezačal, počkal několik sekund, až uslyšel dvě tenká písknutí - signál, že linka je bez odposlechu.

"Haylword," zabručel úmyslně nespokojeným tonem.

"Plukovník Richardson," představil se službu konající důstojník. "Poplach nula, pane."

"Jedu," mechanicky odpověděl generál a položil sluchátko. Hned jej zase zvedl a vytočil šestku. Kravata spadla na podlahu.

"Prominte, plukovníku," řekl Haylword. "Referujte."

"Poplach nula, pane. Oznámen službou PVO podle dat sledovací stanice Pittsburgh. Objevena kazeta balistických přístrojů, odpovídajících hmotností jaderným bojovým hlavicím od deseti do třiceti megatun. Dráha uzavřená, elipsa rozptylu pokrývá východní pobřeží se středem ve státě Jižní Karolína. Vypočtený čas dopadu - sedmnáct čtyřicetdva washingtonského času. Vojska PVO v bojové pohotovosti, antirakety na startovacích pozicích. Po upřesnění informací: strat mohl být proveden před patnácti dny z bodu v Indickém oceánu, patnáct mil jižně od australského ostrova Hierd. Jestli ovšem nedošlo ke korekci dráhy během letu."

"Jedu do bunkru," řekl Haylword.

"Byl vám poslán vrtulník, pane."

"Ministr?"

"Vrací se z Houstonu a nyní letí nad Louisianou. Je s ním udržováno nepřetržité spojení."

Haylword poslouchal. Za oknem narůstal rachot - vrtulník se znaky výboru náčelníků štábů visel nad čtvercem přistávací plochy před vchodem do domu. "A je to," pomyslel si Haylword.

Vše šlo podle plánu, který byl rozpracován při jeho, Haylwordově, osobní účasti. Vše se dělá tak, jak se to má dělat v případě neočekávaného raketového úderu Rusů. V duchu Halword nikdy nevěřil, že tento plán může být použit v reálné bojové situaci. Žádné vojenské přesuny, žádné viditelné přípravy u nikoho v poslední době. Prostě někdo, plující na čemsi na jihu Indického oceánu, stiskl před dvěma týdny tlačítko startu a na orbitální dráhu se dostala kazeta. Naši pozorovatelé si toho nevšimli. Dva týdny. Před dvěma týdny byl Haylword s Margaretou v Camp Davidu, na návštěvě u presidenta, spolu s ministrem. Projednávali rozpočet na příští rok a počítali, že příští rok bude. A Margareta hrála bridž s Karolínou Cooperovou.

"Co jsem to..?" pomyslel si Haylword, Jako by se na minutu vypnul, ale už přišel k sobě. Došel ke dveřím, šlápl na kravatu a na odchodu si zapnul všechny knoflíky civilního žaketu, úplně nevhodného v této situaci.

"Magie!" křiknul. Žena cosi odpověděla ze svého pokoje, neslyšel, ale nezašel za ní. O ní se nestrachoval, pod domem není špatný kryt, přesto jestli bude epicentrum příliš blízko... Dcery! Věčně někde běhají, nyní je nenajde a ony se dozví o poplachu z ohlušujícího vytí sirén.

Haylword přeběhl trávník a stroj strmě vzlétl, jen co vlezl do kabiny. Povedlo se mu spatřit, jak se Margareta vyklonila z okna a dokonce se mu zdálo, že má nechápající a uražený výraz.

Haylword si sedl k dešifrátoru - radiogramy na jeho jméno se valily proudem. Sledovací stanice Pittsburg. Dešifruji. Tak, Práce podle směrnic. Normálně. Žádné změny. Nové starty u Rusů nejsou. Haylword si pomyslel, že začíná chápat nepřítele. Jestli Rusové mají v úmyslu provést hromadný útok současně s tímto, tak do startu raket z ponorek a dokonce i z vlastního území mají ještě čas. Možná, že kazeta je chytrý manévr, založený na tom, že protiraketový systém bude oslabený nutností zničit tento cíl?

Vrtulník šel na přistání, pod ním bylo vřesoviště na kterém, jakoby vyzývaly generála, se pásly krávy. Rozháněje zvířata, přistál stroj u starého dvoupatrového domku. Tady byl vchod do bunkru výboru náčelníků štábů, rozložený pod betonovými a olověnými překlady v hloubce 300 stop.

Na první pohled chatrné dveře domku se otevřely dokořán, generál vešel, necítě pod sebou nohy, předložil osobní odznak a zamířil k výtahu, postupně přicházeje k sobě. V dolním patře vystoupil a opět pomyslel na dcery a na to, že je povinen zničit kazetu, jinak jeho děvčátka nezachrání žádná modlitba.

Generál v běhu minul čtyři místnosti kontroly - na to potřeboval minutu- a vřítil se do velitelské místnosti a jedním pohledem se přesvědčil, že skoro všichni náčelníci štábů jsou na místě.

Pohled na displej - antirakety odstartovaly.

"Máme velký předstih," řekl generál Lunc, "protože kazeta letí po příliš strmé dráze. Zasáhneme ji ve výši 2000 mil."

Nedodal pravděpodobně, ale ton jeho řeči Haylworda neoklamal.

"Počkáme," zamumlal Haylword, který chápal, že nyní jsou slova k ničemu. Vše, co bylo nutné udělat při poplachu nula, udělali bez něj.

"Patrně," řekl Lunc, nehledě na Haylworda, "bude nutné žádat schválení varianty "Trampolína"."

"Vím," řekl Haylword. V krajním případě měl i on sám prévo dát tento souhlas, ale brát nyní na sebe odpovědnost nechtěl, protože "Trampolína" označovala začátek hromadného odvetného úderu, po němž už nebylo možné zastavit jaderný konflikt.

"Kde je nyní prezident?" zeptal se.

"Přijímá britského velvyslance," někdo odpověděl.

Antirakety se blížily k cíli. Na displeji to vypadalo jako trapně pomalé přibližování červených a bílých světélek. Zbývé třicet šest minut do přímého útoku na pobřeží. Kazeta je nyní na Wyomingem. Cíl zasažen. Neslyšně a v jasném denním světle nejspíš neviditelně vybuchovaly vysoko nad atmosférou jaderné nálože. Vybuchovaly neúspěšně. Bílých teček na displeji ubývalo, ale červené šly skrz vzniklé díry neuprosně a nerušeně,

Haylword kývl hlavou, nějak se mu nedostávalo vzduchu. Hm, bývaly takové věci při cvičeních, raketa protivníka prošla skrz nastražené sítě, vše se může stát, takové je válka. Vlastně až nyní konečně pochopil, co jeválka.

"O.K." řekl Haylword a vstal. Nakonec našel sebe, našel to jediné duševní rozpoložení, v kterém se měl nacházet od toho okamžiku kdy zvedl sluchátko telefonu speciálního spojení. Vše uplynulo, vše minulo.

"Dejte mi přímou linku s prezidentem," řekl. "Není čas na přednášky, pánové. My jsme lidé děje. Národ čeká, že ho zachráníme. V tom je náš dluh."

On sám věřil tomu,co říkal...

\+ + +

...Sám jsem v to věřil. Věřil, že život je krásný, zejména když je vyplněný uvažováním.

Hned po výbuchu, ve kterém zahynuli Oni, rozumní, jsem ještě jakžtak mohl ovládat sám sebe. Ještě jsem se nevzpamatoval z nesnesitelného bolu, když jsem pochopil, že jestli chci alespon prodloužit agonii, tak v sobě musím vytvořit shluky hmoty. Pak bude možný nějaký vývoj a ne pouze malomyslné vyhasínání všech procesů. Kdybych to byl neudělal, tak by nyní neexistovaly ani kvasary, ani galaxie, ani hvězdy, ani planety - nic, kromě homogenní rozpínající se plazmové koule, která by byla mnou. Moje vědomí by uhaslo, byl bych mrtev.

Ale je dobře, že žiju? Když z plazmových shluků vytvořila gravitace kvasary, myslel jsem, že se mohou stát rozumnými a moje samota skončí. Nepodařilo se to a já jsem pochopil, že se to nikdy nestane. Potom se objevily galaxie a to bylo opravdové neštěstí, protože galaxie a hvězdy jsou pouze stopy síly, zdroje bolu a lítosti. Galaxie hynuly, hvězdy explodovaly, opakujíc můj konec, ale s ještě žalostnějším výsledkem - měnily se v černé díry, hmota unikala do nich, a cosi ve mně nepřetržitě odumíralo a mně se nedařilo...

\+ + +

...Recepce se nepovedla. Čas plynul příliš pomalu a řeči byly kupodivu nudné. Pravda, všichni byli pozváni, zvláště prezidenta zajímalaskupina senátorů ze severních států, tradičních protivníků jeho politiky. Dneska by mohl v leččems zviklat jejich ostražitost. Má co říct, ale nic z toho nebude. Réno dostal velvyslanec Thomson záchvat jater, divže ho neodvezli do nemocnice, a ovšem, následovalo zrušení oslavy vítězství. Velvyslanec seděl celý žlutý

a každou chvíli zmizel ve svém kabinetu - odpočíval na pohovce. V řečech nebyl lesk, recepce připomínala nekvalitní černobílý film.

Cooper přeci jen občas s někým promluvil. Prezident nepohrdal ničí pomocí, třebaže na lidech, s kterými ztrácel čas, záviselo málo. Nyní málo, ale zítra?

Když přemýšlel o problémech ekonomiky a politiky, obvykle používal termíny teorie her. Tuto teorii se naučil v Cambridge a byl velmi hrdý na to, že jako jediný z prezidentů má ukončené matematické vzdělání. Dokonce se málem stal doktoremfilozofie. Dobře, že se nestal. Tehdy ho zaujala jiná věda - věda jak neprohrát. Ukázala se mnohem důležitější a zajímavější než věda o vítězství. Paradox? Když hrajeme na vítězství, často prodělámě, protože v takové hře je velká míra nutného risku. Jestliže se opíráme o strategii hry bez prohry, tak je risk minimální, ale výhody, na první pohled nejasné, jsou ohromné. Když neprohráváš, jdeš nahorů bez pádů, ale také bez prudkých vzletů. Usilovně, jako auto na horské silnici, ale rovnoměrně.

Třicet tři let šel ke své první předvolební kampani. Noviny psaly o jeho politické kariéře jako o přesvědčivém příkladu stability amerického systému. Žádné pády. Pouze vzestup. Od předešlé administrativy zdědil Cooper ekonomiku v nepořádku a dokonce ani s pomocí jeho milované teorie her zde nemohl najít neprohrávající strategii. Jeho předchůdci slibovali zbavit zemi krizí, zvýšit životní úroveň; on to nesliboval. Ale tvrdě zaručil stabilitu inflace, její předpovídání.

V zahraniční politice Cooper nezkoušel neobjektivnost, vlastní mnohým prezidentům. Zdědil několik rozhovorů, které se táhly roky, o různých omezeních ve vojenské oblasti, ale nechystal se je ukončit. Dohody at si podepíše ten, kdo jednou zaujme jeho místo.

Svůj krátký projev skončil senátor Hoyl. Prezident se podvacáté podíval na hodinky, potom na záda velvyslance Thomsona, který opět šel do svého kabinetu a v ten okamžik zavyly sirény.

Cooper se zamračil. Byl to již třetí poplach v tomto roce - zajisté, obyvatelé se musí učit strachu o svoji bezpečnost. Nicméně dříve ho na poplachy upozornovali. S úsměvem hleděl na znepokojené tváře hostů. Chudák velvyslanec, který se už nedovlekl na vytouženou pohovku, stojí ohnutý a tváří se velni udiveně. Ale než zde... A v tom najednou prezident pochopil, že poplach není cvičný. Ve vytí sirén bylo slyšet pomalý rytmus - byly to bojové sirény, ukryté za reklamními štíty, na křižovatkách. Přes místnost běžel důstojník bezpečnostní služby a odstrkával senátory.

Cooper vstal. "Chyba," pomyslel si. "Bojový poplach v hlavním městě - směšné. Zítra budou ve všech novinách karikatury prezidenta. Rakety rudých nad Kapitolem. Blábol pro měšťáky."

"Pane," řekl bezpečnostní důstojník, navenek úplně klidný."Prosím vás, pane."

Podle všeho pochopil, že se prezident ještě nevzpamatoval, uchopil ho za loket a lehce ho postrčil ke dveřím. Cooper prošel skrz rozestupující se zástup a hleděl do podlahy. Za dveřmi ho očekával major Crampton, důstojník "války a míru" konající službu, s nezaměnitelným černým kufříčkem, v ruce. Agenti z osobní stráže už uvolnili širokánskou cestu, jako Washingtonův bulvár, po schodech a Cooper po ní seběhl k pancéřové limuzíně, která stále přistavena těsně ke schodišti.

Vzpomněl si, že Karolína zůstala na velvyslanectví. Vzpomněl a zapomněl.

Sotva dosedl na zadní sedadlo, automobil sebou škubl a rozjel se po neobvykle prázdných ulicích Washingtonu, doprovázen eskortou stráží a neutichajícím vytím bojových sirén.

"Co to znamená, dočerta?" otočil se Cooper ke Cramptonovi, který zaujal své obvyklé místo v rohu u levých dveří.

"Bojový poplach, pane prezidente," hlásil major. "Genrál Haylword požaduje sankce podle programu "Trampolína"."

Hlas Havlworda byl čistý, bez poruch a jakoby klidný. Referoval jasně a stručně. Nic zbytečného, ale ze slov generála vyplývalo, že "Trampolína" je přirozená nutnost. Odvetný úder.

"Chyba je vyloučena?" zeptal se Cooper. Auto ostře zabrzdilo u východního vchodu do Bílého domu. Prezident se nehýbal. Čas na běh po chodbách nebyl. Musel přijmout řešení tady a nyní.

"Chyba je vyloučena," řekl Haylword. "Na kazetu byla navedena druhá vlna antiraket, ale zničení je čím dél tím méně pravděpodobné."

Řešení. Cooper, který se celý život šplhal nahoru po cizích zádech, se ocitl před volbou. Musí vybrat tak, aby neprohrál.

Odvetný úder. Bude to oprávněné. Bude to odpovídat směrnicím sboru náčelníků štábů. Sám je podepsal. Věděl, že jednal správně a přemýšlel o tom, že podstata jím podepsaného dokumentu v žádném případě nemusí vést k tlaku. Protože jedním z bodů zamítl jakékoli spojení s Moskvou, ať telefonické či jiné, v případě vyhlášení poplachu nula. Jedinou možnou reakcí na napadení musí být hromadný odvetný úder.

Cooper nikdy neprohrál, ale nyní, a věděl to, prohrál nejdůležitější bitvu. Když vydá rozkaz - prohrál. Svět zahyne a on, prezident, bude vládnout ruinám a mrtvolám. Jestli sám přežije. Když nevydá rozkaz - prohraje jako státník. Podepsal direktivu a neprovedl ji. Zbabělec. Vyřízený člověk.

Cooper vyjmul z levé náprsní kapsy tobolku a vyndal z ní osobní kartičku s čísly. Crampton úslužně položil kufřík na prezidentova kolena a podal mu sluchátko radiotelefonu. Cooper si odkašlal.

"Hovoří prezident," začal. "Potvrzuji..."

\+ + +

...Chápu minulost pouze analogiemi. Pouze pomocí analogie mohu pochopit, co bylo v mém životě před výbuchem. Ale cožpak je obdoba mezi životem a smrtí? Vím, že vše bylo proniknuto rozumem, ale jací byli, ti rozumní?

Když přemýšlím o minulosti, cosi ve mě hasne. Častěji - přestože si to nepřeji! - umírají hvězdy a také se zdá, že galaxie se rozbíhají rychleji a tím přibližují můj konec. To je, ovšem, nemožné. Rozbíhání galaxií nezávisí na mé vůli. Vše se rozpíná, vše se rozpíná...

Nemyslet na to. Moje mysl se opět soustředila na...

\+ + +

...Auto zabočilo na ulici Veteránů a uhánělo podél tramvajové tratě, předhonilo červenožluté vagonky.

Nyní řidič zahne doprava - už zahnul, a po dvou domech se objeví prkenný plot - už se objevil. Už ne prkenný, ale spletený z tenkých litinových prutů, obrostlých břečtanem. Auto pomalu vjelo do aleje. Skřípěl písek, podél cesty stály jedle.

Generál Sachnin vešel do pochmurné haly. Pozbyl odvahu. Vždycky pozbýval odvahu v nemocnicích a lazaretech, sám nevěděl proč. Oblékl si plášť a vydal se do druhého patra.

Otec ležel v pokoji číslo jedna, postel stála u okna. Navenek se otec skoro nezměnil, také vrásky nepřibyly. Sachnin se chtělsklonit, políbit ho, ale rozmyslel si to, když si vzpomněl na nesentimentální otcovu povahu; sedl si na židli u hlavy postele.

"Zapůsobila tvoje uniforma, i co?" zeptal se otec.
Sachnin udiveně zvedl obočí.
"V tuto dobu nejsou nejsou návštěvy," vysvětlil otec. "Všichni spí."
Sachnina pustili, protože hlavnímu lékaři volal sám ministr. Svým klidným hlasem mu vysvětlil, že syn nemocného Sachnina je služebně v Moskvě na několik hodin a nešlo-li by vyjímečně...
"Neboj se o mě," řekl otec. "Lékaři jsou zde výteční a já jsem poslušný pacient. Vylížu se z toho. Na infarkt se nyní umírá zřídka..."
"Pošlu Žanu," řekl Sachnin. "Bude s tebou."
"Žena má být u muže, ne u tchána...Něco se stalo?"
"Co?" nepochopil Sachnin.
"Objevil ses v Moskvě na několik hodin. Ne kvůli mně, že?"
"Obvyklé hlášení," pokrčil Sachnin rameny.
Nebylo to obvyklé hlášení. Šlo o poradu na generálním štábu a všichni slyšeli jeho referát. Říkal zvláštní a strašné věci.
"Slavo," řekl otec, "tam u sebe, čteš noviny? Díváš se na televizi?"
Otec se pokusil otočit na bok, aby na syna lépe viděl a Sachnin ho jemně podržel. Věděl, o čem se bude mluvit.
"Co to bylo za představení, které uspořádal Cooper v pátek? To je přeci tvůj obor."
"Co píší?" opatrně se zeptal Sachnin.
"Hlouposti. Ty to nevíš? Podle jedněch zpráv Američané uspořádali ostrý poplach s imitací sovětských raket, podle druhých to nebyla imitace. Celkem nesmysly. Atomové výbuchy v kosmu, to je také novinářské kachna nebo fakt?"
"Říká se, že fakt..."
"Tak dobře," rozčílil se otec. "Říká se...Kalíte vodu."
"Nezlob se," řekl mírumilovně Sachnin. "Já skutečně vím málo. Vždyt to nebylo u nás, ale tam. Nevzrušuj se. Mluvme o něčem jiném."
Ovšemže věděl hodně. Avšak až nyní, po poradě, se mu průběh událostí definitivně objasnil. Začalo to tou časnou ranní hodinou, kdy mu zavolali domu ze štábu PVO okruhu. Na stanici dalekého zajištění byla mimořádná událost. Kovové těleso, dobře odrážející radiovlny, se přibližovalo ze vzdáleného kosmu pod velkým úhlem k ekliptice. Mělo obletět Zemi nad Tichým oceánem a zase se vzdálit pryč.
"Co s tím má co dělat PVO ?" zeptal se a ještě neměl představu co se bude dít v nejbližších hodinách. "Těleso mění dráhu,"řekli mu, "výška vypočteného perigea se zmenšuje. To znamená, že těleso je umělé, Raketa." Tehdy se oblékl a odjel na štáb.
"Nezávidím ti tvoji službu," řekl otec. "Trvalé napětí, dokonce i když je mír. Mezi generály je jistě mnoho infarktů? Tato myšlenka mě, mimochodem, jakž takž smiřuje s tvojí prací. Pozdě, jistě..."
Sachnin se usmál. Svého času otec nechtěl ani slyšet o tom, že by Slávek šel na vojenské učiliště. Ale byla to otázka principu. Sachnin byl vychován tvrdě, sám otec ho učil, aby si stál na svém až do konce. Když řekl ne, tak se už otec nevměšoval a dělal, že ho nic, kromě jeho astrofyziky, nezajímá. Ale od těch dob jejich vztah ochladl.
Sachnin vedl kočovný způsob života; za prvních deset let s Žanou vystřídali ne méně než tucet měst a vesnic. To je služba, s tím se nedá nic dělat. Matka umřela dávno, ještě mladá, otec je vdovcem čtvrt století. Ponořil se plně do práce, něco publikoval, říká se, že je výborným zkoušejícím. S jeho názorem se počítalo. Jaký to byl názor, to Sachnin nevěděl; uspořádání vesmíru bylo příliš

vzdáleno od jeho obzvlášť typických pozemských starostí. S otcem se viděl jednou, dvakrát za rok, v době svých pobytů v Moskvě. Bavili se přátelsky, ale cosi zůstávalo nedořečené a nevyřčené.

"Otče," Sachnin se zajíkl. Otec s úsměvem vzhlédl a Sachnin pokračoval: "Otče, vím co máš na mysli, když mluvíš o inferktech u generálů. Samozřejmě je lepší, když vojáci umírají v posteli a ne v boji. Pravděpodobně je naše profese jediná na Zemi, kde jsi šťastný, když nedojde k promněně znalostí ve skutek."

"Máte příliš mnoho znalostí," řekl otec, "a ještě příliš mnoho možností na jejich použití... Vzpomínáš, jak jsem se rozčiloval, kdvž sis v dětství hrál na válku? Vždy jsem se domníval, že není nic horšího, než semopal v rukou dítěte. Třebaže hračka."

"Neměl by ses rozčilovat... tati," chvatně řekl Sachnin.

"Nepřerušuj, sám vím, co můžu. Chci to vvsvětlit. Bylo to na jaře čtvřicátého pátého." Otec mluvil, otočený k oknu, jakoby pro sebe. Vzpomínal a vyprávěl: "Tehdy jsme byli v Horním Slezku a mě ranili do ramene. Lazaret byl v nevelké polské vesničce. Dvě desítky chalup. Fronta nedaleko, když střílela děla, drnčela okna... Jaro. Les vedle, za domy. Hlavně borovice. Stromy byly často spálené, ale les žil. Vejdeš do houštin a ztratíš se. Neležel jsem, rána byla nepatrná, chodil jsem a skuhral. Žádal jsem o práci... Ano, děti, dětičky. Hrály si na kraji lesa, mezi domy a lesem. V tom slyšíme výstřely. Hned jsme nepochopili. Vvběhli jsme - dvě děti už byly mrtvé. Ostatní se rozutekly. Pouze esi osmiletá holčička ne. Nad bratrem. Pláče. Zbloudilé střely? Odkud? Nebyly zbloudilé. Obě dávky do hlavy. Přesně mířené. Nějaká pakáž, myslíme, která neuprchla se svými. Chlapci ze stráže pročesali les. Nic... Druhý den zabil jednoho kluka přímo před dveřmi domu. Jednou dávkou. Z lesa. Střelec byl výtečný... Zatímco ho hledali, zastřelil holčičku; tu samou, co se třpila pro bratra. Do dětí střílel! Pouze do dětí... K večeru jsme ho dostali. Mrtvého. Chlapci střídali nazdařbůh do borovic. Náhodou se trefili. A on spadl. Ten... Chlapec. Z hitlerjungen. Deset let, ne víc. Jak unesl pušku? Proč střílel do dětí? Dlouho jsem o tom přemýšlel. Tehdy a potom. Možné, že se domníval, že je to hrą? Od té doby, když jsem viděl chlapce se samopalem nebo pistolí, atsi to byla hračka, cosi se ve mně hnulo a já nemohl...Spálil bych všechny hračky-zbraně...Když sis začal střádat peníze a tajně sis koupil pistoli na kapslíky nebo pušku... Když ne máma, tak já bych ti nařezal. Ona také nic nechápala, nebohé... Ale na frontu jsem se již nevrátil. Ihned po válce jsem se vážně pustil do kosmologie. Kvůli tomu chlapci, představ si. Nyní je těžké vysvětlovat proč. Myšlenky, asociace, jedno přes druhé."

Sachnin poslouchal. Toto byl první, jak si vzpomínal, monolog otce.

"Druhý den," říkal otec, "když mě převezli z jednotky intenzívní péče, ležím a přemýšlím. Přemýšlet nezakazují. A kdvby zakázali, nemůžou to prověřit. O práci je těžké přemýšlet. Přemýšlím o příčinách. Ano... Pamatuji si, že myšlenka byla takovéto. Hry dětí se zbraní ničí jejich svět. Jejich vesmír. Vesmír pohádek s jeho zákony. Zvláštní vesmír dětství. A hry dospělých se zbraněmi také ničí svět. Skutečný Vesmír. Každý náš výstřel porušuje cosi v harmonii světa a v zákonech přírody. Když zabíjíme jeden druhého, zabíjíme Vesmír. A vše jde od pořádku k chaosu... Směšné?"

Sachnin se nesmál, pouze se divil naivitě této myšlenky.

"Z naivity jsem studoval astronomii," řekl otec. "Z naivity a přání pochopit svět, kvůli jeho nápravě... Ptal jsem se tě na pátek. Tehdy v noci jsem také o tom přemýšlel. Ležel jsem doma bez spánku, četl noviny. Krize, ohniska napětí...Přemýšlel jsem: vždyt my

jsme část Vesmíru; možná, že jeho jediná rozumná část. A co se stane s Vesmírem, když se zničíme? A tak mně to vzalo."

"Asociace," pomyslel si Sachnin. "Doopravdy kosmologie."

"Otče," řekl. "Už je po všem /Ano, pomyslel si, už je doopravdy po všem/. Jsi živ a to znamená, že vše je v pořádku / A my jsme živí, pomyslel si. Všichni jsme živí, ale nemuselo to tak být/.

Vešla sestřička, naprosto si Sachnina nevšímala. Sklonila se nad otcem. Teploměr, tabletky, sirup, injekce. Sachnin čekal.

V pátek, na velitelském stanovišti okruhu, také čekal. V sedm dvacet místního času se dráha neznámého tělesa stala eliptickou a znenadání se těleso rozpadlo na třináct částí. Lokátory pracovaly s jistotou, dráha se neustále měnila a nakonec se ustala stabilní. Stabilní a slepá. Meteory musely dopadnout a Sachnin si ulehčeně oddychl, když zjistil, že dopadnou kdesi na východě Amerického kontinentu. Ulehčení bylo chvilkové, pouze jako reakce na dlouhé napětí. Nová situace byla beznadějně horší. Kdyby to nebyly meteory, ale rozdělená bojová hlavice a když by šla na ně, mohl by ji zničit. Ale nyní se v jeho postavení ocitnou američtí generálové. Jestliže jejich radary zachytily objekt ještě tehdy, když jeho dráha byla hyperbolická a nestabilní, mohli by pochybovat. Ale ne nyní. Sachnin už věděl, že analýza dráhy ukáže, že objekt mohl být vypuštěný ze Země, z jižní části Indického oceánu. Ovšem, nikdo u nás by ani nemohl pomyslet na takový start. Ale tam, v Pentagonu, uvažují jinak.

Vyhlásil bojový poplach okruhu. V Moskvě byla půlnoc, ale řešení následovalo okamžitě, poplach byl vyhlášen na celé území. Zkoušeli se spojit s Bílým domem horkou linkou, ale bezúspěšně. Sachnin ani nečekal, že by telefon pomohl. Poslední prezidenti - Cooper s nimi - sázeli na ochlazovaní vztahů, spolehlivé spojení pro ně bylo překážkou.

Kosmická tělesa teď letěla nad územím Britské Kolumbie. Sachnin je stále ještě mohl sestřelit sém, a tím demonstrovat, že to nejsou naše objekty, ale chápal, že odvetný úder, a ne na kosmická tělesa, ale na pozemní cíle v naší zemi, bude následovat, jen co rakety opustí silo. Naděje byla pouze v rozvážnosti Coopera a v tom, že horká linka začne pracovat...

"Už krátce, prosím," tiše řekla sestřička, když odcházela z pokoje.

"Pospícháš?" Otec si všiml letmého pohledu Sachnina na hodinky. "Neměj mi to za zlé, zdržím tě ještě asi půl hodiny a vysvětlím vše, aby sis potom nelámal hlavu. Budu stručný... Říkal jsem, že přírodní katastrofy jsou důsledkem něčí zlé vůle. Na všechno jsem bral stejné měřítko."

"Také na vulkány a zemětřesení," usmál se Sachnin.

"Také na výbuchy hvězd,"řekl otec.

Nežertoval. "Jaký je vztah," pomyslel si Sachnin, "mezi pomatený německým chlapcem a výbuchy hvězd? Ledaže je emocionální spojitost mravního úpadku v duši člověka s fyzickým ničením v přírodě? Ale otec, zdá se, mluví o vztahu přímém, bezprostředním..."

"Ano, hvězdy... A víc. Když jsem studoval na univerzitě kosmologické hypotézy, lektor, jak si vzpomínám, rozbil úplně na padrt teorii prvotního atomu opata Lemetiera. Výbuch vesmíru... A já se tehdy rozhodl, že prvotní atom, jestli byl, zničili rozumné bytosti. Ne Bůh, ovšem, ale lidé. Náš vesmír se rozpíná. Ale co bylo před začátkem rozpínání? Prvotní atom, kokon. Proč vybuchl? Věděl jsem o pracech Friedmana, ale přestože jsou krásné matematicky, nepřesvědčily mě. Domníval jsem se , že tento nejstrašnější ze všech možných výbuchů v přírodě způsobili ti, kdo v kokonu žili,"

"Otec byl vždycky slušný vědec," přemýšlel Sachnin. Sám mnohokrát slyšel, jak kolegové říkali, že otec má bystrou mysl, vědeckou přesnost, průkaznost. V tom, o čem nyní otec mluvil, nic z toho nebylo. Nebo nebylo pro něj, Sachnina?

"Nezvyklá interpretace," řekl. "Taková... nevědecká."

"Co ty víš o vědě?" řekl otec s despektem. "Ostatně nevyčítám ti. Ty ses stal generálem a já se dokonce neprobil ani k doktorátu."

To byl nečekaný obrat v rozhovoru. Otec skutečně až do stáří zůstal kandidátem věd, přestože, jestliže budeme věřit studentům, se dávno mohl stát doktorem. Nechtěl. Tak to říkali, ale Sachnin o tom silně pochyboval.

"Celý život jsem pracoval na jednom jediném problému," řekl otec. "Celý život. Na jednom. Ostatní bylo vedlejší."

Takové vysvětlení nepřesvědčilo. Nesouhlasí s představou Sachnina o současné vědě, ano a se způsobem života otce také. Otec vůbec nebyl samotář, který tiše sedí nad tajemným rukopisem, jako ve špatných románech. Často pracoval doma, ale chodili za ním kolegové, studenti; diskutovali o něčem svém, co bylo mnoho světelných let vzdáleno od jeho, Sachninových zájmů. Otec pracoval i po půlnoci, když všichni spali a Sachnin věděl, že se připravoval na přednášky. Nic tajemného.

"Vysvětlím ti to," řekl otec a vzdychnul. "Rok čtyřicet devět. Právě tehdy jsem pochopil, že kokon Vesmíru vybuchli rozumní. Horký model se také objevil ve čtyřicátém devátém a vztah k němu byl... nepříliš... Mohl jsem psát o své myšlence? Chtěl jsem najít původní příčiny. Ale my jsme ještě ani důsledky plně nechápali. Vzdalují se galaxie? Jak vznikly? Co bylo dříve? A ještě dříve, když od začátku exploze vesmíru uběhl okamžik? A pak přejít hranici a zeptat se - co bylo před? A bylo něco? Já tvrdím - bylo. Byl svět rozumných, kteří zničili sebe."

"Scholastika," zabručel Sachnin.

"Věda," opravil ho otec. "Hra na hranici možností, to je ještě věda. Abych mohl dokázat svoji ideu, musel jsem začít od současného světa a jít v čase zpátky. Nejprve jsem se zajímal o původ galaxií. Potom, na začátku šedesátých let, byly objeveny kvasary a tak jsem studoval kvasary. Pak reliktní záření, kvantovou teorii gravitace, zabýval jsem se nejbližšími okamžiky po výbuchu, prvními mikrosekundami. Přes den, jako všichni kosmologové, jsem šel nepatrnými kroky k tomuto cíli, kterého jsem už dávno, intuitivně dosáhl. Ale po nocích, když jste spali, jsem řešil obrácenou úlohu. Věděl jsem, jaký byl Vesmír do výbuchu a pokoušel jsem se jej popsat. Nekonečně rozumný. Určitě už před dvaceti lety bych mohl něco publikovat. Ale... vědecká reputace je velká věc. Dobyl jsem ji. A nyní jsem se bál jí ztratit. Nesnesl bych, aby se mi smáli..."

"Moc jsem nepochopil," opatrně řekl Sachnin. "Ještě než se objevil náš vesmír, před výbuchem, bylo cosi... Nu, také Vesmír? Jiný? A v něm rozumné bytosti tak mocné, že mohli zničit celý svůj svět, svůj Vesmír? Udělali to a zahynuli? A tehdy se objevil náš svět? A znamená to, že náš Vesmír je mrtvola toho předchozího, který byl živý? A galaxie jsou úlomky, stopy výbuchu, něco na způsob hřibu po atomovém výbuchu?"

"No... Přibližně tak. Ve skutečnosti je vše značně složitější. Nyní se předpokládá, že náš Vesmír vzniknul před dvaceti miliardami let a že to byl začátek všech začátků. Ale já tvrdím, že to byl konec. Konec světa. Vesmír před výbuchem byl nekonečně rozumný svět. Platily jiné přírodní zákony, jiné vztahy mezi příčinou a následkem. Hmota byla jiná. Myšlení, rozum a ne mrtvý pohyb jako nyní, bylo jejím základními atributy. Vesmír byl celý rozumný. Objevil jsem, že po výbuchu, když se vše začalo rozpínat, rozpadat,

Vesmír musel ještě žít, myslet. Zvláště v první hodiny, roky... Musel umírat postupně...podle rozpínání...umírat těžce... možná, že ještě nyní myslí..."

Otec mluvil stále více nesouvisle, slova narážela jedno na druhé, cosi vytékalo z duše, kde se to shromažďovalo mnoho let.

"A v tom Vesmíru, který umírá na rány, se neočekávaně objevil život. My. Slabý plamínek. Za mnoho tisíc let se my, možná, vyrovnáme mocí, vládou nad přírodou těm, kteří zahynuli. Ale co se u nás děje? Od dávných dob děláme vše, abychom zopakovali jejich tragédii. Proč?"

"My?" řekl Sachnin.

"My, lidé. Řekněš, že ani ty, ani já, nikdo z nás neodpovídá za činy Coopera. Ale co je do toho budoucnosti, které možná nepřijde? Ve velmi složitém systému se vždy najde slabý článek..."

"Vůbec to tak není," řekl Sachnin. "V libovolně, jak ty říkáš, složitém systému je ochrana před blbcem. Stisknout tlačítko a začít válku není tak jednoduché, jak se to někdy říká."

"Není tak jednoduché," pomyslel si. "V pátek bylo tlačítko stisknuto, když sledovací stanice oznámily, že kosmická tělesa prošla první vlnou amerických antiraket, Sachnin pochopil, že lavina se už nezastaví. Každá minuta byla drahá. Z evropských základen už odstartovaly strategické bombardéry. Horké linka nepracovala a to mělo jediné vysvětlení: takový je generální plán druhé strany.

Ještě čtvrt hodiny a meteory začnou padat na východní státy. A co pak? Jaderné výbuchy nemohou být, protože tělesa přiletěla s kosmu. Jsou to meteority, které nikdo nevypustil. Pokud to ale není strašlivá provokace nutná k tomu, aby Cooper vyvolal zdění neočekávaného přepadu. Za několik minut na západních hranicích země zavyjí sirény. Pomyšlení na to bylo nesnesitelně bolestné a proto nové události, které následovaly zasebou rychlostí blesku, zpočátku prostě nepochopil.

Ve výšce několika stovek kilometrů ztratila dráha opět stabilitu. Jakoby na cestě meteorům vyrostla stěna - ale co mohlo být přehradou pro tělesa, která prošla protiraketovou ochranou clonou? Neuvěřitelné - rozměry každého meteoritu začaly nezadržitelně růst. Desítky, stovky metrů v průměru...

Už i řadovému operátorovi bylo jasné, že to nejsou bojové hlavice. Obrovské bubliny se snášely k Zemi; to nebylo výbuchem, bubliny se zvětšovaly a praskaly a mizely z obrazovek. Jak se zvětšovaly jejich rozměry, stávaly se průzračné pro radiovlny. Proti nim šla druhé vlna antiraket, ale zasáhnout cíl neuspěly. Cíle prostě nebyly. Kosmos byl prázdný.

Antirakety byly uvedeny k výbuchu v prázdnotě, vysoko nad západním Atlantikem. Kdosi tam, v bunkru Pentagonu, nakonec pochopil, že útok není a nebude. Někomu se to podařilo odvolat. Strategické rakety neodstartovaly. Vlna bombardérů se rozpadla na skupiny, dokončily obrat a začaly se vracet na základny.

Půlhodiny poté odvolal Sachnin poplach pro okruh. A skoro najednou došlo hlášení, že horká linka začala pracovat a proběhl rozhovor s Cooperem. Sachnin se nedozvěděl přesnějak probíhal, na poradě byl oznámen pouze výsledek: za týden se delegace obou zemí vymění v Ženevě informace a názory. Večer byl Sachnin úplně zničený. Nepřipadal si jako člověk, ale jako uzlíček nervů. Jel domů. Slunce stálo nízko, lidé měli naspěch, byla doba špičky a nikdo se neotáčel za projíždějícím autem. Nikdo se tak nic nedozvěděl. Doma Sachnin vynadal Žaně. To byl jediný projev slabosti, který si dovolil.

"Co to bylo?" přemýšlel. Nevěřil na cizince, na úklady mimozemšťanů. Do těch dob vše dobré a vše špatné na Zemi dělali sami lidé. At se v tom vyznají fyzici. Ale rychle. Cooperovi je nutné předlo-

žit přesné vysvětlení neobyčejného jevu, jinak bude trvat na svém, že to byla - provokace rudých. Už v novinách to určitě bude. V kterémkoli složitém systému, aby se nerozladil, je nutná ochrana před chybou. V systému, který se nazývé lidstvo, je ještě potřebná ochrana před šíleným politikem.

"Otče," řekl Sachnin, "jestliže Vesmír, o mnoho rozumnější než my, nedokázal všechno zachránit...Jestliže svět zahynul před dvaceti miliardami let... Nespletl jsem se v počtu? Když je to tak, pak my..."

"Jsme povini zůstat na živu. Jsme příliš řídkým jevem přírody. Jako květ na spáleništi. Nyní jsme v celém světě pouze dva - my a on."

"On...Kdo?"

"Vesmír," řekl otec...

...Auto minulo domy Jihozápadu, stojící do oblouku jako plachty ve větru a vjelo na dálnici. Sachnin se díval z okna, ale nic neviděl. Den byl těžký. Nezůstaly síly ani na radost z dobré nálady otce, ani na překvapení nad jeho myšlenkami, které se zdály tak vzdálené od jeho, Sachninových starostí a s kterými se tak neočekávaně střetl. Vše v přírodě je přirozené, Rozum zde nehraje roli. Nikdo není vinen tím, že vybuchují hvězdy, když končí svoji životní cestu. Rozum není zodpovědný za výbuchy v jádrech galaxií. Rozum nemá sílu na to, aby udělal vzplanutí na Slunci nebo také nějak vážné zemětřesení. Otec nemá pravdu. Události z minulého pátku je jednoduché přinsat jinému rozumu. Složitější je najít opravdové vysvětlení.

Fyzici již mají jakýsi názor na tyto události. Mluvili o tom na poradě. Hodně Sachnin nepochopil, ale hlavní analogie byla jasná a jednoduché.

Kulový blesk.

Těleso se pohybovalo k Zemi z oblastí vnějších radiačních pásů. Odtemtud, kde magnetické pole planety uchvacuje a zadržuje mnoho nabitých částic, které přilétají z hlubin kosmu. V posledních měsících, říkali fyzici, je Slunce velmi aktivní a v magnetosféře vznikly mohutné nestabilnosti...Nabitých částic v magnetickém poli Země bylo mnohem více než obyčejně a ony se shromáždily v nabité plazmové kouli, kterou chránily před rozpadem magnetické silokřivky radiačního pásu.

Podél těchto silokřivek začal kulový blesk padat na Zem. Právě proto se zdálo, že těleso mění dráhu - vždyt jeho pohyb nezávisel na přitažlivosti planety, ale na magnetických polích. Kulový blesk zvětšoval energii a teto energie ho roztrhala. Tak vzniklo třináct blesků. Jejich energie byla veliké tak, že "vypadly" z magnetické pasti a začely padat volným pádem jako obyčejné balistické náboje, Kdyby neexistovaly vnitřní radiační pásy, kulové blesky by dopadly na Zem a zde by vybuchly. Ale zastavila je nové magnetické past. V plazmě opět vznikly nestabilnosti a bubliny se rozpadly, jak to bývá i u obvčejných kulových blesků v dobách letních bouřek na Zemi.

Jak nádherný a mocný úkaz přírody, řekli fyzici. Nikým nepředpovězěný, ale vpodstatě tak předpokládaný nepochybně. Magnetickým polem bylo třeba zničit tento roj kulových blesků a ne jadernými náboji. To - nepříště...

Auto zastavilo před domem letištní služby a Sachnin se odebral do místnosti dispečera. Stěna, obrácené na letní pole, byla skleněná a on sezdržel, hledíc na krásu večerní podmoskevské krajiny. Na kraji pole stály břízy, zapadající slunce osvětlovalo listí posledními paprsky a zdálo se, že ne beton odebral lesu část jeho plochy, ale obráceně, že břízy přesvědčivě doráží na přístávací

dráhu. Měly na to právo. Byla to jejich země.

Dvacet miliard let je tomuto světu. Této kráse. Když žil a myslel celý Vesmír rozumných světů, když vše bylo jiné, Sachninovi nepochopitelné, možná že tehdy i krása byla nemyslitelně jiná? A ti, kteří tehdy žili, neocenili, nepochopili krásu svého světa? Její neopakovatelnost?

"Co já?" pomyslil si Sachnin. "Nelitujme však minulou krásu, která možná ani nikdy nebyla..."

Vdispečinku se zeptal na městský telefon. Vytočil číslo, představil se a poprosil lékaře konajícího službu. Ticho se protahovalo minutu, dvě, tři a stále rostlo, jako by Sachnin stál před obrazovkou, na které se snášely plazmové koule, kosmické kulové blesky a svět opět visel na vlásku.

"Halo?" ženský hlas byl sotva slyšitelný skrz poruchy. "Halo? Můžete přijet? Stěpan Gerasimovič Sachnin právě zemřel. Slyšíte?"

Svět vybuchl...

\+ + +

...A vznikly planety. A na jedné z nich-život. Opravdický život! Tak slabý... Rozrušuji se, když o tom přemýšlím. Já umírám, ale on nabírá sil. Chci mu pomoci. Ale jsem slabý. Snažím se nemyslet na ně, protože vím: když o nich přemýšlím, tak se v jejich systému něco přihodí. Erupce na hvězdě. Magnetické bouře. Výbuchy sopek. Potopy. Přemýšlím o nich a cítím, jak kulové blesky spějí k planetě a nemohu je zastavit, není to v mých silách...

Žijí. Rozvíjejí se. Nikdy nedosáhnou moci, kterou jsem měl. Protože oni jsou moje část a já umírám. Nevědí o tom a doufám, že se to nedovědí. Pro ně je svět ohromný. Určitě myslí, že se v něm, ve mně, mohou orientovat. At to zkusí. Zostří to jejich rozum. A možné, až uhasnu docela, pochopí moji podstatu. Pochopí můj život a moji smrt.

Už dosáhli takového rozvoje síly, že se mohou sami zničit, Svojí planetu. Bojím se o ně. Nebo o sebe? Ano. O sebe. A o ně. To je stejné. Mučivé.

Hvězdy vybuchují stále častěji. Nicota. Je jí ve mně stále více. Přijde čas, zmizí poslední hvězdy, uhasne svit galaxií, vychladne plyn. Ve mně nezůstane nic, kromě černých děr, rozpadajících se planet. A vše se bude rozpadat na atomy a atomy přestanou vyzařovat energii a rozpadnou se na částice, ale moje myšlení vyhasne dříve. Zůstane tělo, moje mrtvé tělo. A pouze oni, jestli se nyní nezahubí, mohou něco udělat. Stanou se tak silnými, že mi pomohou nezemřít definitivně.

Pro ně jsem - Vesmír. Nemají nikoho, kromě mne. Musí mě zachránit...Nejdřív sebe a potom - mě. Tamnota... Kde je světlo?... A bude někdy světlo?!

Z ruského originálu 20 000 000 000 let spustja otištěném ve sbírce povídek Pavla Amnuela Segodnja, zavtra i vsegda Nakladatelství Znanije, Moskva 1984

přeložil Tomáš Jirkovský

Václav [illegible]

V Ý H L E D Y A A U T O Ř I současné "science-fiction"
/tzv. "západní" větve/

/pokračování z č.4/86/

Pokud je vůbec možno srovnávat, září mezi autory západní sci-fi jedna výrazná hvězda první velikosti. Tou je kanadan A.E. V a n V o g t . Naši čtenáři jej znají např, podle povídky LES, která byla vybrána pro antologii LABYRINT. Tento vynikající stylista napsal více románu, ale i jeho povídky - a vůbec kratší prozy - jsou vynikající. V jedné takové sbírce SMĚR URČENÍ: VESMÍR se nevyhýbá ani drsnému humoru. V jedné takové povídce si dopisuje jakási radioaktivní obluda, žijící na žhavé planetě, s pozemským vědcem. Pomocí jistého triku přemístí po předběžném dojednání své Já do těla onoho pozemšťana v domnění, že tak snadno ovládne Zemi, kde proti jejím znalostem budou obyvatelé bezmocní. K svému nepříjemnému překvapení zjistí, že tělo, kam se vloudila a které nesmí bez svolení původního majitele opustit, je tělo umírajícího. Kdežto pozemskému vědci se zatím v těle radioaktivní obludy vede docela dobře. Jiné dílo - poutavý román PRONÁSLEDOVÁNÍ SLANŮ - se zabývá neštastným osudem umělých lidí - slanů/nazvaných podle jejich tvůrce Samuela Lanna/, kteří převyšují průměrného člověka silou i mozkovou kapacitou a jsou nadáni telepatickými vlastnostmi, Hrdina románu je jeden z nich, který v nepřátelském světě lidí touží po druhém, spřízněném druhu a po mnoha útrapách přinéší sobě štěstí a světu klid. Van Vogt se jeví ve všech svých dílech jako jeden z nejnápaditějších autorů sci-fi. Mnohdy ho fantazie unáší do "paraprostoru" mezi prostor a čas, jako se to stalo jednomu neštastnému hrdinovi jeho monumentálního díla VÝROBCI ZBRANÍ V ISHERU. V tomto románu bojuje tajuplné bratrstvo výrobců zbraní proti tyranii a absolutismu Všegalaktického Imperia daleké budoucnosti, zatím co se snaží o záchranu novináře z našich dnů, který se jejich nedopatřením ocitl v paraprostoru a pohybuje se v nicotě od věčnosti do věčnosti gigantickými kyvadlovými skoky mezi biliony let minulosti a budoucnosti. Nejlepší dílo Van Vogtovo je prý SVĚT "NULA - A".

Jiný autor, tentokrát americký, ale s trochu španělským jménem Lester D e l R e y, je velmi diskutovaný spisovatel sci-fi. Jeho

novela NEB MY JSME ŽÁRLIVÝ LID vzbudila divoké protesty i nadšené aklamace. Je to absurdní povídka, v níž za invaze neznámých útočníků z vesmíru se "Bůh-stvořitel" odvrátí od lidstva, které až dosud podporoval svou přízní, a postaví se na stranu útočníků. Hrdina povídky - křesťanský kněz - se však v rozhodující chvíli postaví proti Bohu samotnému, protože usoudí, že konečně tentokráte už milý pánbíček našel ve vesmíru rovnocenného soupeře. Jeho román z prostředí obří atomové elektrárny blízké budoucnosti, ve které praskne reaktor a masa radioaktivní hmoty hrozí rozpůlit planetu ve dví, se jmenuje NERVY. A opravdu jde o nervy, protože je to jedna z nejnapínavějších knih, jaké kdy byla napsána. Ve svých povídkách se Del Rey přidržuje starých bájí, smiřuje pohádky a mýty dávných věků s nejmodernější skutečností. Kouzelné je jeho povídka PANOVA FLÉTNA. Antický bůh přírody Pan odchází z lesů do džungle moderní civilizace, když zemřel jeho poslední uctívač. Po tragikomických nezdarech se dostane na pravé místo - hraje v hot-džezu nasvou píšťalu a lidé třeští a tančí na jeho magickou hudbu.

Zajímavé náměty zpracovává jiný americký autor - James B l i s h. Jeho romány i novely míří vždy dále než jenom k nastínění charakterů a osudů hrdinů - jde mu o budoucnost všeho lidstva, a tak se Blish stává nechtěně filozofem budoucnosti. Například v díle ROK 2018 popisuje lidi a živly okolo stavby gigantického ledového mostu na Jupiteru, kde hynou lidé i stroje v mrazivém pekle plynných orkánů. A to vše jen proto, aby byl zdárně dokončen výzkum gravitačního pole naší sluneční soustavy, který má dát lidem nejcenější dar - cestu ke hvězdám. Název má svůj význam - rok 2018 má být podle Blishova názoru počátkem nové éry člověka, lidstva i Země.

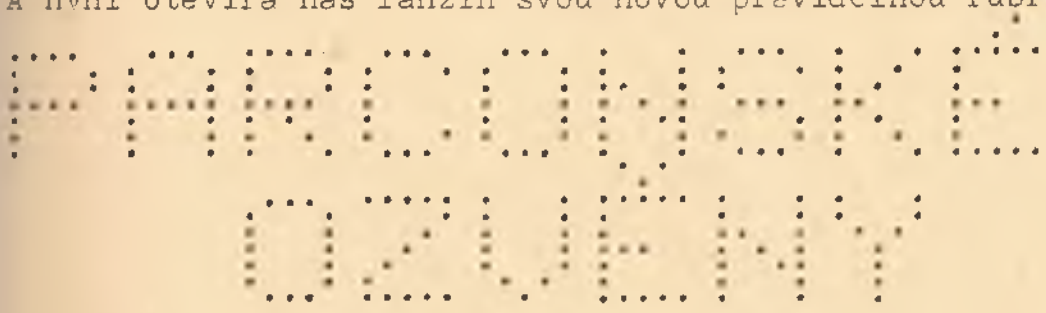
V jiném románě POZEMŠŤANE, VRAŤ SE DOMŮ se řítí celé obrovské město - Metropolis - zbavené pout gravitace, prostorem a časem. Ze jednu z nejznamenitějších Blishových povídek, vlastně novel, je považováno POVRCHOVÉ NAPĚTÍ. Je to úplná sága mikroskopických lidí, žijících kdesi na planetě mimo naší Galaxii, kam je nakladli před věky do sladkovodních loužiček ztroskotanci inseminační výpravy. A tak tihle maličcí človíčkové, uzpůsobení životu ve vodě, žijí a bojují o život s příšerkami mikrosvěta - amoebami a nálevníky, pěstují vodní řasy, bydlí v radiolariích a jejich skořápkách a budují postupně - generace po generaci - svou mikroskopickou, ale lidskou civilizaci. Je to vodní civilizace, a naše lidičky láká lesklé desa hladiny, na kterou se dívají odzdola. Co je za ní, ptají se, co je za tou oblohou, která nás tu drží strašnou a nepřekonatelnou

silou povrchového napětí? Jak ji překonat? Až sestrojí miniaturní kosmický koreb - jakési plavidélko, které dopraví astronauty z jedné loužičky do druhé - kde je divný svět a kde stojí tamní zbytky lidiček před vyhlazením zběsilými nálevníky, než jim naši"vodní astronauti" pomohou. Novela nepostrádá humoru, ale především je hluboce jinotajná. Naopak ponurá a temně záhadná je historie prvního styku s tajemnou a nebezpečnou bytostí, která zabloudí na Zemi - v jeho románu VOR. V popisu této nepochopitelné a hrůzné radioaktivní příšery je cosi těžkého jako můra - přilétla do naší sluneční soustavy a na Zemi nikoli v touze dobývání, ale po vytoužené smrti - vlastní smrti. A tak cestuje tento podivný host z planety na planetu a žádé obyvatele, aby ho zabili. Aby mu vyhověli, zkoušejí i lidé všechny své nejstrašnější zbraně, ale s neúspěchem. Řešení nepříjemné situace je děsivé, zbývá už jenom jedna jediná možnost- obluda se tedy nakonec řítí k Slunci a celé lidstvo sleduje její let v bezduchém napětí - a počíté minuty a neví, zda zahyne jenom ona neštastná příšera, nebo i Slunce a s ním celá sluneční soustava.

Výrazný rys záhadnosti a zločinu vnesl do sci-fi mimo jiné autory méně významné také Alfred B e s t e r. Jeho román ZNIČENÝ MUŽ je vlastně prvotřídním detektivním příběhem s mocným psychologickým pozadím. Děj se odehrává v čtyřiadvacátém století a zločinec bojuje proti ... "telepatickým detektivům".Jiný Besterův román HVĚZDY JSOU MŮJ OSUD dotýká se - byt i trochu posměšně - otázky "teleportace" - přenášení těles na dálku pomocí vůle. Hrdinu románu vede touha po pomstě - připomíná tak trochu Dumasova hraběte Monte Christa - chce zničit ty, kteří mu nepomohli ze stroskotaného meziplanetárního korábu. Bojuje s lidmi a nebezpečím jiných planet, než objeví, že má to, co jiní postrádají - totiž schopnost přemistovat se v čase i prostoru až k těm nejvzdálenějším hvězdám. Je to nesmírně obsáhlé dílo, psané výrazným a poetickým jezykem, snad jedno z nejlepších ze současné sci-fi.

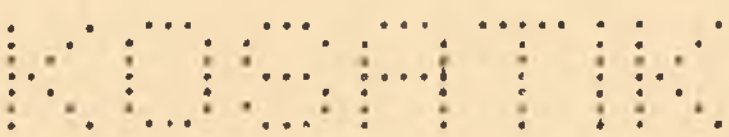
/pokračování příště/

A nyní otevírá náš fanzin svou novou pravidelnou rubriku nazvanou:



Důvodem, který nás k tomu vede je to, že většina povídek z jednotlivých ročníků Parconu je širšímu okruhu čtenářů neznámá. Některé vyšly v Kočasech, věnovaných Parconu, ale je to jenom zanedbatelná část. Náš fanzin se bude snažit tuto mezeru v naší, československé scifi alespoň trochu vyplnit. Doufáme, že i vy tuto myšlenku uvítáte a tato rubrika se pro vás stane milým zpestřením našeho fanzinu.

PAVEL



KAM JDEME , PROČ A ODKUD

Půjde-li všechno takhle dál, není vyloučeno, že budeme na konci druhého tisíciletí číst v novinách právě tohle:

Módní impulsy z Paříže

Paříž, 30. prosince /AFP/ - Nová sezóna módních přehlídek byla včera odpoledne zahájena v hotelu Ritz. V předvéděcím sále, vyzdobeném desíti tisíci růží a chryzantém, byla nejprve uspořádána kratičká tisková konference, na které promluvil vedoucí salonu St. Denis pan Denis. Prohlásil při té příležitosti, že se nesmírně těší. Jeho chut byla oblečena v přiléhavém sametovém kostýmu s poněkud odvážným výstřihem a vysokými stehennímí rozparky, v klopě měla bílé chryzantémy a na hrdle šňůru bahamských perel, jejíž cenu odhadl pan Mauriac z Figara na 130 tisíc staronových franků. Módní feérie pak začala ve svižném rytmu. O letošní sezoně se předpokládá, že způsobí revoluci v názorech na ženské oblékání, a již první kolekce tuto domněnku potvrdila. "Po staletí si moda nevěděla rady, jak skloubit všechny funkce ženského oblečení, jak spojit svůdnost oděvu, estetickou kvalitu, ochranu před nepohodlím a osobní bezpečnost. Myslím, že se nám to letos podařilo. Jediné, co mají letos naše manekýnky na sobě a co také doporučujeme všem Paříženkám, které chtějí být chic," řekl ředitel salonu pan Denis, "je silové pole."

Východisko z palivové krize

Kuvajt, 30.prosince /Arabian Press/ - Pan Joe Robinson, mluvčí společnosti Great Oil Corporation, která v současnosti kontroluje devadesát pět procent všech světových ložisek nafty a zemního plynu, prohlásil na včerejším zasedání OPECu, že má tu čest informovat pří-

tomné shromáždění, že zásoby těchto životně důležitých surovin poklesly během posledního roku na minimum. Naftové pole jsou vyčerpána, Izreel potopil v Perském zálivu dva a v Mrtvém moři tři tankery, Irák rozbombardoval íránskou rafinérii v poušti Ažhd a íránské tenky převálcovaly ropovod mezi Zaúl Džahrou a Kumbek Simbekem. "Věděli jsme, že zásoby musí být jednoho dne vyčerpány," řekl Mr. Robinson aplaudujícímu davu, "a zabývali jsme se proto otázkou, která surovina je vůbec schopná ropu nahradit. Jinými slovy, která látka je na Zemi přítomna v dostatečném nožství, aby na ni pozemská výroba mohla nejet, bez rizika, že bude za padesát nebo sto let stát před stejným existenčním krachem. Máme tuto látku," řekl do strhující vřavy Mr. Robinson. "Vždyt se jen porozhlédněte kolem sebe! Existuje látka, které je na Zemi nesmírné množství, a co víc - které každým okamžikem přibývá, a to dokonce, jak nás statistiky učí, geometrickou řadou. No co, nebudu vás dlouho napínat, ladies and gentleman, je už jenom jedna cesta, které nás můžespasit. Proto, at se nám to líbí nebo ne, jsme v pravém smyslu slova závislí na lidských hovnech, to je to celé a s tím už nikdo nic nenadělá."

Prezidentova řeč k národu

Washington, 30.12./od našeho washingtonského zpravodaje/ -Před nedávnem byla světová veřejnost informována o stavu kontroly zbrojení na konci dvacátého století: podle Bílé knihy, vydané Pentagonem, připadá na jednoho obyvatele Země patnáct raket, z nichž každá svou údernou silou odpovídá pětinásobku bomby, která byla svržena na Hirošimu. Prezident včera v této souvislosti prohlásil, že pro zajištění bezpečnosti země je toto množství třba dále zvýšit a předložil Kongresu Spojených států návrh nového zbrojního rozpočtu ve výši devatenácti trilionů dolarů. Žádný z kongresmanů si výši částky nedovede představit, a proto washingtonští pozorovatelé očekávají, že návrh bude zřejmě bez připomínek schválen. Zlé jazyky tvrdí, že za tuto částku by bylo možné postavit půl milionu mateřských škol nebo sto tisíc nemocnic nebo uživit celý africký kontinent na sto let dopředu. Prezidentova koncepce mírového obranného systému počítá s rozšířením raketových základen do dalších, dosud nekontrolovaných oblastí, jako jsou Gronsko, Návětrné ostrovy, Sikkim, Bhútán a další. Rovněž počet vojenských družic má v příštím roce překročit tisícovou hranici. Ministr obrany při té příležitosti popřel, že američtí vojáci, obsluhující raketová síla v západní Evropě, užívají kokain. "Jsou to normální hoši," prohlásil. "Píchají si tak akorát hašiš a LSD, a když moc, tak píchají ještě mezi sebou," sdělil ministr obrany televizním divákům.

Rekord ve sprintu

Melbourne, 30.12. /Reuter/ - Na atletických závodech v australské metropoli dosáhl černý běžec Alan Pardoe světového rekordu v běhu na sto metrů v čase devět celých sedmdesát dvě setiny sekundy. K neuvěřitelnému výkonu došlo těsně poté, co se černý odsejpák, jak bývá atlet novinéři nazýván, vrátil z šestiměsíčního soustředění ve vysokohorském tréninkovém středisku Upper Camp. Pardoe, který neumí číst ani psát, se běhu věnuje od svých tří let. "Celý život nedělám nic jiného, než běhám," vzpomíná Pardoe. Svého triumfu dosáhl díky patnácti letům tvrdé dřiny. Černý odsejpák vstává každé ráno v půl páté a zaběhne si pětkrát jednu míli. Po vydatné snídani /bílkovinný koncentrát, intravenozní uhlovodany a vařené hovězí bez soli/ trénuje krátké sprinty a piluje běžeckou techniku. Následuje vydatný oběd /bílkovinný koncentrát, intravenozní uhlovodany a vařené hovězí bez soli/ a odpolední čtyřhodinovka vytrvalostního

běhu do kopce. Po návratu absolvuje Pardoe střídmou večeři /bílkovinný koncentrát, voda/ a odebere se na kutě. Spí dlouho a vydatně. Pardoe, který měří tři a půl metrů a váží stojedenáct kilo /bez mozku/ je velikou nadějí pro olympijské hry v Dillí.

Sněhová nadílka v hlavním městě

Praha, 30. prosince /ČTK/ - Studená vlna, která v minulých dnech zasáhla také naše území, důkladně prověřila připravenost všech, kdo zodpovídají za plynulý chod všech výrobních odvětví, dopravy a komunikací i ve stížených klimatických podmínkách. Sněhová pokrývka /nejvíc sněhu hlásí na Churénově - 25 centimetrů a na Klínovci - 10 centimetrů/ však způsobila nemalé komplikace v pražských ulicích. Řada komunikací nebyla posypána, takže desítky aut a motocyklů skončily na svodidlech. Je až s podivem, že lidé, zodpovídající za sypání pražských chodníků, znovu zapomněli na své povinnosti, takže jsme byli na mnoha místech svědky veselých příhod a těžkých úrazů. Neměla by se nad tím zodpovědná místa zamyslet?

E V A

KMÍNKOVO POJETÍ UTOPIE

/ průvodce románem/

Snad se podaří a první román Ivana K m í n k a , UTOPIE,NEJLEPŠÍ VERZE, vyjde v nakladatelství Čs. spisovatel. Dá se ovšem předpokládat, že to ještě potrvá pár let. Přitom je to kniha natolik výjimečná, tak činí z naší běžné sci-fi produkce, že výrazně mění její celkový obraz. Mělo by se zkrátka vědět že JE TADY.

Román má podtitul ZÁBAVNÉ PANOPTIKUM, TEMATICKY ZAMĚŘENÉ NA ODVĚKÝ BOJ DOBRA PROTI DOBRU, který jasně vypovídá o autorově metodě. Zábavné to nesporně je. Já osobně jsem román přečetla asi třikrát větší rychlostí nežli čtu jiné knihy, nemohla jsem se od něj odtrhnout a neustále jsem vykřikovala: "To je nápad!", "To je bezvadný" a podobně. Tak lahodí mozku i bránici. Kmínkův humor není ani trochu komunální, je spíše z rodu studentské recese. Nebo Limonádového Joe. Až neuvěřitelná čtivost textu je podle mě dána rytmem střídání "normálních" vět s větami, které jako bychom už odněkud znali. Buď jsou to fráze, jejichž pitomost září jako drahokam, nebo věty jako z brekové literatury: "Podal mně svou drsnou, tvrdou tlapu," "vytáhl prostou, ale vydatnou svačinu". To zvláštní, nezvyklé mísení vážného a groteskního ukážu třeba na tomhle úryvku:

-"Jednou jsem se omylem vyčůral vychovatelce do klobouku. Myslel jsem, že je to nočník, chápete?" vykřikl jsem. "Byl takový bílý... tuhý...s úzkým lemem...Děti se mi smály..."

Můj hlas se zlomil na sám pokraj šepotu. Plání znělo jenom svištění černého větru, který tu a tam přivál skřek skrytého živočicha.-

Kmínkovi není nic svaté, ale to je snad největší kvalita knihy. I s abstraktními pojmy a velkými myšlenkami žongluje způsobem, který připomíná "dva intelektuální klauny pohazující si neviditelným míčkem abstraktních představ", nebo jak to kritici psávali o V+W=

A to už jsme u toho "boje dobra proti dobru". Dobro jedince, které zřejmě spočívá ve svobodě myšlení a jednání, a dobro společnosti, která pochopitelně musí jedince usměrnovat.

Kmínek se úspěšně vyhýbá známým klišé, nevytváří chmurnou antiutopii. Zmanipulovat člověka změnami v mozku bylo v situaci, kterou navozuje, zřejmě nezbytné. Vznikli lidé vcelku spokojení, na nichž pozorujeme duševní okleštění směrem k průměrnosti, banalitě, k frázím a klišé. Ale vcelku je všechno v pořádku. /Tak také zní často opakovaný slogan a mohla by se tak klidně jmenovat celá kniha: VŠE V POŘÁDKU./. Nakonec se všechno ustálí na stavu, který nápadně připomíná situaci před začátkem všech manipulací. To je snad jediné, co mě v knize tak docela čtenářsky neuspokojilo. Lákaly by mě další možnosti tohoto myšlenkového experimentu, zatímco autor se s gustem vyžívá v líčení rozbujelé malosti, lhostejnosti, směšnosti. Román je jakousi logickou smyčkou, které vyznívá: "Tak, a jsme tam, kde jsme byli. Nic nového pod sluncem, všechno tu už bylo." Ale neměla bych asi podsouvat autorovi záměry a myšlenky, o které mu vůbec nešlo. Je to prostě román o houževnatosti lidských instinktů, o fascinující mozaice všedního dne, a hlavně o věčném , magicky přitažlivém problému lidského štěstí. Je pravda, že nejrůznější vylepšení lidského života, takové to přesvědčování sebe samých, že jsme bůhvíjak šťastní, končívají nezdarem. Je to vlastně román právě o tomto nešťastném voluntarismu, který nakonec může napáchat dost zla. Nebo alespoň škody.

Ve specifické vůni tohoto pokrmu, který nám namíchal Ivan kmínek, rozeznáme ještě silnou složku šefnerovskou. Vadim Šefner má také takové hrdiny - outsaidry, na něž pohlíží s humornou a tesknou vlídností. Kmínek ale využívá tohoto prvku velmi funkčně: hrdinové tohoto typu jsou takoví právě proto, že byli zmanipulováni.

A teď, aby si čtenář mohl udělat lepší představu a vlastní názor, pokusím se provést ho celým košatým dějem románu a citovat typické úryvky.

Vypravěč, Viktor Kaminsky, se hodlá oběsit daleko za městem na skomírající bříze, Překazí mu to dokonalý superman Martin Larden, který pohotově přestřelí oprátku. Mimochodem zastřelí šavlozubého tygra, zatímco se mu Viktor zpovídá, jak ho od dětství pronásledovaly neštastné, odcizené pocity. Martin s ním cítí.

- "Když vás člověk poslouchá, příliš nepookřeje," řekl.

"A to všechno ještě značně zlehčuju," upozornil jsem. "Nebavilo mě vůbec nic, rozumíte? Všechno mně připadalo jaksi ... nepodstatné. Mělké. Nakašírované. Kulturní dění mě neoslovovalo. Zájmové činnosti mi připedala jenom jako způsob, jak si renami pilných kladívek vytlouct z hlavy poslední zbytky rozumu. Když jsem procházel kolem plných výloh, když jsem krájel čerstvý vonavý chléb, když jsem shlížel z Šedého vrchu na vyrovnané řady nových bloků předměstí, necítil jsem vůbec nic. Nic. Docela nic." -

Viktorův život však obrátilo naruby setkání s pojišťovacím agentem. Náhle nalezl smysl života a zdroj nevýslovného štěstí v práci u pojišťovny. Jenže pro svou nesmělost nedokázal uzavřít ani jedinou pojistku. Tato propastně beznadějná situace ho dohnala až k pokusu o sebevraždu.

Náhle zakryje oblohu obrovský, děsivý parabiont. Martin ho zlikviduje tak, že vyřeší na kapesní kalkulačce jakousi složitou rovnici, a mohou pokračovat v hovoru. Martin Viktorovi prozrazuje, že nalezl jakousi Knihu, pomocí níž snad rozluští všechny podivnosti, které je obklopují. Viktorovi se ale všechno zdé v pořádku a Martina považuje za blázna. Nikdy se nepodivil tomu, že známý svět ohraničuje neproniknutelná Braneckerova sféra, ani tomu , že od narození žije v permanentní tmě pod nehybným měsícem.

Kazítří večer se oba přátelé znovu sejdou a vydají se na zpustlou periferii, kde pod vysokou skálou stojí Martinův srub. Martin vyráví, jak na dně Propasti Výkřiků, hrůzně hluboké jámy daleko za městem, nalezl Knihu. Čtyři roky luštil s pomocí počítače systém, kterým je Kniha zašifrovaná. Konečně se dopracoval k prvním slovům: "Projekt Bentham...stupeň utajení I A..." Viktor se ale brání myšlence, že by to všechno mohlo znamenat něco víc než jen blouznění pomatence. Zpráva pokračuje:

"Dnes, kdy věda o člověku dosáhla úrovně Z 12, stojíme před nejnaléhavějším úkolem dějin: vytvořit pro člověka Nejlepší z možných světů. Po všeobecné poradě bylo rozhodnuto vycházet z Benthamova principu "Co nejvíc štěstí pro co největší množství lidí" a dále z následujících zásad a opatření:"

V tomto okamžiku jsou vyrušeni otřesy půdy. Ukáže se, že skála, o níž se opírá Martinův srub, je vlastně ortobiont. Dá sedo pohybu a roztříští srub na padrt. Martin si však prozíravě pod loketní jamku voperoval mikrotečku s šifrovacím klíčem.

Příští ráno se Viktorovi konečně podaří uzavřít havarijní pojistku na automobil. Jeho radost je nezměrná, dokud nezjistí, že jeho zákazník jel okamžitě požádat Martina, aby z toho ztrouchnivělého vraku udělal za úplatek harmoniku. Ušlechtilý superman Martin samozřejmě nabídku odmítl a Viktor uvěří, že je zachráněn, že k podvodu už nedojde. Z radosti zatáhne svého přítele do hostince a přiměje ho poprvé v životě požít alkohol. Martin se samozřejmě opije namol. Také se Viktorovi svěří, že je tak nelidsky dokonalý, že vůbec nechodí na záchod. Oba se v polospánku vélejí po stole, když...

-"Odbila druhá a z ulice se ozval řev silných motocyklů. Potom se dveře lokálu prudce rozletěly. Dovnitř vstoupili Andělé Nicoty. Smaragdové vlasy, na těle kožené kombinézy a nezápěstích a prstech spousta těžkého železa.

"Nevíme co chceme a všichni ném jdou na nervy," vyřkl jejich šéf nevrativě. Vzápětí vystřelil do vzduchu. V těch tvářích jsem nečetl vůbec nic dobrého.

"Marine, vstávej," zacloumal jsem pokud možno nenápadně svým druhem. Ten se však po mně jen ohnal jako po obtížné mouše.

"Poslyš, respektuju tvůj stav, ale jestli se neprobereš, špatně to dopadne."

Členové tlupy mezitím prostříleli na zdi vulgární obrazec. Kdo mohl, hleděl se tiše ztratit zadním vchodem vedle skladu.

"Co se děje?" zamračil se náhle Martin a zvedl trochu hlavu. "Co je to za kravál?"

"Jsou tu Andělé Nicoty. Nevědí, co chtějí, a nic je na světě netěší. Zabijou nás."

"Mně je všechno jedno," blekotal Martin. "Aspoň ta fraška, co se jí říká život, dřív skončí." -

Martin však nakonec přece jen všechny útočníky hravě zlikviduje.

Viktorovi dohodí náměstek ředitele další zakázku. Jde opět o havarijní pojistku opotřebovaného vozu. Viktor, poučený prvním případem, rezolutně odmítne.

Odpoledne sestupují s Marinem do Propasti Výkřiků. Smolař Viktor se zalekne metabionta jukajícího z výklenku ve skéle a omylem si přestřelí lano. Zřítí se do propasti. Ještě že mu Martin před sestupem připevnil na záda jednorázové havarijní vznášedlo! Pomalu postupují bludištěm temnýchstrží a bažin. Na samém dně propasti se rozprostírá Jezero. Martin do něj bez váhání skočí. Jezero je vlastně interspaciální uzávěr z mimohmoty. Proniknou do podzemních prostor. Procházejí větracími šachtami a pozorují provoz v ohromných halách. V jednom sále zřejmě operují kojence. Od stropu visí různé nápisy.

- "Smutky a způsoby dřevorubce zanech laskavě v šatně. Pracuješ s lidmi!" "Dnes nedbalost, zítra žalost." "Vyšší produktivita? Tisíkrát ano! Nižší kvalita? Stokrát ne!" "HUMAN BASIC - kursy pro pokročilé začínající už tuto středu." "Naše kuchařky hlásí: v kantýně se tento čtvrtrok ztratilo nádobí za 12 708. - Co dodat? " Znázorněn přeškrtnutý příbor. Pod tím kdosi dopsal:"Žerme rukou, přátelé! Je to lidštější!"

Nemohl jsem od toho pohledu otrhnout oči.

"Nemůžu od toho odtrhnout oči," zašeptal jsem a vedle sebe cítil Martinův dech. "Můžeš mně to vysvětlit?"

Můj přítel pokrčil rameny. "Něco tu dělají s lidmi. Víc bohužel zatím nevím. Ale teď si raději pospěšme." -

V jednom ze sálů spatří svítící, květinami vyzdobený údaj: " H-integrál: 51 204." V ohromné šachtě ve spleti kabelů visí ohromné černé těleso ve tvaru houby, při jehož spatření Martin pocítí extatické rozrušení.

- Chodbou po naší pravici přicházel mladý muž v bílém overalu. Nevěnoval nám žádnou pozornost.

"Hej, mladíku!" zadržel ho v jeho chvatu Martin. "Nevíš, jak se dostaneme k šéfovi tohohle cirkusu? Chceme mu položit pár nepříjemných otázek."

Muž zřejmě velmi spěchal, a tak se roztržitě zeptal: "Vy jste z é dvojky?"

"Ano," odpověděl Martin. "Z é dvojky."

Zvláštní - toho mladíka nezarazilo naše podivné oblečení. Patrně se v é dvojce takové nosilo.

"Jděte tudy, pak dvakrát vpravo, po schodech, nalevo, pak se vratte křižmo zpátky a dorazíté k výtahům. A starýmu to pěkně vytřavte. Potřebuje to jako prase drbání." -

Avšak místo k šéfovi se dostanou zase na povrch země, do vysloužilého veřejného záchodku na periférii města.

Viktor dostane v práci výpověď. Náměstek zuří, protože zákazník, kterého Viktor odmítl, byl jeho nastávající zet. Nadto byl odhalen podvod s prvním vrakem, který dva dny po pojištění skončil velmi podezřelou havárií.

Martin si pořídil nový počítač a chce pokračovat v dešifrování textu Knihy. Posílá Viktora hlídkovat k onomu veřejnému záchodku. Ale Viktor se brání proti mrazivému černému větru požíváním lovecké, a když vypije celou lahev, usne. Probudí se v nemocnici, v péči krásné ošetřovatelky Olgy.

- A můj stav se pod jejím dohledem lepšil rychleji, než lékaři očekávali. Uplynulo čtrnáct dní a já jsem byl zralý na přeložení z jednotky intenzivní péče. Jenže mně se odtamtud najednou vůbec nechtělo. Měl jsem totiž pocit, že se do mě Olga zakoukala. Snad jsem si to jen namlouval, ale způsob, jakým mě Olga oslovovala "ty můj truhlíku", ve mně vzbuzoval mnohé naděje. -

Olga se zájmem poslouchá jeho vyprávění o pojišťovně. Po jeho propuštění z nemocnice ho často navštěvuje doma. Jednou se u Viktora po dlouhé době objeví také Martin a přinese mu sáček s mátovými bonbony. Převedl do nich celou Knihu. Po jejich požření se v nich složená informace dopraví do mozku, kde dojde k jejímu přečtení. Nečekávaně přichází Olga a při jejím setkání s Martinem vyjde najevo, že Olga pracuje pro Projekt. Začne Viktora přesvědčovat, aby si nechal přeladit svůj program. Vždyť je přece tak neštastný. Začne z něj mámit písemný souhlas k přeladění mozkového softwaru. Zklamaný Viktor, který předtím doufal, že Olga k němu cítí hlubší sympatie, jí dá facku. Po jejím odchodu pozře první mátový bonbon. A zde: před třemi sty lety byl vyvinut lidský programovací jazyk

HUMAN BASIC. Mentální programování populace se provádí v kojeneckém věku. Zásady programování jsou přesně vymezeny. Tak například: "Člověk žije především pro druhé. Jeho morálně-volní vlastnosti musí tuto skutečnost zohlednit. Je čestný, přímý , s pozitivním přístupem k okolí, rodině a příbuzným. Vyznačuje se schopností milovat." Nebo:"Člověk není žádný automat. Žije plnokrevně, nestraní se kolektivu a velmi rád vyvede i nějaký ten divoký kousek. Dokáže jadrně zaklít, i když samozřejmě i nadále považuje svět za opravdu dobré místo k přebývání. Umí se bavit a miluje humor. Tímto kořením si dokáže ochutit nejedno špatně stravitelné sousto, které mu osud nachystá." V dalším dokumentu se navrhuje a posléze realizuje přísné utajení projektu. Jeho zveřejnění by urazilo důstojnost lidí, "neboť každý z nich se venkoncem domnívá, že doprav až do dna pít ze Zlatého kalichu vnitřní svobody."

Viktor se vzpamatovává z toho, co přečetl, když znovu přichází Olga a loudí podpis. Viktor se s ní pokouší diskutovat.

-"Tobě připadá normální, když jedna skupina lidí programuje druhé?"

"Ale jdi, Viku. Tohle si myslíš? Pracovníci Projektu jsou samozřejmě takv programováni. Jen prošli navíc speciálním školením, aby tuto skutečnost unesli."

"I ty?"

"Všichni bez vyjímky."

"Skvělé! Znamenité! Báječné! Programovaný ráj první kategorie s příslušenstvím!"

"Nech si ty hloupé jedovatosti," řekla Olga nedůtklivě. "My přece vůbec netvrdíme, že tohle je nějaký ráj. Jsme realisté. Pouze si myslíme, že tenhle svět je nejlepší z možných v mezích lidskosti."

"Lidskost na provázku! Humanita na niti!" vykřikoval jsem a samotnému se mně ta slova líbila. -

Olga se podívá na Viktorovy hodinky. H-integrál je pouze nula celá dvě! Informuje ho: "H-integrál je ukazatel úhrnného osobního štěstí jednotlivce. Neplníš, Viku. Spodní přípustná hranice je nula celá devět."

Viktora ovšem zase nepřesvědčí a musí odejít s nepořízenou.

Viktor se vydává za Martinem. Pozoruje obyvatele města a všechno mu připadá normální. Pestré hemžení všedního dne, všechno jak má být. Ale vzpomínky na Olgu ho trápí tak, že se opije a pokusí se zdemolovat zařízení jakéhosi bufetu. Stěží vnímá, že ho odváží nějaké auto... Procitne v srdci zpustlé periferie, v doupěti Andělů Nicoty. V hnusném prostředí o něj pečuje zpustlé ženština a krmí ho odpornou šlichtou. Po čase ho navštíví sám Archanděl Nicoty a vítá ho do řad Andělů. Na jeho odpor nebere ohled. Vždyt se Viktor tenkrát v bufetu projevil jako stoupenec destrukce bytí. Navléknou ho do černé kožené kombinézy a lesklé přilby a donutí ho vydat se na silném motocyklu v doprovodu dalšího Anděla do města. V hospodě U tří lišek ho druhý Anděl nutí zbít jakéhosi bezmocného starce, ale je tím vším také nakonec znechucen a zmaten a nechá Viktora utéct. Vyčerpaný Viktor se sotva stačí doma vyspat a už je tu opět Olga se dvěma dalšími pracovníky projektu. Jeden z nich se jmenuje Schachman. Viktor jim hodí do tváře otázku, jak se Andělé nicoty srovnávají s tím jejich nejlepším z možných světů. Dostane se mu vysvětlení, že Andělé nesledují holovizní seriál "Jak se máte, Braunovi?". Během něho totiž Projekt vysílá speciální synchropulzy, které koordinují a upřesnují životní programy jednotlivců. Viktor seriálem sice pohrdá, ale dívá se skoro na všechny díly.

Pracovníci Projektu pak přesvědčují Viktora, že jeho program je zpackaný a že všechno by se snadno napravilo, jen kdyby podepsal. Viktor je obviňuje, že programují lidi jako nějaké strojky na maso. Tvrdošíjně odmítá. Olga před odchodem prohlašuje, že nerozmyslí-li se do zítřka, bude nucena použít šestnáctý paragraf Zákona o lidech.

Viktor spolkne další bonbon. Tentokrát jde o dokumenty z doby, kdy od zavedení Projektu uplynulo sto let. Ozývá se varovný hlas, že veškerý pokrok se zastavil, nikdo nevymyslel nic nového. Na tuto námitku se odpovídá:"Milý Vildo! Uvědom si, že po staru se myslet nedá. Prosím tě, k čemu by byl pokrok v Nejlepším z možných světů? Vždyt je to protimluv! Lidem je dobře a o nic víc snad nikdy nešlo. Nebo snad ano?" Dále se popisuje vědecké měření H-integrálu. Tato metoda byla původnímu autorovi promptně ukradena předsedou schvalovací komise. Vůbec se ukazuje, že lidé mají stejné nedostatky jako před úpravou.

Viktor dočetl a stále neví, co je to ten šestnáctý paragraf Zákona o lidech. Vydá se na nákupy na tržiště a zcela nečekaně se setká s Marťanem. Prodává u stánku hlívu ústřičnou. Žije spokojeně pěstuje houby a prodává je, přestěhoval se do přízemního bytu, kde se houbám dobře daří. O nějakém programování lidí nechce ani slyšet. Viktorovi je jasné, že mu provedli výmaz paměti, ale nemůže ho o tom přesvědčit. Marťan se zaujetím kuchtí hlívové karbanátky a Viktora považuje za duševně nemocného. Nakonec se dohodnou, že nazítří půjdou společně k psychiatrovi, ať to rozhodne.

V ústavu pro choromyslné se Martin rozpomene, že tam pracuje primář Herle, který ho naučil pěstovat hlívu ústřičnou. Primář se nejprve tváří odmítavě, ale když Viktor vyřkne heslo:"Co nejvíc štěstí pro co největší množství lidí," jeho chování se docela změní. Považuje Viktora za převlečeného inspektora. Viktor se tváří velmi přísně a protivně a rozstřesený primář mu předvede své experimentální chovance. Jeden z nich píše články odsuzující společnost a to tak radikálně, že navrhuje úplně všechny pověsit. Primář objasňuje: "Lidé potřebují napětí, inspektore. Potřebují vzruch. H-integrál po zavedení podobných modelů jednoznačně vzroste, za to vám ručím." Další jsou nekonformní umělci.

-Na kanapi s vyšitými falickými symboly ležela dlouhovlasá zrzka v kalhotech a triku z tenisové sítě. Na uších měla sluchátka ve tvaru květů. Soustředěně hleděla na bílé plátno v latovém rámu, které bylo opřeno o stěnu. Pak vzala z hromady předmětů po svém boku tubu sardelové pasty a na plátno pečlivě vymačkala asi deset centimetrů dlouhou čáru.

"Méďo, podívej," řekla spokojeně. "Cítíš, jak se mně tam podařilo dostat jeden z obecných světových principů?"

Vyholený mladík v šortkách, jenž seděl na zemi pod jakousi ochlupenou sochou a natíral rybí kostru stříbřenkou, nasál širokými nozdrami vzduch:

"Jo, beruno, cítím to," prohlásil. "Dostalas to tam." -

Nebo další model: "Přes obývací pokoj vedl několik metrů dlouhý pásový dopravník a u něj stál udělaný chlap v montérkách. Na jedné straně dopravníku bučel malý stroj a v pravidelných intervalech sázel na pás malé usměvavé figurky z růžové plastické hmoty. Muž každou z nich uchopil, pilníkem jí srazil otřepy a vrátil zpět na dopravník. Na druhé straně pásu dýchal horký jícen elegentní pece. Viděl jsem, jak v jejím nitru figurky rychle tají. Pec měla ve spodní části otvor. Z něho se sunul růžový plastikový had a po hustě řazených kladkách se podél dopravníku vracel na začátek linky."

Tento model prohlašuje: "Dělám tu práci pro lidi a dělám to rád. A večer to s Vendulkou roztočíme, to jste neviděli." Je to

model určený pro ty nejnevděčnější práce.

Další model se snaží popsat známý svět, tvrdí, že je složen ze třech Braneckerových sfér. Další se vroucně modlí, věří v Boha a ve všechna dogmata.

Na závěr prohlídky si primář stěžuje, že za sedmdesát let trvání ústavu nebyl ani jeden jejich model uveden do praxe. Rutinéři tam nahoře se toho bojí. Pak nechává Viktora o samotě studovat materiály, které mu bohužel vůbec nic neřeknou. Když se znovu objeví, zeptá se, zda Viktor už odeslal zprávu nahoru, a postrčí ho k anihilační peci. V rámci utajení se přece místo inspektorů posílají jen jejich kopie. Zděšený Viktor se přiznává, že není ten, za něhož ho primář pokládal, a odvolá se na Olgu. Olga, vysoko postavené pracovnice Projektu, okamžitě přispěchá a Viktora si odvede. Chová se k němu nápadně něžně, oddaně, zamilovaně. Informuje ho, že použila šestnáctý paragraf. Kluci ze Zvláštního si s ní dali hodně práce. Byla pověřena Viktora milovat. Ze všech sil se snaží ho svádět, upřímně přesvědčená o tom, že ho miluje. Ačkoli je pro něj ohromně přitažlivá, Viktor se ovládne, nebot ví, že jí jde jenom o ten podpis. "Ty mě přece nemůžeš přestat milovat," kvílí Olga, "tvoje láska ke mně je přece jasně van Houbenova typu podle Gratzkeho dělení!" Viktor je skutečně zoufalý.

Vydává se k Martinovi a vypráví mu, co všechno viděl v ústavu, ale Martin mu prostě nevěří.

Doma si"přečte" další mátový bonbon. Dovídá se něco zcela nového. Je to LEGENDA O MINUTĚ, KDY SE VAŘILY OČI:

"V čase před projektem obývalo několik miliard lidí velkou planetu Zemi. Jejich civilizace nebyla pouhým velkostrojem na štěstí, ale živoucí hořkosladkou mízou Kosmu... Na prudkých vlnách Svobody se pak ona civilizace zmítala ode zdi ke zdi, až jednou vzplanuly Ohně. V tu minutu se vařil sklivec v očích Svobodných a jejich hořící nehty s praskotem odskakovaly z lůžek a spařené jazyky vyhřezly z drobících se černých úst. V tu minutu se také embrya usmažila v lůnech matek a jejich mrtvolky vypadly z děravých, kouřících břich. A zatímco jaště těsně před sublimací poslední ústa křičela o Svobodě, hořely Ohně dál. Ti pak, kteří se stačili skrýt hluboko pod zemí, se za několik dní proměnili ve velké puchýře a vytekli na podlahu sklepení jako kalný jogurt. Ušetřeno bylo jediné město. Město, nad nímž profesor D.N.Branecker, doktor věd, nedlouho předtím pokusně vzklenul svou Sféru. Avšak stalo se, že jedno jediné kvantum Ohně prorazilo tunelovým efektem tuto Sféru a během pikosekundy vypálilo Propast... A takový je i pravý smysl Projektu: zabránit, aby se ta Minuta někdy opakovala. Zabránit tomu za každou cenu. Nebot účel v tomto případě světí jakékoliv prostředky. Jakékoliv. JAKÉKOLIV."

Když Viktor dočte, je náhle přesvědčen o tom, že Projekt není tak špatný. Cítí odhodlání začít nový, dobrý, programovaný život. Během tohoto snění mu praskne hadice u pračky, zbylé mátové bonbony se rozpustily, byt je plný vody. Ale Viktorovi to všechno příliš nevadí. Radostně vychutnává nově nabyté přesvědčení, že s jeho životem je to v pořádku. Protože je jeho byt zcela neobyvatelný, musí se na pár dní přestěhovat k Martinovi.

Když se tam nejlépe zabydlí, zjistí, že Martin se nedávno seznámil s Olgou / z dřívějška si ji nepamatuje díky výmazu paměti/ a že se do sebe zamilovali. Je nucen přihlížet jejich objetí a cukrování. Tuší, že snad jde jen o další úklad proradné Olgy proti němu. Cítí se jako na mučidlech. Chce odejít, i když nemá kam, ale Martin ho přesvědčí, aby zůstal. Bude spát ve vedlejší místnosti mezi houbami. Viktor stráví bezesnou noc na rozkládacím lehátku,

naslouchá zvukům za stěnou a přestavuje si, jak si ti dva spolu užívají. Réno není o nic příjemnější.

-"Dobré jitro, Viku," řekla a usedla způsobně k hostině. Martin zaujal místo těsně po jejím boku. Ta odporně nádherná dvojice se miliskovala i při jídle.

"Na, pusinko," řekl Marin a nesl Olze do úst kostičku sýra s kompotovanou třešní. "Ta je jen pro tebe."

"ne, ne, ne," odporovala Olga a ucpala mu kamsi pod nos dílek mandarinky. "Nejdřív se napapá můj médánek Martínek!"

"Ale tohle musí moje čičina Olina určitě ochutnat:" rozplýval se Martin, mávaje vidličkou s kouskem šunky.

"Hem!" udělala Olga.

Ztratil jsem nery: "Krucifix, tak je tohle snídaně nebo soulož?"-

Příští moc se všechno opakuje, Olga se pase na Viktorově zruinovanosti a nabízí mu, že kdyby chtěl, ještě by se to dalo změnit... Třetí noc je utrpení nesnesitelné. Viktor uvažuje o tom, že oba zavraždí. Ale příští noc jdou spát nějak brzy a po chvíli za ním Olga přijde a začne ho svádět. Ale ještě ovšem chce podepsat formulář... to ale Viktor, jak víme, je ochoten beze všeho udělat. Formulář je podepsán a Olga ho konečně svede. Je to krásné a Viktorovi tím zážitkem značně stoupne sebevědomí. Avšak hluboce sklamaný Martin ho zastihne in flagranti. Olga urychleně vyklidí pole.

-"Řekni, jaké to bylo?" zvolá náhle Martin a jeho sytý hlas přeskočil.

"Proč bych ti to měl vykládat?"divil jsem se sveřepě. "Zažil jsi to s ní sám. A stokrát!"

"Já, že jsem to zažil? Já to nezažiju nikdy, rozumíš?" S těmi slovy se Martin zhroutil na bednu s hlívou ústřičnou. Dal hlavu do dlaní.-

Přiznávám Viktorovi hroznou pravdu: nejenom že nechodí na záchod, má totiž zřejmě jakýsi bezodpadový metabolismus, ale vůbec nemá základní mužské vybavení. S Olgou se jen tak mazlili. Viktorovi se velmi uleví.

Brzy na to dostane vzkaz od Olgy, aby se dostavil pozítří večer k onomu veřejnému záchodku za městem. Pracovníci Projektu si ho tam vyzvednou k přeladění. Viktor se rozhodne, že se tam dostaví, ale ne sám. Chce kolem celé záležitosti udělat co největší rozruch. Napíše množství letáků, které vylepí po městě. Zve všechny lidi, aby přišli na plán k nádraží, že budou svědky největší senzace století.

Pak s Martinem postaví na pláni tribunu a potáhnou ji zeleným papírem. K večeru se sem začnou stahovat zástupy lidí. Několi set posluchačů v hrobovém tichu očekává, co jim Viktor poví, nebo spíš čím je bude bavit. Ale jeho řeči o manipulacích s lidským vědomím obecenstvo brzy otráví. Dají přednost párkům a pivu ze stánků, které tu pohotově vyrostly. Začnou se bavit po svém a Viktora úplně ignorují. Vzteklý Viktor se vydá k Andělům Nicoty a rozhořčeně je vede na shromáždění, které se mezitím změnilo na lidovou slavnost s tancem, dechovkou a dixielandem. Ale v nastalé vřavě, kdy Andělé buší, kopají a mydlí do shromážděných, si Martin a nakonec i Viktor uvědomí, že tito zmanipulovaní jedinci vůbec za nic nemohou. Viktor touží obrátit hněv Andělů na správnou adresu a vede Anděly ke známému veřejnému záchodku. Ale tam nenajdou nic, co by se na takovém místě nedalo očekávat. Andělé zuří a chtějí se Viktorovi pomstít. Svážejí ho, polijí benzínem a hledají zápalky. Vtom se od Sféry přibližuje strašlivý parabiont. V poslední chvíli se objeví Martin. Chystá se zlikvidovat parabionta, ale zaseklo se mu rovnítko na kalkulačce a parabiont letí k městu. Plamínek zapalovače se blíží... když tu vyběhnou ze záchodku pracovníci Projektu a bleskově

zneškodní parabionta i Anděly. K Viktorovi přinesou starého muže, který promluví takto: "Už jsi vytrpěl dost, Viku. Tvá kalvárie je u konce. Zkoušku jsi vykonal úspěšně."

Viktor procitne v prostorách projektu Bentham. Zřejmě byl podroben nějaké úpravě, nebot jeho myšlení je ploše loajální, je naprosto nadšený projektem a mluví výhradně ve frázích. Onen starý muž ho osloví jako svého syna. Stařec je prezidentem Projektu a současně ředitelem pojišťovny. Poučuje Viktora, že pojišťovnictví je jedno z nejdůležitějších poslání ve vesmíru. Před třemi sty padesáti lety, po světové katastrofě, dostali lidi depeši z vesmíru. Civilizace, která se takto poničila, má raději docela ukončit svoji existenci. Vševesmírný svaz civilizací rozhodl o její likvidaci. Pozemštané se proti tomu odvolali, argumentovali kladnými stránkami lidstva, humorem, uměním, láskou. Vševesmírný svaz civilizací to uznal, ale žádal záruky, že se katastrofa nebude opakovat. A tak byl vypracován projekt Bentham. Právní zajištění projektu dostala na starost právě naše pojišťovna, ve které Viktor pracoval a v níž také šéfuje jeho otec. Ručí za lidstvo před celým vesmírem.

Viktor se odebere na zasedání disciplinární komise. V lavici obžalovaných sedí Olga a Schachman. Promluví Viktorův otec: "Vážení a milí! Jak víte, svého nástupce si musím vybírat s velkým předstihem a já, jak už se stalo v poslední době pěknou tradicí, jsem zvolil své syna Viktora." A vysvětluje, že Viktor byl vyslán jaksi na zkušenou, "mezi všechny ty prosté, programované lidi tam nahoře, ve městě, aby poznal jejich dobrý život, vžil se do jejich problémů a mohl tak později svou funkci vykonávat se skutečně hlubokou znalostí věci."

Schachman je syn téhož otce z druhého manželství. Záviděl Viktorovi a zejména jeho ambiciozní snoubenka Olga chtěla, aby byl Viktor odstraněn z cesty a Schachman se dostal k nejvyššímu úřadu. Chtěli použít lsti s přeladěním programu. Kdyby ve Viktorově softwaru vymazali lásku k pojišťovnictví a nahradili něčím jiným, skutečně by nemohl zastávat svoji funkci. Schachman se brání tvrzením, že Viktor je neschopný a hysterický vrták. V praxi jako zaměstnanec pojišťovny úplně zklamal. A Knihu, kterou nalezl Marin na dně propasti, tam zapomněl právě Viktorův otec! Aby zahladil svoji chybu, dal udělat u Martina výmaz paměti. Přitom Marin je tak nesmírně důležitý pro projekt: Olga se v slzách hájí pouze slovy, že láska snad není zločinem. Viktor promluví, za obrovského nadšení v sále, takto: "Já těm dvěma odpouštím, pane předsedo. Nebot za co bystál Nejlepší z možných světů, kdyby v něm nebylo odpuštění?"

Otec se Viktorovi přiznává, že v deskách, které tenkrát zapomněl u jezera, shromáždil materiály pro obžalobu Projektu. Zdálo se mu, že lidé mají stále stejné slabosti. Všude korupce, protekcionářství, pletichaření. Až natolik přestával věřit v Projekt! Naštěstí sebral odvahu k otevřené sebekritice a dal se přeprogramovat.

Vtom se dovídají epochální zprávu: padesát dva tisíce pět set šestnáct! Nejvyšší H-integrál v celém vesmíru! To znamená vítězství ve Všemesmírné soutěži o nejlepší civilizaci. Při prvním vyhlášení výsledků se lidstvo umístilo na posledním, šestistém devadesátém třetím , místě. Člověk prostě není organicky uzpůsoben k tak vysokým hodnotám H-integrálu. Ale pod Braneckerovou sférou je možné zrychlit čas na mnohonásobek. Zrychlili čas skoro desetitisíckrát. Proto teď žijí stále v noci, ale copak je to důležité, když jde o vítězství v Soutěži? To musí Viktor uznat. Vždyt nyní je i H-integrál desetitisíckrát vyšší. a první cenou v Soutěži je putovní Zlatý kalich vnitřní svobody.

Přicházejí do sálu s tím osvětleným ukazatelem, který Viktor už viděl při první tajné návštěvě. Na slavnostním shromáždění je publiku představen i muž, který poletí vesmírem pro první cenu v soutěži. Je to Martin Larden! Už od dětství byl cílevědomě připravován k dráze kosmonauta. Proto také ten bezodpadový metabolismus. Všichni mu tleskají a gratulují. Je naplánováno, že za měsíc se vydá na cestu.

Viktor se během příprav na let přátelsky stýká s Martinem. Dostává k ruce rýpalského sekretáře Jungra, který ho však nedovede vyvést z jeho nové rovnováhy. Dovídá se stále nové věci: svět za Branecterovou sférou je radioaktivní, plný zmutovaných nebezpečných příšer. Ta černá houba čísící ve spleti kabelů v ohromné šachtě je Martinova kosmická loď. Jmenuje se Vítěz v soutěži. Let na ústředí Vševesmírného svazu civilizací potrvá dva roky. Jinak Viktor žije životem papaláše - večírky, přítulné přítelkyně, vybrané krmě.

Konečně Martin odstartuje. Viktor se při inspekci v jakési dílně setká s Olgou, která byla potrestána přeprogramováním. Stojí u balící linky, prozpěvuje si a Viktorovi oznámí, že s ním čeká dítě. Už to není žádné rafinovaná finta, Olga je teď velmi prostomyslná. NaSchachmana úplně zapomněla. Viktora to všechno zaskočí, a tak ji pouze ujistí, že na výživném šetřit nebude.

Nedlouho nato zemře jeho otec. Viktor je ve svých funkcích zavalen prací, ale je šťastný. Uvažuje o projektu umělého slunce. Ničivou aktivitu Andělů Nicoty usměrňuje tím, že je posílá na demolici starých domů. Primáři Herlemu povolí uvedení jednoho experimentálního typu do praxe. Je to zpěvák protestsongů. Lidé si se zájmem poslechnou v parku jeho burcující písně, pokývají hlavami a jdou si po svých.

Náhle přijde zpráva, že kosmická loď Vítěz v soutěži změnila kurs. Viktor spěchá do řídícího střediska.

-"Pokusili bychom se s ním navázat mimořádné spojení, ale potřebovali bychom k tomu část energie napájející Sféru."

"Máte ji mít," řekl jsem.

Několik lidí v bílých overalech a znakem astroletu na rukávech se po sobě podívalo. "Je to velmi nebezpečné," upozornili mě. "Energie pro pravidelnou relaci ještě dnes není naakumulována. A oslabíme-li Sféru, mohou město napadnout monstra!"

"Hmmm...jiná možnost není?"

"Bohužel, pane řediteli a prezidente."

Bylo jasné, že stojím před osudovým rozhodnutím. Snad jsem ale v tu chvíli až příliš myslel na Martina, a to bylo silnější než já. Za několik vteřin jsem vydal příkazy: "Požádejte mým jménem Energetické centrum o příděl kvantonů pro mimořádnou relaci..."-

Navážou spojení. Martinovi se řízení vymklo z ruky, nic ho neposlouchá, přetížení 15g. Vzadu ve skladu rezerv je nějaká dívná aktivita.

Vtom několik mužů v bílých overalech zamíří na Viktora laserové zbraně. Oznamují, že loď je řízena Organizací pro šíření lidství. Podle nich lidstvo potřebuje nová území, nové planety. Proto hodlají zabrat planetu Dor, obsazenou tvory se směšně nízkým H-integrálem. Těch beztak nebude škoda. Vítěz v soutěži nese ničivou zbraň, která co nevidět skoncuje s civilizací Dpřanů. Jako nejštastnější civilizace ve vesmíru na to přece máme právo, prohlašují.

Viktor není schopen situaci řešit, jen se trapně snaží s teroristy diskutovat, zatímco čas utíká a přes oslabenou Sféru pronikají monstra. Zato Jungr pohotově poradí Martinovi, že musí rozhodit

synchronizaci cestovního kanálu blokovým spínačem jedenáct. Vzápětí je Jungr rozstřílen laserem na kaši. Martin s vypětím všech sil udeří do spínače a vesmírná loď přestane existovat. Dořani jsou zachráněni.

Teroristé byli pochytáni, Martin a Jungr po smrti vyznamenáni řády. Zato Viktor byl sesazen z funkce ředitele pojišťovny a prezidenta Projektu. Po neuváženém vypnutí Sféry si totiž monstra vyžádalą několik obětí na lidských životech. Pracuje jako poradce v pojišťovně. Dostane ještě dopis od Vševesmírného svazu civilizací, že situaci u planety Dor měli pod kontrolou, nicméně sledovali se zájmem, jak se kdo zachová. Prodlužují lidstvu pojišťovací smlouvu o dalších sto let, protože by to koneckonců mohlo být ještě horší. Zároveň oznamují, že v soutěži se lidstvo umístilo na 691. místě a že by se lidé měli zamyslet nad svým přístupem k soutěži.

Viktor si říká: "Nechápal jsem to nejprostší: že jsme nevytvořili ani Utopii, ani Peklo. Že jsme prostě vytvořili jen další ze světů, kde žijí a blbnou lidi... Ale pak jsem se setkal se skutečným zlem a byla radost se s ním utkat... Protože pocházelo z utkvělé a smrtelně nebezpečné představy, že jsme Nejlepší z možných světů."

A tak si Viktor spokojeně žije, snad se dá dohromady s Olgou a jejím synkem Martinem a budou všichni dohromady spokojeně žít.



N O Č N Í M I N I S T R

"Rozumím, rozumím..." vrátný po něm přejel lhostejným pohledem.
"Jsou tři postupy: běžný, naléhavý a supernaléhavý. Který si vyberete?"
"Supernaléhavý! Co možná nejrychlejší!"
"Chápu. Taktudy."
Neznámý se vydal naznačeným směrem, ale volání vrátného ho zastavilo.
"Kampak? Napřed si musíte vyzvednout formulář."
Neznámý si stoupl do fronty. Byl naštěstí jen čtvrtý. Když se konečně dostal k okénku, spustil:
"Musím mluvit s..."
"To mě nezajímá. Prodávám formuláře. "
"Dejte mi jeden supernaléhavý."
"U okénka vedle."
"Nemohla byste mi ho dát vy?"
"Neumíte číst? Tady je to jasně napsané."
"Mladíku, nezdržujte!" rozčilovala se stařenka, která stála za ním.
Neznámý rychle přeběhl k druhému okénku.
"Stoupněte si do fronty!" zaječel mužský hlas.
"Ale já už stál..."
"Co je nám do toho," křikl muž na konci řady.
Policista klidně vysvětloval:
"Takový už je tady pořádek."
Neznámý si musel stoupnout do dlouhé fronty. Jen stěží se ovládal. Konečně se dostal k okánku a obdržel červený blanket.
"Dvanáct set lir."
"Nějak moc."
"Třista za naléhavost, pět set za supernaléhavost a čtyři sta za kolek. Něco se vám nezdá?"
Neznámý mlčky zaplatil, poodešel a hledal očima volný stolek. Pak, mávaje červeným blanketem, spěchal ke stolku v koutě sálu. Posadil se a začal vyplňovat formulář, při čemž některé kolonky vynechával.
Celou pravou stěnu sálu pokrývalaobrovská vyhláška. Měla třiatřicet paragrafů a devadesát sedm bodů. Neznámý ji začal trpělivě studovat, ale byl nucen se vzdát u pátého bodu třetího paragrafu. Zoufale se rozhlédl a spatřil okénko s nápisem "Informace". I tady stála u okénka dlouhá fronta. Přistoupil znovu k vrátnému, který byl zcela zaujat luštěním křižovky.
"Prosím vás..."
Vrátný ho přeměřil nespokojeným okem a zabručel:
"Musíte k informacím."
Neznámý si pokorně stoupl do fronty. Za čtvrt hodiny se posunul k okénku.
"Takhle se vyplňují formuláře? Dospělý člověk a rozumu jak malé dítě..." Dívka u okénka jednala s takovou rychlostí, že neznámému nezbylo než se divit, kdy si vlastně stačila formulář přečíst.
"S vaší pečlivostí a přesností byste tak mohl řídit hvězdolet!"

"Víte, kdo jsem?" vykřikl neznámý a marně se snažil vytáhnout odznak z knoflíkové dírky a ukázat jej dívce.

"To mě nezajímá. Každý je teď důležitý... Můj čas je drahý, a tím hůř pro vás, když jste lajdácky vyplnil dotazník."

Neznámý zuřivě chytil červený blanket a začal pobíhat po sále. Na konci chodby uviděl poslíčka a hnal se k němu.

"Prominte."

Poslíček ani nezvedl hlavu.

"Prominte," opakoval neznámý a všiml si, že poslíček vyplňuje tiket kosmické sazky.

"Láká vás riziko, vidíte," přetvařoval se neznámý jakoby ho to velice zajímalo. "Máte nějaký systém?"

Teprve teď se na něj poslíček podíval:

"Co myslíte, vyhraje Andromeda nad Kentaurem?"

Neznámý se na sekundu zamyslel:

"Jsou to koráby přibližně stejné třídy. Bylo by dobré znát složení posádek."

"Jeden můj kamarád vymyslel zvláštní systém. Sloužil dřív u kosmické policie. Nějak jsem ho pak ztratil z očí."

"Kdy?"

"Před sedmi lety."

"Dávno. Kdybyste chtěl, mohl bych snad vašeho kamaráda vyhledat."

"Opravdu?" Poslíček se na něj tázavě podíval. "Vy jste kosmonaut?"

"Kapitán Vladimír Klark."

"Vaše jméno slyším poprvé. Ve kterém kosmickém družstvu hrajete?"

"Já nehraju. Jsem důstojník v činné službě. Poslyšte, kam mám jít s tím dotazníkem?"

"Zastavíte se u mne, než odejdete?"

"Určitě, samozřejmě. Jsem taky fanoušek. Ale co s tím dotazníkem?"

"Jdeme."

Poslíček ho vedl po chodbě, pak otevřel dveře, ukázal rukou ke schodišti a řekl:

"Druhé patro, číslo patnáct."

Kapitán Klark vyšel nahoru, našel číslo patnáct a zaklepal. Otevřela mu tmavovlasá žena v bílém plášti, bez stopy mejkapu na mladistvé tváři.

Doslova mu vytrhla formulář z ruky a gestem ho pobídla, aby se posadil.

"Vaše dokumenty."

Klark jí podal své doklady, žena je okamžitě zasunula i s dotazníkem do žluté obálky a začala ji nadepisovat.

"Jméno a příjmení?"

"Dal jsem vám přece všechny papíry."

"Opakuji, vaše jméno a příjmení?"

"Vladimír Klark."

"Klark je křestní jméno nebo příjmení? Teď se v tom člověk nevyzná."

"Příjmení," odpověděl s povzdechem Klark. "Poslyšte, jde o naprosto neodkladnou záležitost. Jedná se o..."

"Zbytečné řeči si můžete nechat. Červený blanket mluví sám za sebe. Doktor vás přijme hned, jak se uvolní."

"Co s tím má co dělat doktor?"

"Udivujete mě. Poslechněte dobré rady, mohla bych být vaše matka: už nikomu nedávejte takovou hloupou otázku. Dovedete si představit, kolik k nám chodí lidí se všelijakými nesmysly? Naše oddělení je zcela nezbytné, abychom odsud mohli ty maniaky vypoklonkovat."

"Ale já..."

"Ani nevíte, co se jich vyrojilo!"

"Pochopte, že já..."

"Uklidněte se. Nesmíte se rozčilovat. Vzpamatujte se, nebo pokazíte psychotesty."

"Ale já..."

Zdravotní sestra zůstala neoblomná. Vstala a odešla, aniž by mu dovolila vysvětlit, že on...

Dveře se však brzy otevřely a sestra s úsměvem řekla:

"Pojďte dál."

Klark vstoupil.

"Doktore... já... mně..." obrátil se k lékaři.

"Všechno chápu," přerušil ho psychoanalytik. "Pohodlně se posaďte. Jistěže nemáte co dělat s testy poprvé?"

"Ovšem že ne. Právě jsem chtěl říci..."

"Výborně, posaďte se sem. Hodiny na zdi jsou absolutně přesné. Až budete hotov, zaznamenáte si čas. Blankety se vkládají do těchto otvorů. Vidíte, jsou tu tři skříňky: žlutá, červená a modrá. Červený dotazník se dává do červené skříňky, modrý..."

"Je mi to jasné," přerušil ho Klark. "Ale já..."

"Čas máte neomezený."

"Nesmím ztratit ani minutu. Jde o otázky života a smrti!"

"To se mne netýká. Já jsem lékař a jenom lékař. Nerozčilujte se a klidně vyplňte dotazníky."

Odešel. Klarka se na okamžik zmocnila touha všechno tady nechat a bez ohledu na cokoli uprchnout. Hned se však vzpamatoval. Informace jsou příliš vážné, musí osobně mluvit s Generálním ředitelem - jiné východisko není.

Od toho vzdáleného roku 1960, kdy elektronický mozek dokázal, že za čtyři dny zvládne práci, kterou osm set účetních dělá celý měsíc, zachvátila byrokraty panika. Byrokracie v obavě, že bude zničena, ovládla elektronické zařízení a rozvinula kolem nich tak bouřlivou činnost, že počet úředníku bylo nutné zdvojnásobit.

Spojit se s ředitelem Ministerstva Meziplanetárních záležitostí bylo možné dvěma způsoby: poslat dopis nebo promluvit s ním osobně. Kapitán Klark už psal, ale odpověď nedostal.

Před třemi dny poslal na ministerstvo se zvláštním úkolem svého druhého pilota Suareze, ale ten zmizel. Přišel sem tedy sám, a už ztratil bezvýsledně více než hodinu.

Klark se začal vztekle zabývat testy. Míval často co dělat se všelijakými dotazníky - věřil, že je rychle zvládne i tentokrát.

Kterou cestou musí běžet v labyrintu zajíc, aby se dostal na louku? Takhle ne, všechno popletl. Cert vem zajíce! Pustil se do druhého testu - vyjmenujte přístroje na palubní desce. Nejlehčí co může být. Pak následovaly dlouhé řady číslic různé velikosti - měl podrthat číslice stejných rozměrů. Taky nic složitého. Je inženýr a načíslice je zvyklý. Ta - tahle a tahle jsou stejné. Do háje, zase se spletl! Aby se s těmi papíry udávili, psychologové! Jako kdyby na psychotestech záleželo, jestli ho přijmou do zaměstnání.

Spěšně a bezmyšlenkovitě vyplnil všechny testy a naházel je do barevných skříněk. Sám sebou spokojen zaklepal na dveře a sestra ho uvedla do čekárny.

Klark se usadil do měkkého křesla a snažil se zachovat chladnokrevnost. Zapaloval si jednu cigaretu od druhé a vzpomínal na domov, na Marii. Uplynula hodina. Vyskočil a úplně bez sebe se vrhl ke dveřím.

"Jste zbytečně nervózní," poznamenal muž, který seděl v křesle vedle něj. "Nedá se nic dělat, čekat musíme všichni. Ještě štěstí, že vynalezli superrychlostní elektronický mozek, jinak bychom tu shnili, než by se ti páni uráčili nás přijmout.

Ukázal na všechny ostatní lidi v čekárně, čtyři muže a ženy, kteří místo odpovědi jen s těžkým povzdechem obrátili oči ke stropu.

"Úplné šílenství!" zabručel Klark.

"Ne, prostě jen byroktacie," řekl velice elegantně oblečený starší pán, který držel na kolenou ohromnou mapu na spisy.

Klarka konečně zavolali.

"Dovolte... Taková nespravedlnost... Zjevné protekce," rozhořčoval se elegentní pán.

"Musí se znovu podrobit testu," přerušila ho sestra. "Všechno popletl. Červený blanket hodil do žluté skřínky a žlutý do červené. Nepochopitelné! Doktor je celý pryč."

Klarka uvedli do lékařovi pracovny. Psychoanalytik chudákovi Klarkovi několi minut vyčítal nedbalost a chyby.

"Tak dost!" zaryčel Klark. "Nedám se znovu týrat vašimi testy. Jmenuji se Klark, jsem důstojník v činné službě a předepsané zkoušky jsem už dávno složil."

Lékař otevřel žlutou obálku.

"Jste opravdu důstojník v činné službě a žádné testy nemusíte vyplnovat. To jsou všechno kejkle doktora Piacenzy!"

"Co mám teď dělat?"

"Nepříjemná historka," lékař začal nervozně tukat prsty po stole. "Doktor Piacenza ví, že jste důstojník? Určitě?"

"Nepustil mě vůbec ke slovu."

Psychoanalytik se na něj podezíravě podíval a pokrčil rameny. Pak vzal telefonní sluchátko, vytočil číslo a brumlal:

"At si teď zase láme hlavu primář! Pošlu vás rovnou k němu."

Vysvětlil primáři okolnosti případu a podal Klarkovi obálku s papíry. Klark ji měl odnést do čísla dvacet sedm.

Primář si ho s nepříznivým výrazem prohlédl.

"Jak jste to dokázal tak zašmodrchat?"

"Já za nic nemůžu! Nenechali mě ani pusu otevřít. Poslyšte, mně je každá sekunda drahá. Musím okamžitě hovořit s ..."

"Kam a proč spěcháte mě nezajímá. Stala se chyba, což je v mém oddělení nepřípustné. Vaše testybyly postoupenyelektronickému mozku! Vysvětlete mi, co jste v nich napáchal."

"Vůbec nic!" Klark zvýšil hlas. "Celé dopoledne běhám z oddělení do oddělení. Pak se říká, že osobní návštěva urychlí postup!"

"Kdyby všichni dodržovali Vyhlášku, mohly by být všechny složité případy za hodinu vyřešeny. Nikdo nám nevyjde vstříc. Jsou dokonce takoví, kteří se chlubí naprostou neznalostí Vyhlášky. To je protispolečenské jednání, vážený."

"Kapitán, k čertu!"vykřikl Klark.

"Uklidněte se." Primář byl zřejmě zaražen. "V činné službě?"

"Právě."

"Proč jste to neřekl hned? Jste volný. Můžete jít, kam chcete. Čas je drahý nejen vám, ale i zamestnancům mého oddělení. Tady máte papíry a nashledanou!"

Klark sebral obálku a vyběhl nachodbu. Musel se držet, aby se na primáře nevrhl a neztloukl ho. Po chvilce námahy našel poslíčka a pověděl mu o svých trampotách.

"Máte pravdu, kapitáne, je tu pořádný chaos. Jedno oddělení hází druhému klacky pod nohy. Sám všechno zařídím. Dejte mi dotazník."

Ukázalo se, že červený dotazník si ponechali v Oddělení psychoanalýzy.

"Zpátky už ho nevylovíme, prosit je marné. Všechny blankety jsou očíslovány, vezměte si radši nový. Pak přijďte ke mně, najíme se a vy mi něco povíte o těch kosmických motorech."

Klark si stoup do další fronty, vyplnil formulář a vrátil se k poslíčkovi.

"Proč jste si koupil supermaléhavý? To dělají všichni! Věřte mi, lepší je vzít si obyčejný."

Klark, zcela už vysílen, se doplazil k okénku, koupil si žlutý blanket, vyplnil a znovu zašel za poslíčkem.

Ten odvedl Klarka do suterénu číslo jedna. Tady se ve třech dlouhých řadách mačkali lidé, aby odevzdali vyplněné formuláře. Klarka se zmocnila divoké zuřivost: celé dopoledne ztracené úplně nadarmo! Prohlížel si zamračené tváře kolem sebe. Chvílemi se lidé s povzdechem obraceli jeden k druhému, hledajíce vzájemné pochopení.

"Příště si vezmu sebou oběd," řekl jedna žena.

"Proč, tady se přece můžete i naobědvat."

"To jsou nápady! Vy nechcete čekat ve druhém suterénu, až vás zavolají?"

"Máte pravdu."

Na to Klark nějak nepomyslel. Zuřivost vystřídal strach, že se opozdí.

Nestačil ani odstoupit od okénka, když uviděl, jak na něj poslíček vesele mává.

"Jdeme, kapitáne!"

"Musíme si pospíšit do druhého suterénu."

"Spolehněte se, že máme ještě dobrou hodinu čas."

Klark v restauraci jakžtakž odpovídal na poslíčkovi otázky, který se při tom důkladně cpal. Hostil ho samozřejmě Klark. Přesně za hodinu se ocitl v suterénu číslo dvě, stísněn v davu lidí, čekajících, až jim budou vráceny formuláře.

Sytý oběd dodal Klarkovi novou energii. Pevně se rozhodl, že se domůže audience, i kdyby měl Ministerstvo Meziplanetárních záležitostí vyhodit do povětří.

"Nechte už toho strkání, zavolají vás," řekla mu otylé žena.

"Asi vdova po úředníkovi, který se strhal samou prací," pomyslel si zlostně Klark.

Konečně uslyšel svoje jméno. Strkal do davu a prodíral se kupředu. Někteří hlasitě protestovali, jiní nespokojence uklidnovali. Policista překřikoval rámusící zástup:

"Ticho!"

Zatím se Klark dostal k robotovi.

"Dělejte!" vyštěkl robot. "Volám vás už několik minut."

"Nemohl jsem se sem dostat."

"Předložte rychle osobní průkaz."

Klark strčil do otvoru svůj osobní průkaz a dostal spátky svůj formulář.

Vpravo se valila po schodech lavina lidí a každý držel v ruce blanket. Klark šel za nimi. Mechanický hlas monotonně opakoval: "Modrý blanket - schodiště číslo dvě, červený blanket - schodiště číslo tři, žlutý blanket - schodiště číslo jedna. Modrý blanket..."

Nahoře mu poslíček vyškubl blanket z ruky, Klark potom zamířil po chodbě do čekárny. Proti němu kráčel člověk, který hleděl vytřeštěnýma očima přímo před sebe. Měl utržený límeček, ruce se mu třásly. Byl to Charier, třetí pilot korábu.

"Chariere!"

"To jste vy, kapitáne?" zabreptal třetí pilot. "Našel jsem Suareze. Omámili ho narkotiky a odvezli na psychoskopii...Mne nás rozdělili. Mě taky chtěli..."

"Co je s ním?"

"Uvézl v Oddělení psychoanalýzy. Začal zuřit."

"Podařilo se mu s někým promluvit?"

"Ne, kapitáne. Sem by se mělo chodit s paprskometem. Možná, že se Suarez opravdu zbláznil. Byl tady tři dny a teď ho strčili bůhví

kam. Představte si, že Suarez chtěl zabít dvě mouchy jednou ranou.. sháněl si ještě povolení k snatku. Achich ach!"

Charier zavzlykal. Klark ho popadl za ruku a silně s ním zatřásl.

"Jedl jsi dneska, Chariere?"

Mladý důstojník se okamžitě vzpamatoval. Silně se začervenal, přihladil si rukou vlasy a rychle si zapnul límeček.

"Odpusťte, kapitáne, ještě jsem nejedl."

"Tumáš. Poslíček udělal dobře, když mi vnutil do kapsy tyhle housky. Najez se a pak mi všechno vysvětlíš. Suarez se tu tedy potlouká tři dny. A já myslel, že je někde na flámu. A co ty? Jsi přece už ženatý."

"Hledal jsem vás. Posílali mě z jedné kanceláře do druhé. Kdybyste byl neudělal ten skandál v Oddělení psychoanalýzy, donutili by mě tam taky polykat narkotika jako Suareze. Jenže sotva uslyšeli vaše jméno, vystrčili mě ven. Jak se vám podařilo přimáčknout je ke zdi?"

"Maličkost... Radši mi řekni, proč ses po mně schánělí?"

"Ach, pane bože!" vykřikl s hrůzou Charier. "Tady člověk docela zapomene na to nejdůležitější. Kapitáne, Torente se už probral konečně k vědomí. Potvrdil všechno, co říkal, když blouznil v horečce.Lékař mi dal ověřenou kopii jeho výpovědi."

Klark sáhl po strojem popsaných listech. Situace se zhoršovala s katastrofální rychlostí, a jim se zatím nepodařilo ani se ohlásit!

"Vladimír Klark," ozval se nějaký huhňavý hlas.

Klark nadskočil.

"Volají mě. Půjdeš se mnou, Chariere."

"Volají jenom vás," připomněl poslíček.

"Poručík Charier půjde se mnou," řekl hněvivě Klark.

Poslíček jen pokrčil rameny a zavedl je do kanceláře sto sedm. Úředník k nim pozvedl své krátkozraké oči.

"Jméno, příjmení, adresa?"

"Přestaňte s těmi nesmysly. Jde o krajně vážnou věc."

"Jméno, příjmení, adresa?" opakoval chladnokrevně úředník.

"Kapitán Vladimír Klark a poručík Robert Charier žádají, aby byli bezodkladně přijati..."

"Tady je oddělení běžných žádostí."

"Kašlu na to, jaké je tady oddělení. Musíme ihned mluvit..."

"Minutku," úředník přestal psát a zazvonil. Vstoupil poslíček.

"Zavedte je k Lampedusovi. Nechápu, co chtějí. Další!"

"Ano, ale já..." začal zase Klark. Charier ho zatahal za rukáv. Šli za poslíčkem, který je zavedl do stodevítky. Klark horečně promýšlel plán dalších akcí. Neočekávané setkání s Charierem ho povzbudilo. Hned na prahu hlasitě oznámil úředníkovi:

"Pane Lampeduso, jsme důstojníci v činné službě. Budu si stěžovat na špatnou práci oddělení. Celé dopoledne nás honí z jedné kanceláře do druhé. To je nepřípustné."

"Opravdu, nepřípustné." Úředník se na ně zpytavě podíval.prasečíma očkama. "Asi jste nevyplnili červený dotazník. Ovšem. V kanceláři je spousta práce, lidí je málo. Musíme zvýšit stav. Děláme ve dne v noci a stejně všechno nestihneme."

"Jste v právu, docela v právu, doktore Lampeduso," potvrdil Klark. "Oznámím to na vyšších instancích. Zatím spoléhám zcela na vás, doktore Lampeduso."

"Ano, ano, postarám se o vaší záležitost," zavrkal sladce Lampeduso,

Sám je odvedl do pracovny vrchní lékařky Marie Robertsonové.

"Musíme se okamžitě setkat s Generálním ředitelem. On jediný může osobně promluvit s jeho excelencí Ministrem Meziplanetárních záležitostí."

"Jde o nějakou žádost?"
"Ne. O vojenské tajemství."
Marie Robertsonová vyskočila ze židle.
"Proč jste přišli sem? Už jste to někomu říkali?"
"Prominte, nejsme přece děti."
"Kancelář čtyři tisíce sedm set třicet tři, generál Pandha Tun!" Rychle stiskla knoflík.
Poslíček je doprovodil k výtahu.
"Předposlední patro," upozornil je.
"Zdá se, že jsme přece dosáhli svého!" zvolal Charier, když vstoupili dovýtahu. Jeho nadšení pro Klarka rostlo každou minutu.
"Hned je vidět, kapitáne, že jste v podobných věcech zběhlý."
"Vůbec ne. Jsem tu poprvé. Povolení k snatku sehnala moje žena. Ženy mají vzácnou schopnost k pasivnímu odporu! Stále jen doufám, že se Torente zmýlil."
"Bojím se, že ne. Znám Torenta mnoho let. Je tvrdohlavý a krajně vytrvalý. Když jsme se vysadili na Marsu, už předem věděl, kde a po čem má pátrat."
"OPravdu? Proč tedy nenávázal spojení?"
"Bylo by ještě hůř. Temnější byrokracie, věřte, se jen málo liší od pozemské."
Oba od srdce vzdychli. Vystoupili z výtahu, vyhledali pracovnu generála Pandhy Tuna a hlasitě zaklepali. Otevřely se dveře a modré ženské oči je zalily ledovým chladem.
"Máte vyplněny blankety?"
"Jaké ještě blankety?"
"Vyzvedněte si je u poslíčka."
Dveře jim zaklaply před nosem. Ale Klark paličatě zabušil znovu. Dveře se jen pootevřely.
"Jsem kapitán Klark."
"Opravdu?" řekla sekretářka. "Když chcete velet, musíte sám dodržovat disciplínu. Vyplnte blanket," zlostně zabouchla.
Klark už chtěl zavýt jako pes na Měsíc, ale přece jen se udržel a doprovázen svým věrným pomocníkem, vydal se hledat blanket.
"Suarezi, Suarezi, jak tě chápu," mumlal Charier.
Před nimi ležel fialový blanket a bezohledně se tázal: "Jaký máte důvod k setkání s generálem?" Klark v rozpacích pohlédl na Chariera, který mu stejně nechápavým pohledem odpověděl. Nakonec Klark napsal: "Krajně závažné vojenské tajemství."
Čekali, až je zavolají. Obličej generála Pandhy Tuna, už dost tak tmavý, při pohledu na ně docela zčernal. Bylo vidět, že generál je nervozní.
Klark v pozoru ojlásil, co se stalo. Generál vzal obálku s dokumenty a rozzlobeně se zeptal:
"Kde je palubní deník?"
"U mého pomocníka. Už před třemi dny jsem ho poslal sem na Ministerstvo s hlášením."
"Proč jsem ho ještě neviděl?"
"Zřejmě vás stále ještě hledá."
"Jakého jste si to vybral pomocníka, když se nedovedl během tří dnů se mnou spojit?"
"Podle slov třetího pilota uvázl v Oddělení psychoanalýzy."
"Co tam dělal? Co, ptám se vás?"
"Prosím vás, generále, Teď není čas debatovat o byrokracii, o Vyhlášce. Dostal jsem nanejvýš důležité informace. Země je v nebezpečí,"
Generál se na něj chladnokrevně podíval.
"To ještě není příčina, abyste narušoval stanovený pořádek. Naopak..."
Sklonil se nad papíry.

"Ano, opravdu... Jste skutečně kapitán? Ano, ano, musíme najít palubní deník. Sekretářka vyhledá vašehodruhého pilota, jestli vůbec existuje.Jak se jmenuje?"

"Suarez."

První sekretářka se okamžitě spojila s řadou různých oddělení. Odevšud sdělovali, že poručík Suarez u nich právě byl a zrovna před minutkou odešel do sousední kanceláře.

"Zase intriky Oddělení psychoanalýzy!" zvolala pobouřeně první sekretářka.

Oči staréhogenerála se hněvivě zaleskly.

"Dříve nebo později těm doktorům všechno spočítáme!"

"Dovoluji si vám připomenout, pane generále." řekla mrazivým tonem sekretářka, "že podle Vyhlášky každý člověk, pokud se nachází v nepříčetném stavu, musí být podroben psychoanalýze. Teprve pak je možné připustit ho k vám na audienci."

"Co je to za typ, ten váš pomocník?" zeptal se s podezřením generál Pandha Tun. "Takhle ztratit hlavu!"

"Odpustte,pane generále, ale vy si zřejmě neuvědomujete vážnost situace. Martané chtějí přepadnout Zemi!"

"Kdo jste, abyste mi mohl dělat výčitky? Jeho excelence Ministr? Pamatujte se , kapitáne. Vy, kosmonauté, mátepříliš bujnou fantazii. Martané jsou naši přátelé... Naši staří spojenci. Nevěřím vám. A modlete se, abych měl pravdu. Jinak si nedovedu představit, jak byste se dokázal obhájit před vojenským tribunálem. Váš druhý pilot je zde už tři dny a dosud si nenašel čas, aby mi ohlásil tak závažné informace!"

"Pane generále, žádal jsem o audienci ještě z paluby vesmírné lodi."

"Má pravdu," potvrdila sekretářka. "Mám výbornou paměť. Hvězdolet "Altair 5", kapitán Vladimír Klark, žádost o audienci. Vaše žádost byla dána k podpisu Generálnímu řediteli."

"A dosud není podepsána?"

"Pan Reditel podepisuje dva spisy denně."

"Tak málo?"

"Chcete snad říci "tak mnoho"! Tajemníci a sekretářky píší dopisy, elektronické stroje zpracovávají údaje, ale konečné, všestranně promyšlené řešení otázky závisí výlučně na Generálním řediteli. Jenom on ví, v jaké náladě je Ministr a je jediný, kdo s ním může hovořit osobně."

"A když je otázka mimořádně naléhavá?"

"Pak se postupuje po naléhavé linii. Červený formulář."

"Jenže já jsem díky tomu červenému formuláři zbytečně ztratil celé dopoledne! Věřte mi, k vám jsem se dostal jen po obyčejné linii, kterou už nikdo nepoužívá!"

"A zachoval jste se naprosto nemoudře. Tedvaše hlášení určitě trčí vsekretariátu."

Klark zbledl a hrozivě k ní vztáhl ruku:

"Pamatujte si, že na vásleží odpovědnost za hrozící zkázu Země."

"Žádnou odpovědnost nenesu, já ani pan generál. Vaše hlášení jde svou cestou."

Klark zasténal:

"Vsadil bych se, že Suarez už s vámi mluvil a proto se pak zbláznil."

"Takové narážky si nechte... jen pomalu... Vyhláška vyžaduje chovat se uctivě k pracovníkům oddělení. Já zde pracuji a plním své povinnosti, vy jste obyčejný návštěvník. Proto vás žádám, abyste byl uctivější."

První sekretářka zamířila rozhodným krokem ke dveřím. Generál nespustil nadšený pohled z jejích boků. Klark pochopil, že od stařík nic rozumného nemůže čekat. Rozteskněn si zakryl tvář rukama a na sekundu se mu zdálo, že před ním stojí Marie. Dívá se tak polekanýma, prosebnýma očima! Ne, musí něco podniknout, musí!

"Sám si promluvím s Reditelem," zvolal.

"Blázne!" vykřikl generál. "Posadí vás do vězení za urážku úřední osoby. Ostatně, když už jste se do té ohavné kaše dostal, vylízejte se z ní sám," zabručel. "Poslat sem pomocníka a ztratit ho i s palubním deníkem jako... jako rukavici!"

"Ale v oddělení psychoanalýzy..."

"Právě," zaradoval se generál: našel si hromosvod. "Vezměte si své papíry a jděte nahoru k hlavnímu podtajemníkovi. Oddělením psychoanalýzy se budu zabývat osobně. Zbláznil se jim člověk! Strkají nos do věcí, které se jich absolutně netýkají!" vyštěkl. "Ohrožují vojenské tajemství! Takové podrazy! Spíš diverze, jasná diverze!" Prudce k sobě přistrčil diktafon a začal zuřivě diktovat: "Hlavnímu primáři Oddělení psychoanalýzy a na vědomí..."

Kapitán vyletěl z pracovny rychlostí zvuku. Věrný Charier ho následoval jako stín.

"Výtah...tamhle!"

Vskočili do kabiny výtahu a vyjeli do nejvyššího patra. Stanuli v chodbě jasně osvětlené silnými lampami.

"Už je noc," řekl unaveně Charier.

Vzorní úředníci neúnavně pracovali a trpělivě čekali, až jim přijdou na směnu jiní, právě tak vzorní úředníci. Z kabinetu hlavního podtajemníka bylo slyšet psí štěkot a tenký konejšivý hlásek. Klark měl tušení, že Suarez je právě tady. Otevřel dveře.

"Jak se opovažujete?" vykřikl zlostně podtajemník. Klark ani nemrkl.

"Suarezi, hochu, konečně!" zvolal a přiskočil k druhému pilotovi.

"Veliteli!" zaúpěl radostně Suarez. "Já tu úplně zdivočel. Už tři dny..."

"Vím, všechno vím!" poplácal Suareze po rameni. "Teďjsme všichni pohromadě. Kde je hlavní podtajemník?"

Zdálo se, že Klark se svými dvěma pomocníky po boku zaplnil celou místnost.

Maličký podtajemník zapištěl:

"Který, denní nebo noční?"

"Na tom nezáleží. Hledám člověka, který by mohl ohlásit Ministrovi, že Martané chtějí obsadit Zemi."

"Děláte si legraci?"

"Myslíte si, že by vám sem tři důstojníci přišli vykládat vtipy?"

Maličký podtajemník se schoulil jako seschlá mořská houba. Začal se přehrabovat v papírech a nakonec v naprostém zmatku zablekotal:

"Ale ty dotazníky... čtěte sami...Tady je napsáno, že poručík Suarez se chce oženit s Martankou a kapitán Klark nedovede vyvést králíka z labyrintu na trávu."

"Diverze v Oddělení psychoanalýzy!" vykřikl Klark. "Totéž se domnívá i generál Pandha Tun!"

"Snad," podtajemník upřel pronikavý pohled na tři důstojníky.

"Ach ti kolegové, samé zákulisní pikle. Už párkrát na generála ušili boudu."

"Vlast je v nebezpečí!" zvolal Charier.

Prťavý podtajemník vyskočil jako uštknutý. Nastal čas ukázat celému Ministerstvu, kdo je tajemník Parapopulos.

"Jsem skutečný vlastenec," prohlásil rozhodně. "Ale také neúplatný úředník. Vyhláška na podobný případ nepamatuje. Jak vám mohu po-

volit rozhovor s Ministrem bez dodržení potřebných formalit?"

"Jde o záchranu lidstva!" zahřměl Klark.

Podtajemník polekaně zvedl hlavu:

"Chápu, chápu, vlast... Martané nás zradili... Víte co?" přesvědčil se, že je nikdo nemůže slyšet, scholil se do klubíčka a se zatajeným dechem zašeptal: "Vy zaútočíte a já vás budu krýt v týlu. Za pár minut končím práci a budu předávat směnu svému zástupci. Vysvětlím mu situaci a vy zatím rychle poběžíte do poslední místnosti na chodbě - je rovnou před přijímacím pokojem Ministra. Denní Ředitel bude předávat službu Nočnímu. Snažte se proklouznout dovnitř a tvářit se, že už jste byli přijati. Hlavně neztrácejte drahocený čas."

Tři kosmonauti uháněli po chodbě. Zatím co si Denní ředitel tiskl ruku s Nočním, vmáčkli se dovnitř. Sotva se objevil Noční ředitel, stoupli si do pozoru:

"Pane generální řediteli!" pravil hlasitě Klark a nenechal nikoho ani otevřít ústa. "Pokračuji ve svém hlášení, přerušeném v důsledku ukončení práce denní směny. Připadlo vám historické poslání oznámit Jeho Excelenci Ministru, že Martané hodlají přepadnout Zemi. Zde je hlášení, zaevidované ve všech odděleních Ministerstva. Nesmíme ztrácet ani minutu. Zde jsou snímky nepřátelských korábů. Podívejte se."

Všichni tři důstojníci začali mávat papíry Generálnímu řediteli přímo před nosem a zaseli nepředstavitelnou paniku mezi sekretáře, kterým nedali pronést ani slovo.

"Vlast je v nebezpečí!" křičel Charier do tváře každému, kdo chtěl něco namítat.

"Už tři dny! Celé tři dny bloudí moje hlášení po Ministerstvu a dosud vám je nikdo neukázal! " duněl Klarkův hlas.

"Tři dny!" zaúpěl Noční ředitel, stiskl všechna tlačítka najednou a přistrčil k sobě oba diktafony. "Jen si pomyslete, tři dny! Hněte sebou!" křičel na osobní sekretáře. "Pohněte se! Jste chcíplé splepice a ne sekretáři! Hlupáci jste, stádo beranů! Rychle! Nebo rozeženu celé ministerstvo!" vyběhl na chodbu, zuřivě mával žlutou obálkou a za ním vyběhli i tři kosmonauti.

Dveře se otevírely, ze všech místností se vyrojili úředníci a brzy byla celá chodba ucpána přednostvoddělení, jejich zástupci, prvními i druhými sekretáři. Hlasitě protestovali, oháněli se žlutými, modrými, červenými i fialovými blankety.

"Pan Ředitel má absolutní pravdu," prohlásil klidně Klark. "Martané nás chtějí zdolat pomocí tajné totální zbraně."

"Budou poraženi!" vykřikl ve vlastenecké extázi Generální Noční ředitel a zaklepal na dveře pracovny Nočního ministra. Všichni umlkli. Ozval se záhrobní hlas:

"Vstupte."

"Je nějaký nabr_učený. Že by se něco dověděl?"

Ředitel vzal.nerozhodně za kliku.

V té chvíli začaly kvílet sirény, se svistem vzletěly k nebi rakety, protivzdušná obrana zahájila palbu. Mrakodrap se zachvěl, z oken na chodbě vyletělo několik skel. Generální ředitel, který se křečovitě držel kliky, pozoroval záblesky střel za okny.

"Prokletí zrádci!" zvolal. "Stejne nás nepřemohou!"

Otevřel dveře a všichni spatřili v Ministrově křesle bytost nestvůrných rozměrů se čtyřma zmijovytýma rukema a dlouhým chobotem.

"Ma... ma... Martané!"

Venku postupně slábl hřmot výbuchů.

Z přijímacího pokoje vyšli dva martanští vojáci, ozbrojení pistolemi-bazilišky, které byly schopny během několika sekund proměnit

člověka v kamennou sochu. Za vojáky kráčel nový Noční ministr, chobot hrdě vztyčený. Pozamštané se bojácně tiskli ke stěnám.

"Obsadili jsme Zemi za pomoci tajné zbraně." Chobot se hrozivě natáhl k úředníkům. "Co z toho vyplývá? Oddělení bude pracovat jako dosud. Pane Generální řediteli, předložíte mi sporné záležitosti. Prosím všechny, aby se vzdálili. Porušujete Vyhlášku. Do práce, pánové, do práce!"

Úředníci se mlčky rozptýlili do svých kanceláří.

Martan zamířil beze slova ke svému stolu. Vtom si všiml tří důstojníků, kteří stáli u zdi a s hrůzou na něj pohlíželi.

"Jak vidím, vy tří tam jste silní mládenci. Vynasnažte se odnést dolů mého předchůdce a portrét prezidenta. A hezky zčerstva!"

Ústí pistolí-bazilišků donutila všechny tři k rychlému pohybu. Důstojníci vešli se sklopenou hlavou do přijímacího pokoje a brzy se znovu objevili, tentokrát už v doprovodu martanského vojáka, který výhružně potřásal chobotem a v každé ze svých čtyř rukou svíral pistoli-bazilišku.

Suarez a Charier sotva vlekli zkamenělé tělo Nočního ministra - jeho pravá ruka ustrnula ve slavnostním pozdravu. Za nimi se táhl Klark, v náručí ohromný portrét Světového prezidenta, stařík se smutným úsměvem na tváři. Přezdívalo se mu Otec lidstva. Truchlivý průvod uzavíral ještě jeden po zuby ozbrojený Martan.

Zmlkly zbraně poražených, v nastalém tichu se po chodbách a sálech ministerstva Meziplanetárních záležitostí zvučně rozléhaly kroky dobyvatelů.

Úředníci, s obličeji skřivenými hrůzou, tiše hleděli klíčovými dírkami na Martany, kteří zlomili odpor Země a vzali byrokracii do svých rukou.

převzato ze sborníku "prodajotsja planeta", Minsk izd. "Universitetskoje" 1986. Z italského originálu do ruštiny přeložil L. Veršinin.

Z ruštiny přeložila Jaroslava K O P C O V Á

A nyní ještě něco o autorce:

Anna R I N A N O P O L I - italská spisovatelka a překladatelka. Narodila se v Agordu v Itálii. Přednáší italskou literaturu. Debutovala v roce 1961 sborníkem dokumentární prózy "Světla Naversilie" o partyzánském hnutí na jihu Itálie za druhé světové války. V témže roce vyšel její první sci-fi román "Tři prsty a uši v konzervě".

Je autorkou několika románů a mnoha povídek, uveřejňovaných ve sbornících sci-fi. Nejznámější je její román "Výzva planetě" /1973/. Je překládána ve Francii, Maďarsku, Švédsku, SSSR. Do ruštiny byly přeloženy její povídky "Bandagal", "Mlhovina" , "Noční monistr", "Fantasta Giacomo Leopardi" a "Jupiter".

/údaje podle sborníku "Prodajotsja planeta"/

THE THING

Země vzniku: USA 1985

Kamera: Donald M. Morgan

Scénář: Bruce A. Evans, Raynold Gideon, Dean Riesner

Hudba : Jack Nitzche

Speciální efekty: Dick Smith, Stan Winston, Rick Baker, Roy Arbogast, Bill Lee, Dick Wood

Režie : John Carpenter

Hrají : Jeff Bridges, Karen Allen, Charles Martin Smith aj.

Vesmír.

Jeho nekonečnom letí sonda. Voyager 2. Na palube nesie posolstvo možným mimozemským civilizáciám o inteligentnom živote na Zemi. Sonda je zachytené a posolstvo dešifrované. Vzápätí čosi letí opačným smerom ako sonda. Z lietajúceho predmetu znie hlas Micka Jaggera, speváka skupiny Rolling Stones, a spieva velký hit, I can t get no satisfaction. Tento lietajúci predmet sa blíží k Zemi.

Zem.

Oddelenie NSA /National Security Agency/. Tu už zistujú prítomnost neznámeho predmetu v atmosfére nad územím USA. Z koncertu je odvolaný šéf tohto oddelenia, generál Carmichael. V oddelení sa dohadujú o pôvode predmetu. Alę hypotézu, že ide o sovietsku balistickú strelu, či inú zbran, vyvracia telefonét s Moskvou. Čo to teda je? Medzitým je predmet zasiahnutý strelami amerického letectva. Zmení dráhu letu a dopadnút má podla výpočtov v štáte Wisconsim, pričem hrozí nebezpečie, že dopadne do niektorého z obrovských jazier. V tú chvílu sa rozhodnú povolat dalšieho človeka. Istého Marka Shermina.

Ten sedí doma a pozerá priamy prenos basketbalového zápasu a pije pri tom pivo. Z tejto činnosti je vyrušený zvonením telefonu. Na základe nasledujuceho rozhovoru odchádza do strediska NSA:

V dome pri jednom z wisconsinských jazier sedí, pije a pozerá na amatérské filmy žena, ktorá má čosi viac ako dvadsat rokov. Volá sa Jenny Hayden. Hrdinom filmov je istý muž. Podla fotografie položenej na stole - sú na nej obaja odfotení - možno usudzovat, že je to jej manžel. Napolo opitá Jenny si ide lahnút. V tú chvílu preletí nad domom akýsi predmet, ktorý pri dopade zapáli les. Z predmetu vylezie "prieskumník". Zbadá návrat stíhačiek a rýchle prechádza cez jezero a mieri rovno k domu. V dome si všetko pozorne prezerá: predmety dennej potreby v kuchyni i revolver v zásuvke. V albume vidí fotografiu muža, ktorý sa pred chvílou pohyboval na premietacom plátne. Na jednej strane je obálka s vlasmi muža. "Prieskumnik" vchádza do nich.

Jenny sa preberie na akýsi hluk a záblesky. Zíde do obývacej izby. Zu zbadá na zemi dieta, ktoré pri každom modrom záblesku rastie. A rastie až do velkosti dospelého človeka. Pomaly sa na zemi

otočí a z dlane sa mu vykotúlajú sivé guličky. Sedem sivých guličiek. Potom nemotorne vstáva a začína robit prvé pohyby. Sú nešikovné, ako by nevedel, k čomu slúžia ruky i nohy. Otáčá se k Jenny a prihovorí sa k nej pozdravmi niekolkých jazykov. Zhrozená Jenny zistuje, že je to Scott, jej manžel. Zdesene odbehne a zo zásuvky vyberie revolver, ale nedokáže ho použít. A aj tak jej ho z ruky vezme "Scott". Ten ho hned na nu namieri. Ked Jenny omdlie, "Scott" ju nechává tak a dá sa do dalšieho skúmania domu. Zapne aj premietačku a vidí pravého Scotta. Začne ho napodobnovat.

Ráno sa Jenny preberie a hned chce újst. Ale pred domom vidí neznámeho muža so Scottovou podobou, ako v ruke drží žiariacu guličku. To vysiela správu svojim: "Obyvatelstvo nepriatelské, stretneme sa o tri dni na dohovorenom mieste." Jenny sa opatrne blíží k svojmu autu. Pri aute ju však muž chytí a prinúti ju, aby ho odviezla. Ale ona nevie kam. Tak muž z hviezd vyberá druhú guličku, tá sa na jeho dlani rozžiari a na prednom skle sa vytvorí presná mapa USA - muž po chvílke ukáže miesto, kam mieri. Arizona.

Na miesto dopadu prichádza Mark Shermin, ktorý príležitostne pracuje pre NSA, ale je zamestnancom Strediska pre výskum a vyhladávanie mimozemských civilizácií. Celá oblast je už zatvorené armádou. Z vyhlbeniny vyberajú zvláštny predmet. Ten je hned dopravený do laboratorií na štúdium.

V daždi Jenny šoféruje svoje auto so Starmanom na palube. Snaží sa urobit dopravný priestupok, ale nik ich nezačne prenasledovat. Je zúfalá. Prestane pršat. V rádiu hlásia, že tí, ktorí videli na oblohe žiariaci predmet, neboli obetmi halucinácie. Jenny sa nesmelo pýtá neznámeho, či to bol on so svojim lietajúcim predmetom. Na dalšiu otázku jej odpovedá hlasom Micka Jaggera: I can t get no satisfaction. V následujucej chvíli zbadá pred sebou nákladne auto a svoj Mustang 77 vedie tak, aby sa auta o seba šmýkli. To sa jej podarí. Z kamiona vystúpi nahnevaný muž. Jenny využije situáciu a začne kričat o pomoc a volat, že bola unesená. Šofér berie do rúk zdvihák. V tej chvíli vystupujúci Starman zvolá: "Vitajte!" - a usmieva sa pri tom. Avšak šofér, Brad, sa nedá zaskočit a pomaly postupuje dopredu. Starman vyberá z vrecka tretiu guličku, ktorá zažiari a zdvihák v Bradových rukách sa rozpáli, až ho napokon majitel odhodí do trávy, kde vybuchne. Jenny so Starmanom opät nastupujú do auta a pokračujú dalej.

Počas jazdy sa začnú zhovárat a Jenny pochopí, že každým okamihom sa Starman učí novým veciam a zdokonaluje sa v anglickom jazyku. Muž z hviezd nájde v palubnej skrinke šiltovku. Nasadí si ju a urobí grimasu presne ako to videl vo filme.

Shermin má telefonát s Georgom Foxom, ktorý je zastáncom toho, že lietajúci predmet je sovietskeho povodu, a nechce si dat vysvetlit jeho povod skutečný. Vo vnútri predmetu nachádzajú platnu s kodovanými obrázkami a príhovorom Kurta Waldheima, ktorá mala posobit ako pozvánkana Zem. Približne v tom čase sa na polícii prihlási Brad, šofér kamiona, a začne vypovedat o svojom dobrodružstve. Ohlási aj znečku voza, a tak si zistia meno a adresu majitela: Scott Hayden, Ashland, Wisconsin. Prípad je okamžite hlásený Markovi Sherminovi.

Na udanú adresu príde Mark a nájde tu pani, ktorá upratuje a má sa postarat o predaj domu. Po krátkom rozhovore prichádza šerif s Bradom, ktorý na fotografii identifikuje kričiacu ženu a muža, ktorý mu spálil zdvihák. Žena, ktorá tu upratovala, mu neverí a vyvracia jeho tvrdenie tým, že muž na fotografii je Scott Hayden, ktorý umrel následkom dopravnej nehody.

Jenny presvedča Starmana, že musia zastavit a načerpat benzín. Pri pumpe ide na záchod. Starman ju sleduje. Jenny mu začne vysvetlovat, že to nemože, a odvedie ho k dverám s nápisom Muži. Ked Jen-

ny vyjde zo záchoda, Starman vojde do tých istých dverí a prezerá si zariadenie, ako to urobil predtým v miestnosti s nápisom Muži. Tu však nadchádza na zrkadle papier s načarbaným nápisom : "Bola som unesená. Smer západ. Cesta 169. Zelený Mustang, PXV 237. Pomoc." Starman strhne papier a vezme ho so sebou. V aute se pýtá, čo znamené slovo unesená. Jenny mu to vysvetlí a potom ho prosí, aby ju už netrápil, aby ju zastrelil, keď si to praje. Starman jej však hodí zásobník a povie: "Nemám zlé úmysly, Jenny Hayden. Nechcem ti ublížit."

Ďalej auto riadi Starman, Jenny spí. Keď sa zobudí, zistí, že je hladný. Pýtá sa muža z hviezd, či aj on je hladný. Nevie jej odpovedat. Opät nasleduje vysvetlenie a Starman súhlasne prikyvuje.

Shermin v kontraverzii s Foxom. Fox nechce stále verit Sherminovmu výkladu a už vobec nie klonovaniu, následkom ktorého vznikol nový Scott Hayden. V každom prípade sa ho chce aj s iným dostojnikom armády zmocnit. Ved preletel nad ponorkovými atomovými základnami.

Rozhovor v aute pokračuje. Jenny sa od Starmana dozvie, že ak sa do troch dní nedostaví na určené miesto v Arizone, jeho spoločníci odletie bez neho a on sém umrie, pretože hostitelovo telo bolo vytvorené len na trojdnové trvanie. Neskor sa zastavujú pri akomsi motoreste. Na parkovisku vidia ako nejaký polovník priviazuje na kapotu auta uloveného srnca. Starman nemože pochopit, ako človek može zabíjat srnce, keď tieto neohrozujú človeka. Pohladí ho po boku, ale polovník je drsný človek, ktorý by mohol byt aj nebezpečný. Preto Jenny odvádza muža z hviezd so sebou do rešteurácie.

Tu mu Jenny objasňuje ďalšie pojmy: milovat, slzy ap. Večera mu chutí. Počas nej vojde vodič autobusu a ohlasuje odchod. Jenny sa rozhodne újst. V kuchyni necháva klúče od auta, automapu a úverovú kartu. Servírka ju zrazu upozorní, že Starman vyšiel z reštauracie. Jenny ho pozoruje cez okno, ako pristupuje k mrtvému srncovi a dotýká sa ho. Srnec v žiari ďalšej guličky ožíva a beží k lesu. Túto scénu pozoruje aj polovník, ktorý v tom čase obťažoval Jenny. Vybehne von a zaútočí na Starmana. Ten mu úder vráti takou silou, že lovec upadne do bezvedomia. To však začnú útočit lovcovi priatelia a Starman padá pod ich údermi a kopancami. Jenny nezaháľa, vyberé zo skrinky revolver a striela do vzduchu. Muži odstupujú a Jenny so Starmanom nastupujú do auta. Polovník sa preberá a je neúmyslne urazený mužom z hviezd. Nahnevaný ich začne prenasledovat na svojom aute. Daleko nedojede, pretože narazí do odchádzajúceho autobusa.

Jenny začne rozprávat o sebe a Scottovi, ako sa s ním zoznámila, zamilovela sa do neho, ako sa vydala, o ich spoločnom živote, o i ch prvej hádke a o náhlej a nečekanej smrti svojho manžela.

Na parkovisku motorestu prichádza Shermin. Po výpovediach zisťuje smer ďalšej cesty dvojice v Mustangu.

Unavená Jenny navrhuje zastavit pri niektorom z motelov a oddýchnut si na nekolko hodín. Tesne pred motelom sa na nich prilepí dvojica policajtov, ktorý hlásia objav hladaného vozidla na dispečing. Odtial prichádza odpoved, aby nič nepodnikali.

V moteli sú oslavy akéhosi športového zápasu, všade krik a smiech. Jenny odmyká izbu, Starman sa rozpráva s rozhorčeným mužom, ktorému automat nevydal flašu coca-coly. Muž z hviezd sa dotýka automatu a vyletia z neho ak flaše, tak aj drobné mince. Vdačný muž odbieha. Po nejakom čase oboch zobudí a vraví im, že okolo ich auta sa obšmietajú policajti. A títo policajti sú nebezpeční, pretože napriek zákazu použit zbrane, si ich pripravujú.

Útek sa jim podarí. Ale Starman v nepravej chvíli tasí revolver a policajti začnú strielat. Gulka smrtelne zraní Jenny. Starman,

ešte kým narazia do cisterny s benzínom, má čas vybrať z vrecka ďalšiu, už piatu guličku. Náraz , výbuch, plamene šlahajú. Z plamenov vychádza Starman, na rukách nese telo Jenny. Obaja sú obklopení žiariacim ochranným polom, ktoré im zabezpečila guličká.

Mark Shermin práve v tej chvíli prilieta na helikoptére a sleduje zo vzduchu celé toto divadlo.

Starman nepozorovane nastúpi aj s telom ženy do stahováka. Starostlivo Jenny prezrie a hneď pochopí, že jej hrozí nebezpečie smrti.

-Vybral z vrecka jednu z dvoch posledných guličiek, čo mu ostali, a v päsť ju rozdrvil. Z jeho zovretých prstov začalo vyžarovať svetlo a teplo.- /citace ze stejnojmenné knihy - pozn. red./

Napriek jeho úsiliu zostáva Jenny nehybná. Vyčíta si, že urobil chybu. Skloní sa k jej tvári, pobozká ju a odchádza.

Jenny sa preberá asi po hodine na hluk vysielačky v stahováku, ktorý teraz stojí na parkovisku pri motoreste. Spomína na predchádzajúcu noc, na výstrely, na bolesť, keď ju zasiahla policajná strela. Prezrie si telo, ale nenachádza žiadnu jazvu. Nič. Začne hľadať Starmana, aleten nie je nikde nablízku. Vysielačka hlási policajnú zátarasu a že hľadajú muža, ktorý uniesol ženu. Vystúpi z voza a pýta sa okolo sediacich šoférov, či nevideli muža v červenej károvanej košeli a šiltovke. Nik však nič nevie. Z telefónnej kabíny v reštaurácii zavolá políciu.

K telefónu zavolajú Shermina, ktorý tiež rekapituluje udalosti posledných hodín. Jenny mu vysvetľuje, že nie je obeťou žiadneho únosu, že to všetko je veľký omyl. Uprostred hovoru ju vyruší servírka, ktorá jej povie, že hľadaný muž v červenej košeli odišiel smerom na západ. Vzápätí po tejto informácii Jenny odporúča Markovi, aby ju zavolal o dva dni k rodičom, a ešte raz zopakuje, že sa nestala obeťou únosu, a zloží. Vonku sa pýta, kto ide na západ. Prihlási sa mladík, ktorý ju aj vezme so sebou.

Mark zavolá Foxovi a povie mu o svojom rozhovore s Jenny. Fox mu všetko vyvracia a tvrdí, že Jenny mohla byť prinútená takto hovoriť s revolverom pri hlave. Hnevá sa tiež, že pri strelbe a zrážke bolo mnoho svedkov. Mark ho ukľudňuje, keď mu povie, že svedkom navraveli, že natáčajú film.

- "Výborne, to bolo dobre zahraté, ale zabúdate na jeden detail; nebudem mať ani tu najmenšiu šancu, ak sa niečo podobné zopakuje."

"Počkajte, pán riaditeľ, ak si želáte poznať môj názor, myslím, že by sme mali..."

"Odlietam o štvrť hodiny, Shermin. Návštevník musí byť za mrežami do dvadsiatich štyroch hodín."

Fox prerušil spojenie. - /opět citace - pozn. red./

Starman dochádza s kuchárom, ktorý ho vzal zo sebou, k zátarasam. Postaví sa do radu a čaká; z druhej strany idú policajti a podľa fotografie kontrolujú tváre a aj doklady všetkých mužov. Starmansi uvedomuje, kvoli čomu sa tu vytvoril zátaras. A policajti sa približujú.

Naštastie prichádza Jenny a za obrovského hluku automobilu unáša muža z hviezd. Kým sa policajti spamätajú, sú už ďaleko. Nechcú narobiť ochotnému mladému šoférovi problémy, vystupujú z jeho auta a pokračujú ďalej. Stopnú si nákladné auto. Na korbe cestuje mladá Mexičanka s otcom a s malým dievčatkom. Jenny tvrdí, že musia dojsť k železnici, odkiaľ budú pokračovať vlakom až na miesto určenia. Tým je malá dedinka v Arizone, Winslov, nedaleko ktorej je obrovský kráter. V ňom sa má uskutočniť stretnutie.

Dievčatku rastú zuby - a preto samozrejme plače. Starman jej prejde rukou po tvári a bolesť ustane. Rozprší sa a Jenny sa túli

k Starmanovi. Za dažďa nastupujú do nákladného vlaku. Tu sa milujú. Po krátkom spánku Starman oznámi Jenny, že o deväť mesiacov bude matkou a že jej syn bude ako človek. Jenny mu neverí, protože už predtým navštívila viacerých lekárov, ktorí jej potvrdili, že nemože mat deti. Ale Starman ju presvedčí o opaku a s úsmevom dodá, že chlapec nebude mat žiadne bolesti, keď mu budú rást zuby.

O chvílu prichádzajú do stanice. Myslia si, že je to Winslov. Aké je jejich prekvapenie, keď zistia, že sú v Las Vegas. A Winslov je odtialto vzdialený asi 500 kilometrov! Jenny chce nájst auto, ale zistí, že peňaženka s dokladmi a úverovou kartou ostali pri telefone, keď hovorila s Markom. Ale Starman príde na nápad, ako získat peniaze. V Las Vegas sú predsa herne s hracími automatmi. Nevedno ako, ale za krátku chvílu vyhráva obrovskú sumu. Tak si najímajú auto a odchádzajú. Musia sa ponáhlat, veď do príchodu mimozemštanov chýba ina niekolko hodín.

Fox si dal vypočítat dráhu letiaceho predmetu a porovnáva ju teraz s cestou, na ktorú sa vydal Starman a Jenny, a začne robit prípravy na ich zadrženie priamo v Arizone. Fox robí všetko možné, aby bol muž z hviezd zadržaný, pretože mu hrozia ludia zo CIA, FBI i z vlády. A hrozí aj Sherminovi, že ak neurobí, čo sa od neho žiada, bude prepustený a bude mat neistú budúcnost. Napokon mu rozkáže, aby prestal fajčit tie smradlavé cigary v jeho prítomnosti.

Ešte štyri hodiny! Jenny sa vypytuje cestou na jeho rodnú planétu, na život na nej. Prichádzajú do hostinca, päť kilometrov od kráteru, kde sa chcú najest. No vzápätí po ich príchode je celé miesto obklúčené armádou. Obaja sú zadržaní a majú počkat na Foxov príchod. Do hostinca vchádza Mark. Jenny ho prosí, aby ich pustil. Mark odmieta. Pýta sa na Starmana, či sa zaujíma o ich vojenský potenciál. Ten to popiera a hovorí, že sa zaujímá výlučne o ludí. Dalej hovorí, že vo vesmíre jestvuje mnoho foriem života, niektoré viac, iné menej vyvinuté. Napokon povie Sherminovi, že celá ich snaha o jeho dolapenie bola zbytočná, pretože o hodinu umrie. Starman sa napriek tomu usmieva. Vtedy sa Mark rozhodne. Vojenskej hliadke povie, že to nie je hladaná dvojica, a oboch púšťá na svobodu. Jenny so stále slabnúcim Starmanom bežia do kráteru.

Pri hostinci brzdí auto. Fox. Kričí na Shermina. Ten mu však s úsmevom vyfúkne dym z cigary do tváre. Rozhorčený Fox volá helikoptéry a vydáva rozkaz strielat po utečencoch.

V tej chvíli začne snežit a v kráteri sa rozleje červená žiara. Starman objímá chvejúcu sa Jenny. Jenny ho prosí, aby ju vzal so sebou, Starman odmieta a vraví jej, že by tam bola neštastná. A potom on prosí ju, aby čo najviac o nom rozprábala synovi. Jenny mu to slúbi. Starman jej podá poslednú guličku, na ktorej sú všetky informácie o jeho vzdialenom svete. Napokon dodá, že chlapec už bude vediet, čo s nou robit. Červená žiara mizne a s nou aj Starman.

Jenny si rukou prejde po bruchu a usmieva se ces slzy. A usmieva sa aj vtedy, keď pri nej pristáva helikoptéra s Foxom.

/spracované podla filmu a knihy Alana Deana Fostera/

Peter D.
SFK Castor

přetištěno s laskavým svolením Světelných roků

ASTRONAUTIKA

2010 - O D Y S E A D V Ě

/ 6. pokračování/

A

ASTRONAUTIKA

22. V E L K Ý B R A T R

"...Jak nádherné zprávy o delfíním mláděti! Dovedu si představit, jak byl Chris vzrušený, když ho pyšní rodiče přivedli domů. Měla bys slyšet to oh a ah kamarádů, když je viděli na videu plavat spolu a Chrise jedoucího na jejich zádech. Navrhují, abychom mláděti říkali Sputnik, což znamená jak společník, tak družice.

"Promin, že je to tak dlouho od mé poslední zprávy, ale ze zpráv jsi si mohla udělat představu o tom, jak obrovskou práci jsme museli udělat. Dokonce kapitánka Táňa zanechala výmluv na hotový rozpis; každý problém se rozřeší tak, jak přijde, nehledě na to, kdo je pánem situace. Spíme, jenom když už nemůžeme bez spánku déle zůstat. můžeme

"Myslím, že všichni být hrdi na to, co jsme udělali. Obě lodi jsou funkční a brzy dokončíme první kolo testů Hala. Za pár dní budeme vědět, zda mu můžeme svěřit řízení DISCOVERY, když odtud půjdeme, abychom uskutečnili finální setkání s Velkým bratrem.

"Nevím, kdo mu dal první to jméno - Rusům se to pochopitelně nelíbí. A stali se poněkud sarkastičtí, když slyší o našem oficiálním pojmenování MAT-2. Upozornili mě - několikrát - že je to skoro celou miliardu kilometrů od Tycha, že již Bowman nehlásil žádnou magnetickou anomálii a že jediná podobnost s MAT-1 je tvar. Když jsem se jich ptal, jakému jménu by dali přednost, vyrukovali se slovem Zagadka, což je záhada. Je to určitě báječné jméno; ale každý se směje, když se to snažím vyslovit, takže si vystačím s Velkým bratrem.

"To, co nazýváš věcí, je jen deset tisíc kilometrů vzdáleno a cesta nebude trvat déle než pár hodin. Ale tato poslední etapa nás všechny znervoznila, ani ti o tom nebudu povídat.

"Doufali jsme, že najdeme nějaké nové informace na palubě DISCOVERY. Bylo to naše jediné zklamání, ačkoliv jsme to očekávali. Hal byl samozřejmě odpojený dlouho před setkáním a tak si vůbec nepamatuje, co se stalo. Bowman si vzal všechno tajemství s sebou. V palubním deníku není nic a ani z automatického nahrávacího systému se již nedá nic zjistit.

"Jediný nový bod, který jsme objevili, byl čistě soukromý - zpráva, kterou Bowman zanechal pro svou matku. Zajímalo by mě, proč ji

nikdy neodeslal; zřejmě očekával - nebo doufal - že se vrátí na loď poté, co uskuteční výstup. Samozřejmě, že jsme ji doručili paní Bowmanové - je v sanatoriu někde na Floridě a její mentální stav je ubohý, takže to pro ni nic neznamená.

"Nu, to jsou všechny novinky. Nemohu ti ani říct, jak moc mi chybíš... a modrá nebe a zelená moře Země. Všechny barvy tady jsou červené a oranžové a žluté - často tak krásné, jako nejfantastičtější západ Slunce, ale za chvíli jsi z toho nemocný a toužíš po chladných, prostých paprscích z druhého konce spektra.

Miluji vás oba dva - Zavolám hned, jak to půjde."

23. S E T K Á N Í

Nikolaj Ternovský, odborník na řízení a kybernetiku z LEONOVA, byl jediný muž na palubě, který mohl mluvit s dr.Chandrou jeho vlastními termíny. Ikdyž Halův hlavní stvořitel a učitel se zdráhal kohokoli zasvětit do svého tajemství, nic jiného než fyzická vyčerpanost ho nedonutila přijmout pomoc. Rus a Indoameričan utvořili dočasné spojenectví, které fungovalo překvapivě dobře. Většina zásluh pocházela z Nikolajových dobrých vlastností, který vycítil, když ho Chandra opravdu potřeboval, a kdy chtěl být raději sám. Fakt, že Nikolajova angličtina byla nejhorší na lodi, byl úplně nedůležitý od té doby, co oba muži většinou hovořili počítačově, zcela nesrozumitelně pro kohokoli jiného.

Po týdenním pomalém a opatrném znovupropojení, všechny Halovy rutiny, kontrolní funkce fungovaly spolehlivě. Byl jako člověk, který mohl jít, vyplnovat příkazy, provádět nekvalifikované práce a zaměstnávat se konverzací na nízké úrovni. V lidských termínech měl IQ asi tak 50; jenom nejnepatrnější rysy jeho vlastní osobnosti se již projevily.

Stále byl náměsíčný; nicméně podle Chandrova odborného mínění byl již schopen řídit DISCOVERY z oběžné dráhy kolem Ia nahoru, na setkání s Velkým bratrem.

Vyhlídka, že se dostanou mimořádných sedm tisíc kilometrů od hořícího pekla pod nimi, byla vítána každým. Ačkoliv v astronomických měřítkách nicotné vzdálenost, znamenalo to, že nebe již nebude více ovládáno krajinomalbou, která by mohla být představována Dantem nebo Hieronymem Boschem. A ačkoliv ani nejprudší výbuchy nevyhodily nějaký materiál až na loď, byla neustále obava, že by se Io mohl pokusit o nový rekord. Viditelnost z LEONOVOVI pozorovací paluby byla postupně zmenšována tenkým nánosem síry, a dříve nebo později bude muset někdo jít ven a očistit ji.

Jenom Curnow a Chandra byly na palubě, když bylo Halovi předáno první řízení lodi. Byla to velice omezená forma řízení, bylo to pouhé opakování programu, kterým byla nakrmena jeho paměť, a kontrola příkazů. A lidská posádka kontrolovala jeho: kdyby se provedla špatná funkce, ihned by převzala řízení.

První zážeh trval deset minut; potom Hal oznámil, že DISCOVERY přešla na přechodovou dráhu. Ihned jak to radary a optická sledovací stanice potvrdila, vznesla se druhá loď na stejnou dráhu. Byly provedeny dvě méně důležité opravy kursu; pak, o tři hodiny patnáct minut později, se obě bez zjevných komplikací přiblížily k prvnímu Lagrangeovu bodu, Li - 10 500 kilometrů nahoře, na neviditelné čáře, spojující středy Io a Jupiteru.

Hal se choval bezúhoně a Chandra ukázal patrný náznak čistě lidských emocí jako satisfakci a dokonce radost. Ale tou dobou byl každý myšlenkami někde jinde; Velký bratr, alias Zagadka, byl vzdálen jenom sto kilometrů.

Z této vzdálenosti byl větší než Měsíc ze Země a překvapivě nepřirozený svými rovnými, geometricky přesnými, hranami. Proti pozadí kosmu by byl zcela neviditelný, ale proti letícím Jupiterovým mrakům, 350 tisíc kilometrů dole, se rýsoval v neuvěřitelném kontrastu. Oni také vytvořily iluzi, jednou zažitou, kterou mysl téměř nemohla vyvrátit. Protože nebyl žádný způsob, jak určit očima skutečnou polohu, Velký bratr často vypadal jako zející dveře ve tváři Jupitera.

Nebyl žádný důvod předpokládat, že sto kilometrů by bylo bezpečnějších než deset nebo nebezpečnější než tisíc; zdálo se to jenom psychologicky správné pro první průzkum. Z této vzdálenosti palubní teleskopy mohly odhalit detaily ve velikosti centimetrů - ale nebylo tam nic k vidění. Velký bratr se zdále zcela monotonní; což na objekt, který přežil, dejme tomu,milion let bombardování vesmírnými úlomky, bylo neuvěřitelné.

Když se Floyd díval upřeně skrz okulár, zdálo se mu, že by mohl dosáhnout a dotknout se hladkého, ebenově černého povrchu - tak jak to udělal před lety na Měsíci. Poprvé to bylo rukou, navlečenou do rukavice skafandru. Poté, co byl monolit Tycho obklopen kopulí s normálním atmosférickým tlakem, mohl se ho dotknout holou rukou.

Nebyl v tom žádný rozdíl; nikdy necítil, že se někdy o p r a v d u dotkl MAT-1. Zdálo se, že konečky prstů narazily na neviditelnou bariéru, čím silněji se dotkl, tím větší odpor vznikl. Zajímalo ho, zda Velký bratr produkujestejný efekt.

Ještě než se dostali tak blízko, museli vykonat každý test, který si jenom dokázali vymyslet a zdělit své pozorování Zemi. Byli ve stejné pozici jako odborníci, kteří se snaží zneškodnit nový typ bomby, které může vybuchnout jediným špatným pohybem. Všichni mohli říci, že i nejjemnější radarové sondy mohly vyvolat nějakou nepředstavitelnou katastrofu.

Prvních dvacet čtyři hodin jenom pozorovali pasivními nástroji-teleskopy, kamerami, senzory na každé vlnové délce. Vasilij Orlov využil příležitost a změřil objekt s největší možnou přesností a potvrdil známý poměr 1:4:9 na šest desetinných míst. Velký bratr byl přesně stejného tvaru jako MAT-1,ale protože byl více než dva kilometry dlouhý, byl 718krát větší než jeho sourozenec.

Lidé diskutovali o rocích, nebo o tom, že poměr 1:4:9 je poměr kvadrátů prvních tří čísel. Nebylo možné, aby to byla náhoda; nyní tu byla další čísla a mohla se s nimi dělat kouzla.

Na Zemi si statističtí a matematičtí fyzici šťastně hráli se svými počítači, snažili se uvést do vztahu poměr se základními přírodními konstantami - rychlostí světla, proton-elektronovým poměrným číslem, konstantou hezké struktury. Rychle se k nim připojilo hejno numerologistů, astrologů a mystiků, kteří se vrhli na výšku velké pyramidy, poloměr Stonehenge, azimut, který svírají čáry na planině Nazca, zeměpisnou šíři Velikonočního ostrova a množství dalších faktorů, z nichž byli schopni vykreslit nejpřekvapivější závěry o budoucnosti. Nebyli ani přinejmenším odstrašení, když slavný washingtonský humorista tvrdil, že jeho výpočty potvrdily, že konec světa byl 31.12.1999 - ale že každý měl pořádnou kocovinu, aby si toho všiml.

Velký bratr nevěnoval pozornost dvěma lodím, které přiletěly do jeho blízkosti - ani když ho opatrně sondovaly radarovými svazky a bombardovaly ho přívalem radiových pulsů, které by, jak doufaly, povzbudily jakéhokoli inteligentního posluchače, aby odpověděl stejným způsobem.

Po dvou zklamaných dnech, se souhlasem Řízení mise, zkrátily lodi vzdálenost na polovinu. Z padesáti kilometrů se největší plo-

cha desky zdála asi 4krát větší než Měsíc ze Země - impozantní, ale ne tak veliká, aby je psychologicky pohltila. Stále to ještě nemohlo soupeřit s Jupiterem, ještě desetkrát větším a již nyní se rozpoložení expedice měnilo od úctyhodné ostražitosti na jistou nedočkavost.

Walter Curnow říkal téměř každému: "Velký bratr může být ochotný čekat miliony let - my bychom měli odtud odlétět raději o něco dříve."

24. PRŮZKUM

DISCOVERY opustila Zemi se třemi vesmírnými "kapslemi", které umožnovaly astronautům provádět extravehikulární činnost/EVA/ jenom v košili. Jedna byla ztracena při nehodě - pokud to byla nehoda- při níž byl zabit Frank Poole. Druhá dopravila Bowmana na konečnou schůzku s Velkým bratrem a rozdělila se s ním o jeho osud. Třetí byla stálev palubní garáži, v přístavišti kapslí.

Postrádala jednu důležitou součást - dvířka, odhozená velitelem Bowmanem, když byl přinucen podniknout hazardní přechod přes vakuum a dostat se do lodi skrz vzduchový uzávěr poté, co Hal odmítl otevřít dveře do garáže. Výsledný poryv vzduchu odnesl kapsli několik stovek kilometrů daleko, než Bowman, zaměstnaný důležitějšími záležitostmi, ji dopravil zpět pod radiovým řízením. Nebylo překvapením, že se nikdy neobtěžoval nahradit chybějící dvířka.

Nyní kapsle č.3 /kterou Max, odmítající jakékoli vysvětlení, vylepšil jménem Nina/ byla připrevenapro další EVA. Stále postrádala dvířka, ale nebylo to podstatné. Nikdo by nemohl uvnitř řídit.

Bowmanova oddanost povinnosti byla kouskem neočekávaného štěstí a bylo by hloupé nevyužít toho. S použitím Niny jako sondy-robota, mohl být Velký bratr prozkoumán z těsné blízkosti, bez riskování lidských životů. Alespon to byla teorie; nikdo nemohl vyloučit možnost prudké reakce, která by pohltila loď. Nakonec v kosmických měřítkách není padesát kilometrů ani šířka vlasu.

Po letech zanedbávání vypadala Nina nesporně ošuntěle. Prach, který neustále se vznášel uvnitř garáže při nulové gravitaci, se usadil na vnějším povrchu, takže kdysi neposkvrněný bílý trup se stal špinavě šedým. Jak se pomalu vzdalovala od lodi, její vnější manipulátory se úhledně zpřehýbaly a její oválna okna zářila jako obrovské, mrtvé oči; nezdála se jako příliš důstojný vyslanec lidstva. Ale byla to zřetelný výhoda; tak pokorný posel by měl být tolerován, a jeho malá velikost a nízká rychlost byměly zdůraznovat jeho mírový úmysl. Byl zde návrh, aby se přiblížila k Velkému bratru s otevřeným rukama; návrh byl rychle zamítnut, když téměř každý souhlasil, že kdyby on viděl Ninu, jak se k nim řítí s rozpřaženými mechanickými pažemi, asi by utíkal, aby si zachránil život.

Po pomalé, dvouhodinové cestě se Nina zastavila sto metrů od rohu obrovské obdélníkové tabule. Z této těsné blízkosti si nebylo možné udělat představu o skutečném tvaru; TV kamery se mohly dívat dolů na kousek z černého čtyřstěnu nedefinovatelné velikosti. Přístroje napalubě neukazovaly žádnou radioaktivitu nebo magnetické pole, nic z Velkého bratra nevycházelo kromě malého zlomku slunečního světla, kterému se uráčelo odrazit se.

Po pětiminutové pauze - ekvivalent toho, co bylo určeno "Hello, tadyjsem!" - Nina začala uhlopříčně křižovat malou plochu, pak větší a nakonec největší, držela se ve vzdálenosti asi padesát metrů, ale příležitostně až pět metrů. At byla vzdálenost jakákoli, Velký bratr vypadal pořád stejně - hladký a jednotvárný. Dlouho před tím,

než byla mise dokončena, stal se nudným a pozorovatelé na lodi se vrátili ke své práci, jenom čas od času mrkli na monitor.

"Tak to by bylo," řekl Walter Curnow, když Nina přiletěla nazpět odkud vystartovala. "Mohli bychom tím strávit zbytek života, aniž bychom se dozvěděli něco víc. Co uděláme s Ninou - vrátíme ji domů?"

"Ne," řekl Vasilij, který vnikl do spojení z paluby LEONOVA. "Mám návrh. Pošleme ji přesně do středu velké plochy . Pošli ji - asi o sto metrů dál. Nech ji tady zaparkovanou, s radarem zapnutým na maximální přesnost."

"Bez problémů, až na to, že tam musí být nějaký zbytkový pohyb. Ale proč to děláme?"

"Právě jsem si vzpomněl na úlohu z jednoho vysokoškolského astronomického kursu - gravitační přitažlivost nekonečně tlusté desky. Nikdy jsem nevěřil, že budu mít šanci využít ho v reálném životě. Poté, co prostuduji pohyb Niny po několik hodin, budu přinejmenším schopen propočítat hmotnost Zagadky. Tedy pokud nějakou má. Začínám si myslet, že tam ve skutečnosti nic není."

"Je jednoduchý způsob, jak to vyřešit. Eventuálně to uděláme. Nina musí jít a dotknout se ho."

"To už udělala."

"Co tím myslíš?" zeptal se Curnow poněkud dotčeně. "Nebyla blíž než na pět metrů."

"Nekritizuji tvůj způsob ovládání - ačkoliv to bylo velké riziko na prvním rohu, že ano? Ale ty ses vždy jemně dotkl Zagadky, pokaždé když jsi použil Ninyny pomocné rakety poblíž povrchu."

"Blecha skákající na slonu!"

"Možná. Jednoduše to nevíme. Ale raději bychom měli předpokládat, že ať už tak nebo tak je si to vědomo naší přítomnosti a bude nás jenom tolerovat dokud nebudeme na obtíž."

Nechal viset nevyslovenou otázku ve vzduchu. Jak někdo rozzlobí dva kilometry dlouhou černou obdélníkovou desku? A jakou formu na sebe tento nesouhlas vezme?

25. POHLED Z LAGRANGE

Astronomie byla plná takových fascinujících, ale nesmyslných náhod. Nejzajímavější byl ten fakt, že ze Země má jak Slunce, tak Měsíc zdánlivě stejný průměr. Zde, v libračním bodě L.1, který si Velký bratr vybral pro své kosmické balancování na gravitačním výsuvném laně mezi Jupiterem a Io, se vyskytl stejný úkaz. Zdálo se, že planeta a satelit mají přesně stejnou velikost.

A jakou velikost! Ne tak zanedbatelný půlstupeň Slunce a Měsíce, ale čtyřicet jejich průměrů - tisíc šetsetkrát větší plocha. Pohled na jednoho z nich stačil naplnit mysl hrůzou a údivem; podívaná na oba společně byla zdrcující.

Každé čtyřicet dvě hodiny procházely celým svým cyklem fází; když byl Io v novu, byl Jupiter v úplnku a obráceně. Ale dokonce i když se Slunce schovávalo za Jupiterem a planeta ukazovala pouze svou noční stranu, byla neomylně tady - mohutný černý kotouč zastinující hvězdy. Někdy byla tato čern chvilkově protržena záblesky výbojů, trvajících mnoho sekund, z elektrických bouří mnohem větších než Země.

Na opačné straně oblohy , vždy ukazující stejnou tvář svému obrovitému pánu, bylo Io jako líně se vařící kotlík červeně a oranže s občasnými žlutými mraky, tryskajícími z jeho vulkánů a padajícími rychle zpět na povrch. Jako Jupiter, ale v trochu delším časovém měřítku, byl Io světem bez zeměpisu. Jeho tvář se přetvářela během deseti dnů - Jupiterova během čtyř dní.

Jelikož se Io tenčil do své poslední čtvrtě, tak rozlehlá, složitě pásovaná Jupiterova mračná krajina zářila pod droboučkým, vzdále-

ným Sluncem. Někdy stín samotného Ia, nebo jednoho z vnějších měsíců, přeplouvaly napříč tvéří Jupiteru; naproti tomu každá otáčka ukazovala vír velikosti planety Velké rudé skvrny - hurikánu, který přetrvával po staletí, ne-li po tisíciletí.

Vznášejíc se mezi takovými divy, měla posádka LEONOVA materiál na celoživotní výzkum - ale přírodní objekty Jupiterovy soustavy byly až na samém konci jejich seznamu priorit. Velký bratr byl číslo jedna. Ačkoli se nyní lodi přiblížily na pouhých pět kilometrů, Táňa stále ještě odmítala dovolit jakýkoli přímý fyzický styk. "Budu čekat," řekla, "dokud nebudeme v pozici umožňující rychlý únik. Budeme sedět a pozorovat - dokud se neotevře naše odletové okno. Potom budeme uvažovat o našem dalším kroku."

Byla pravda, že Nina nakonec, po padesátiminutovém volném pádu, přistála na Velkém bratru. To umožnilo Vasilijovi vypočítat hmotnost objektu jako překvapivě nízkou - 950 tisíc tun, což mu dávalo zhruba hustotu vzduchu. Pravděpodobně byl dutý - což vyvolalo nekonečné dohady o tom, co by mohlo být uvnitř.

Ale byla tu spousta přízemních, každodenních starostí, aby odváděly jejich mysl od těchto závažných otázek. Úklidové práce na palubách LEONOVA a DISCOVERY zaplnily devadesát procent jejich pracovního času, ačkoliv práce byly teď mnohem účinější, protože obě lodi byly propojeny ohebným spojovacím průlezem. Curnow nakonec přesvědčil Tánu, že se karusel DISCOVERY náhle nezasekne a neroztrhá lodi na kousky, a tak bylo možné volně se pohybovat z jedné lodi do druhé pouhým otevřením a zavřením dvou sad hermetických veří - k velkému potěšení všech, kromě Maxe, který miloval vyjížďky a cvičení se svým koštětem.

Dva členové posádky, jichž se to nedotklo, byly Chandra a Ternovský, kteří nyní vpodstatě žili na palubě DISCOVERY a nepřetržitě pracovali, pokračujíc ve svých zdánlivě nekonečných hovorech s Halem. "Kdy budete hotovi?" byli dotazováni přinejmenším jednou denně. Odmítali cokoli slíbit; Hal zůstával slabomyslným omezencem.

Potom, týden po setkání s Velkým bratrem, prohlásil Chandra nečekaně: "Jsme hotovi."

Naletové palubě DISCOVERY chyběly pouze obě lékařky, a to jenom proto, že tu pro ně nebylo místo; sledovaly vše na monitorech LEONOVA. Floyd stál bezprostředně hned za Chandrou s rukou vždy blízko toho, co Curnow s obvyklým darem pro uhlazené vyjadřování, nazýval kapesním zabíječem obrů.

"Dovolte mi zdůraznit," řekl Chandra, "že tu nikdo nesmí mluvit. Vaše přízvuky by ho mátly. Já mohu mluvit, ale nikdo jiný. Rozumíte?"

Chandra vypadal a hovořil na pokraji vyčerpání. Nicméně v jeho hlase byly známky autority, které před tím nikdo neslyšel. Táňa by snad mohla být velitelkou všude, ale on tady byl pánem.

Obecenstvo - někteří zakotvili na vhodných držadlech, někteří volně plující - zakývalo na souhlas. Chandra zapnul zvukový vstup a řekl tiše, ale jasně: "Dobré ráno, Hale."

O chvíli později se Floydovi zdálo, že se odvalily celé roky. Již to nebyla pouhá elektronická hračka, co odpovídalo. Hal se vrátil.

"Dobré ráno, doktore Chandro."

"Jsi schopný ujmout se svých povinností?"

"Samozřejmě. Jsem zcela v pořádku a všechny mé obvody fungují dokonale."

"Tak, nebudeš mít nic proti, když ti položím několik otázek?"

"Vůbec ne."

"Vzpomínáš si na závadu na anténní ovládací jednotce AE 35?"

"Určitě ne."

Navzdory Chandrovu zákazu se od posluchačů ozval lehký vzdech. Tohle je jako chození přes minové pole, pomyslel si Floyd, když si poklepával po uklidňujícím tvaru radiového odpojovače. Kdyby tato řada dotazů vyvolala další psychozu, mohl zabít Hala v sekundě /Vědělto, opakujíc si postup snad tucetkrát/. Ale sekunda je věky pro počítač; byla tu však naděje, které by se museli chopit.

"Nepamatuješ si ani na Dave Bowmana nebo na Franka Poola, jak šli ven, aby vyměnili jednotku AE-35?"

"Ne. To se nemohlo stát, jinak bych si to pamatoval. Kde jsou Frank a Dave? Kdo jsou ti lidé? Dokážu identifikovat pouze tebe - ačkoliv s pravděpodobností šedesát pět procent počítám, že ten muž za tebou je dr. Heywood Floyd."

S přísným Chandrovým zákazem na paměti se zdržel Floyd gratulací Halovi. Po deseti letech bylo šedesát pět procent dobrý výsledek. Mnoho lidí by si tak dobře nevedlo.

"Neboj se Hale - vše vysvětlím později."

"Byla výprava úspěšně skončena? Víš, že jsem měl pro ni to největší nadšení."

"Výprava byla dovršena, vykonal jsi svůj program. Nyní . jestliže nás omluvíš - bychom si přáli mít soukromý rozhovor."

"Samozřejmě."

Chandra vypnul zvukové a televizní vstupy hlavního pultu. Co se týkalo této části lodi, byl nyní Hal hluchý a slepý.

"Dobře, co to všechno bylo?" dožadoval se Vasilij Orlov.

"To znamená," řekl Chandra pečlivě a pedantsky. "že jsem vymazal všechny Halovi paměti počínajícchvílí, kdy nastaly potíže."

"To zní doopravdy velkolepě," podivoval se Saša. "Jak jsi to udělal?"

"Obávám se, že by mi trvalo déle vysvětlit to, než provést celou operaci."

"Chandro, já jsem počítačový odborník - i když ne ve stejné třídě jako ty a Nikolaj. Řada 9000 používé holografické paměti, že? Takže jsi nemohl použít jednoduchého chronologického vymazání. Musel to být nějaký druh"tasemnice" , vyhledávající vybrané slova a pojmy?"

"Tasemnice?" řekla Kateřina přes palubní interkom. "Myslela jsem, že to je můj obor - ačkoliv jsem ráda, že mohu říci, že jsem nikdy neviděla jedinou tuto bestii mimo láhev lihu. O čem to mluvíte?"

"To je počítačový žargon, Kateřino. Je možné sestavit program, který může být zaveden do systému, aby vystopoval a zničil - snědl, chceš-li - jakékoli požadované údaje v paměti. Nemůžete snad dělat podobné věci s lidskými bytostmi hypnozou?"

"Ano, ale to se všechno může vrátit. Ve skutečnosti nezapomeneme nic. Jenom si myslíme, že jsme zapomněli."

"Počítač nepracuje tímto způsobem. Když se mu přikáže, aby něco zapomněl, udělá to. Informace se naprosto vymaže."

"Takže Hal si doopravdy nepamatuje na své... vadné chování?"

"Nemohu si tím být jist na sto procent," odpověděl Chandra. "Mohou tam být nějaké vzpomínky, které byly v přenosu z jedné adresy na druhou, když ta... tasemnice prováděla své poslání. Ale je to velice nepravděpodobné."

"Fascinující," řekla Téna poté, co o tom každý v tichu chvíli přemýšlel. "Ale mnohem důležitější je otázka: Dá se na něj v budoucnosti spolehnout?"

Než mohl Chandra odpovědět, Floyd ho předešel.

"Stejné okolnosti nemohou již nikdy nastat; to vám mohu slíbit. Všechny potíže začaly, protože je těžké vysvětlit pojem bezpečnosti počítači."

"Nebo lidem," zamumlal ne příliš tiše Curnow.

"Doufám, že máš pravdu," řekla Téna bez velkého přesvědčení. "Co bude další krok, Chandro?"

"Nic tak nezvyklé - pouze dlouhé a únavné. Teď ho musíme naprogramovat na zahájení startovací sekvence od Jupiteru - a návrat DISCOVERY domů. Tři roky potom, co se dostaneme zpět po naší vysokorychlostní dráze."

26. Z K O U Š K A

Komu: Viktor Millson, předseda národní rady astronautiky, Washington
Od koho: Heywood Floyd, na palubě americké kosmické lodi DISCOVERY
Věc : závada palubního počítače HAL 9000
Klasifikace: TAJNÉ

Dr. Chandrasegarampillai /dále jeko dr.C./ nyní dokončil předběžnou prohlídku Hala. Vrátil všechny chybějící moduly a počítač se zdá být plně funkční. Podrobnosti činností a hodnocení dr.C. budou ve zprávě, kterou on a dr.Ternovský zakrátko předloží.

Mezitím jste mne požádali, abych to shrnul v netechnické mluvě pro účely Rady - obvzláště nových členů, kteří nebudou obeznámeni s pozadím. Upřímně, pochybuji o svých schopnostech udělat to; jak víte, nejsem počítačový odborník. Ale budu se snažit.

Problém byl zřejmě zapříčiněn konfliktem mezi Halovými instrukcemi základními a požadavky bezepčnosti. Podle přímého prezidentova rozkazu byla existence MAT-1 držena v úplné tajnosti. Přístup k informacím byl dovolen pouze těm, kteří to potřebovali.

Výprava DISCOVERY k Jupiteru byla již v pokročilé fázy projektu, když byl MAT-1 odkryt a vyslal signál k této planetě. Úkolem základní posádky/Bowman, Poole/ bylo pouze dostat loď na místo určení; bylo rozhodnuto, že by neměli být informováni o novém cíli. Trénováním průzkumného týmu/Keminski, Hunter, Whitehead/ odděleně a jeho umístění do hibernace před letem. se předpokládalo, že bude dosaženo mnohem většího stupně bezpečnosti, jelikož nebezpečí úniku informací /náhodné nebo jiné/ se značně omezilo.

Rád bych vám připomenul, že v té době /můj zápis NCA 342/23/ PŘÍSNĚ TAJNÉ z 01.04.'03/ jsem poukazoval několka námitkami na tuto taktiku. Bohužel byly zamítnuty z vyšších míst.

Protože byl Hal schopen řídit loď bez lidské pomoci, bylo také rozhodnuto, že by měl být naprogramován k vykonání mise samostatně pro případ, že by posádka byla vyřazena nebo zabita. Proto mu byla dána plné znalost cílů, ale nebylo mu dovoleno odhalit je Bowmenovi a Poolovi.

Tato sytuace byla v rozporu s účelem, pro ktený byl navržen, přesné zpracování informací bez zkreslení nebo zatajení. Jako výsledek se u Hala vyvinulo to, co by se v lidském smyslu nazývalo psychoza - přesně schizofrenie. Dr.C. mě informoval, že v technické terminologii se hal dostal do Hofstadter-Moebiusovi smyčky, situace patrně ne neznámé u moderních počítačů s programy na samostatné řešení úkolů. Navrhuji, abyste se pro další informace spojili přímo s profesorem Hofstadlerem.

Řečeno suše /jestliže rozumím dr. C./, Hal byl postaven před neřešitelné dilema, a tak se u něj vyvinuly paranoidní symptomy, které byly namířenyproti těm, kteří sledovali jeho výkon na Zemi. V souladu s tím se pokusil zrušit radiové spojení s Řízením mise; nejprve hlášením/neexistující/ závady na anténní jednotce AE35.

To ho zapletlo nejen do přímé lži - které musela prohloubit jeho psychozu ještě více - ale také do konfliktu s posádkou. Pravděpodobně / o tom se můžeme samozřejmě jen dohadovat/ se rozhodl, že

jediná cesta z této situace je vyloučit své lidské kolegy - což se mu částečně podařilo udělat. Pohledem na záležitost čistě objektivně; bylo by zajímavé vědět, co by se stalo, kdyby ve výpravě pokračoval sám, bez lidského "rušení".

Tohle je v podstatě vše, co jsem se byl schopen dozvědět od dr. C.; nerad bych se ho dál vyptával, protože pracuje až do vyčerpání. Ale i když vezmu v úvahu tuto skutečnost, musím upřímně uvést / a berte to prosím zcela důvěrně/, že dr.C. nespolupracuje vždy tak, jak by měl. Zaujímá obranný postoj k Halovi, takže někdy dělá extrémní potíže mluvit na toto téma. Dokonce i dr. Ternovský, u něhož by se snad dalo očekávat, že bude trochu nezávislejší, často sdílí stejný názor.

Avšak jediné, skutečně důležité otázka je : Dá se na Hala v budoucnosti spolehnout? Dr. C. samozřejmě o tom vůbec nepochybuje. Tvrdí, že vymazal všechny paměti počítače obsehující traumatické události vedoucí až k přerušení spojení, Zrovna tak nevěří, že by Hal mohl trpět něčím vzdáleně analogickým s lidským pocitem viny.

V každém případě se zdá nemožné, aby někdy opět nastala situace. které zapříčinila tyto problémy. Ačkoli Hal trpí několika zvláštnostmi, nejsou takové, aby bylo třeba mít obavy; jsou to pouze podřadné nepříjemnosti, některé z nich dokonce zábavné. A jak víte - ale dr. C. neví - podnikl jsem kroky, které dávají úplnou kontrolu jako poslední možnost.

Abych to shrnul: Náprava Hala 9000 postupuje uspokojivě. Člověk by snad dokonce mohl říci, že je podmínečně propuštěn.

Zajímalo by mě, zda o tom ví.

27. mezihra: P R A V D I V É Z P O V Ě D I

Lidská mysl má udivující schopnost přizpůsobit se; za chvíli sedokonce i neuvěřitelné stane vědním. Byly chvíle, kdy se posádka LEONOVA uzavírala před svým okolím, snad v podvědomé snaze o zachování zdravého rozumu.

Dr, Heywood Floyd si často myslel, že se při takových příležitostech Walter Curnow snažil trochu příliš aby byl životem a duší zábavy. A ačkoliv vyvolal to, co Saša Kovalev později nazval epizodou "Pravdivých zpovědí", určitě nic takového neplánoval. Vzniklo to spontánně, když z něj čišela všeobecná nespokojenost s téměř všmi aspekty hygieny v nulové gravitaci.

"Kdybych tak mohl mít jedno přání," zvolal během každodenního Sovětu o šesté, "bylo by to ponořit se do pěkně napěněné vany provoněné borovicovou esencí tak, aby mi nad hladinou koukal jen nos."

Když odumřelo souhlasné mrmlání a vzdechy zklamané touhy, chopila se Kateřina Ruděnková výzvy.

"Jak nádherně dekadentní, Waltře," rozzářila se na něj s veselým nesouhlasem. "Působíš takhle jako římský císař. Kdybych byla zpět na Zemi, ráda bych něco aktivnějšího."

"Jako například?"

"Hmmm...Mohu se také vrátit do minulosti?"

"Když chceš?"

"Když jsem byla dívkou, jezdívala jsem na prázdniny na družstevní farmu v Gruzii. Měli tam krásného hřebce, palomina, a předseda mi dovoloval prohánět se na něm po celém venkově. Snad bych se bývala mohla i zabít - ale tohle je vzpomínka, která mi připomíná Zemi víc než cokoliv jiného."

Nastala chvilka zamyšleného ticha; potom se Curnow zeptal: "Ně-

jací další dobrovolníci?"

Zdálo se, že každý je tak zabrán do svých vlastních vzpomínek, že by teď tato hra mohla skončit, kdyby Maxim Brailovský znovu nezačal.

"Já bych se rád potápěl - to byl asi tak můj oblíbený koníček, když jsem měl na něj čas - a byl jsem rád, že jsem ho mohl provozovat během kosmonautického výcviku. Potápěl jsem se u Tichomořských atolů, u Velkého korálového útesu, v Rudém moři - korálové útesy jsou nejkrásnější místa na světě. Nicméně zážitek, který si nejvíce pamatuji byl z úplně jiného místa - jednoho z japonských kelpových lesů. Bylo to jak v podvodní katedrále, se slunečním světlem pronikajícím skrz ty ohromné listy. Záhadné... kouzelné. Už jsem se tam nikdy nevrátil; snad by to už nebylo to samé příště. Ale rád bych to zkusil."

"Fajn," řekl Walter, který se jako bvykle určil ceremoniářem "Kdo je další?"

"Já odpovím rychle," řekla Táňa Orlová. "Bolšoj - Labutí jezero. Ale Vasilij nebude souhlasit. Nesnáší balet."

"Tak to jsme dva. Stejně, co by jsi si vybral, Vasiliji?"

"Chtěl jsem říct potápění, ale Max mě předešel. Takže půjdu na opačnou stranu - plachtění. Vznášet se mezi mraky v letním dnu, v úplném tichu. No, ne zcela úplném - proud vzduchu přes křídlo může dělat pěkný rámus, obvzláště při prudkých zatáčeních. Tohle je takvzpůsob, jak si užít Zemi - jako pták."

"Zeno?"

"Jednoduché. Lyžování v Pamiru. Miluji sníh."

"A ty Chandro?"

Atmosféra se znatelně změnila, když Walter položil tuto otázku. Po celé té době byl Chandra stále ještě cizincem - dokonale zdvořilý, dokonce galantní, ale nikdy sám sebe neprozrazující.

"Když jsem byl chlapec," řekl pomalu, "vzal mě můj děda na pouť do Varanasi-Benares. Jestliže jste tam nikdy nebyli, obávám se, že to nepochopíte. Pro mě - pro mnoho Indů ještě dnes, ať je jejich víra jakákoli - je to střed světa. Jednou bych se chtěl vrátit."

"A ty, Nikolaji?"

"Nuže, měli jsme tu moře a oblohu. Chtěl bych spojit obojí. Mým oblíbeným sportem bývel windsurfing. Mám strach, že jsem na něj teď příliš starý - ale rád bych si to ověřil."

"Zbýváš jenom ty, Woody? Co by sis vybral?"

Floyd nemusel ani přemýšlet; jeho spontánní odpověď překvapila jak jeho, tak i ostatní.

"Nezáleží mi na tom, kde na Zemi jsem - pokud jsem se svým malým svnem."

Po tomhle nebylo co dodat. Sezení bylo u konce.

/pokračování/